

**სწავლა და მოღვაწეობა —
რა მოხდება, რა ხდება, რა გველის?!**

8. გაგანიათ თუ არა თქვენ, როგორც პოლიტიკურ მოღვაწეს, ამ პრობლემის გადაჭრის საკუთარი გეგმა?

საქართველოს თავისუფლებისა და დემოკრატიის პროვინული ცენტრის

დეკლარაცია

საქართველოს თავისუფლებისა და დემოკრატიის ეროვნული ცენტრის წევრები, ქვემოთ ხელის მოწერით პოლიტიკური პარტიები და პიროვნებები გულისტკივილით აღვნიშნავთ, რომ საქართველოს დღევანდელი ხელისუფლების პოლიტიკა საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის საქმეში არის უნაყოფო, უპერსპექტივო და არაკეთილსინდისიერი როგორც ერისა და საზოგადოებრიობის მიმართ, ისე სახელმწიფოს მიმართ. კანონზომიერად მიგვაჩნია, რომ საქართველოს მმართველმა ჯგუფმა დღემდე ვერ გააძლიერა და საქართველოს მოსახლეობას ვერ შესთავაზა სამოქმედო პროგრამა ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობის აღსადგენად, არ გადადგა და ვერ გადადგა ვერც ერთი პრაქტიკული ნაბიჯი აფხაზეთის ტერიტორიაზე მიმდინარე ეთნიკურ ქართულთა გენოციდის შესაწყვეტად, დამნაშავეთა დასასჯელად, საქართველოს ეროვნული ღირსების დასაცავად, დევნილი მოსახლეობისთვის შინ დაბრუნების პირობათა შესაქმნელად.

საქართველოს ხელისუფლების მოქმედება 1992 წლიდან დღემდე შეგნებულად მიმართულია არა საქართველოს ინტერესთა დაცვისკენ, არამედ უცხო ძალების სამსახურისკენ, რომელთაც მიზნად აქვთ ჩვენი ქვეყნის დაქუცმაცება და მისი მრავალმხრივი — სახელდობრ, ეკონომიკური, ორგანიზაციული, სტრატეგიული და ფსიქოლოგიური — დაუძლურება. ხელისუფლების ეს ანტისახელმწიფოებრივი ნება ვლინდება არა მხოლოდ აუცილებელი სათავდაცვო, ეკონომიკური, პოლიტიკური და დიპლომატიური ზომების არმიღებაში, არამედ საზოგადოებისათვის კონფლიქტის დარეგულირების ყალბი, არარეალისტური პრინციპების შეთავაზებაშიც, რომლებიც მოკლებულია კონკრეტულობას, ვითარების ანალიზს და შედეგთა გათვლას, რის გამოც მათი მიყოლა ჩვენი ქვეყნის ახალ დამარცხებათა საწინდარია. სამწუხაროდ, იგივე ნაკლად ახასიათებს საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის ყველა იმ კონკრეტულსაც, რომლებიც ხელისუფლებასთან ახლოს მდგომ ან სახელმწიფო ორგანიზაციებშია წამოაყენეს ამ ხნის მანძილზე. წინააღმდეგ ამ ყალბი პრინციპებისა, ქვემოთ ხელმოწერის ჩვენს ვალად ვრადებთ, საზოგადოებრიობას შევთავაზოთ და მსოფლიოს წინაშე განვაცხადოთ აფხაზეთის პრობლემის გადაჭრის რეალური პრინციპები, რომლებიც შეესაბამება საქმის ნამდვილ მდგომარეობას, ქვეყნის ნამდვილ ინტერესებს, სამართლიანობის, ზნეობრიობისა და დემოკრატიის ნამდვილ საფუძვლებს. ეს პრინციპები შემდეგია:

1. პირველ ყოვლისა, საქართველოს ხელისუფლების დანაშაულებრივი შეცდომა აფხაზეთში არსებული კონფლიქტის ინტერნაციონალიზაცია, როგორც ქართულ-აფსუური პრობლემისა და არა როგორც ამ აგრესიის მსხვერპლის — ჩვენი ქვეყნის, საქართველოს წინააღმდეგ რუსეთის აგრესიის პრობლემა. ქართველებსა და აფსუების ურთიერთმიმართება და მათი პრაქტიკული ურთიერთობა საქართველოს შინაგანი პრობლემაა, რომელიც საერთაშორისო ჩარევას არ საჭიროებს და საერთაშორისო მეთვალყურეობას არ ექვემდებარება სხვაგვარად, თუ არ აღადგინის უფლებათა დაცვის საერთაშორისოდ აღიარებულ ნორმებთან შესატყვისობის თვალსაზრისით. ქართველებისა და აფსუების ურთიერთობაში 1918-20 წწ. პრობლემები არ გაჩენილა. საქართველოს ხელისუფლება დამნაშავეა თავისი ქვეყნის მოქალაქეთა წინაშე იმით, რომ მან დღემდე არ უზრუნველყო არძინაზა და მისი ხროვის პასუხისმგებლობა მიცემა მათ მიერ ჩადენილი მასობრივი მკვლელობების და ადამიანობის წინააღმდეგ სხვა დანაშაულებების გამო. ქართულ-რუსული ურთიერთობა კი მსხვერპლისა და აგრესორის ურთიერთობაა, რომელშიც გაეროს, მისი წესდების მიხედვით, აგრესორის შეიარაღებული მოგერიება მმართველს. საქართველოს მთავრობა ვალდებული იყო, მოეთხოვა, და დღესაც ვალდებულია, მოითხოვოს რუსეთისგან იმ აურაცხელი მსხვერპლისა და როგორც მორალური, ისე ნოთიერი ზარალის კომპენსაცია, რაც მას მიუყენა რუსეთის მიერ აფხაზეთში წარმოებულმა ომმა, რომელშიც ჩაბმული იყო რუსეთის სპეცსამხა-

ურები, მისი შეიარაღებული მოქალაქეები „დაქირავებულითა“ ნიღბით, მისი ქვეითი სამხედრო ნაწილები, არტილერია და ავიაცია, მის მიერ საქართველოს წინააღმდეგ მებრძოლთათვის და გენოციდის ჩამდენთათვის მიწოდებული საბრძოლო მასალები და ტყვეთა-წამალი, აგრეთვე სადაზვერვო ინფორმაცია. საქართველოს ხელისუფლება ვალდებული იყო და არის, ოფიციალურად ბრალი დასდოს უცხო სახელმწიფოს, რომელმაც მისი მოქალაქეების ათასობით მკვლელობის ორგანიზება მოახდინა. შევარდნაძის ხელისუფლებას ეს არ უქმნია და არც ახლა იქმს. ამ ვალდებულების სრულად მოხდა, ანუ რუსეთისათვის მასობრივ მკვლელობათა ორგანიზების გამო ოფიციალურად ბრალის დადება ის უპირველესი ნაბიჯია, რომელიც საქართველოს ხელისუფლებამ უნდა გადადგას არა მხოლოდ თავისი შეიღობილი სიცოცხლის ზღვევების მიზნით, არამედ რუსეთის მომავალი აგრესიული მოქმედების ბლოკირების ან მინიმალიზაციის მიზნითაც.

საქართველოს ხელისუფლება მოვალეა მოითხოვოს გაეროსაგან ღიად და ოფიციალურად, რომ შეიცვალოს დროის გაყვანის ის პოლიტიკა, რომლის შედეგადაც შეიძინა წლის მანძილზე არ მოხდა აფხაზეთში ჩატარებული გენოციდისათვის ცალსახა და მკაფიო კვალიფიკაციის მიცემა.

ეს დიპლომატიური და პოლიტიკური ნაბიჯები აფხაზეთის პრობლემის მყარი და სამართლიანი გადაჭრის პირველი პირობაა.

2. ხელისუფლებას შეგნებულად შეჰყავს შეცდომაში საზოგადოება, როცა უნერგავს ცრუ იმედს, თითქოს დღეს, რუსეთის ზემოქმედებით ჩარევის პირობებში, შესაძლებელი იყოს აფხაზეთის პრობლემის გადაჭრა საქართველოს ანგარიშგასაწევი შეიარაღებული ძალების შექმნის გარეშე. ხელისუფლება უმაღლეს ხალხს ანტიქართული სეპარატისტული ჯგუფების გენერალურ გეგმას — ევროდ, მის ზრახვას, რომ მოიპოვოს აფხაზეთში იმიგრაციის კონტროლის მონოპოლიური უფლება და უმოკლეს დროში მოახდინოს აფხაზეთის კოლონიზაცია უცხო ელემენტით იქ ქართველი მოსახლეობის პროცენტის უმნიშვნელო მინიმუმზე დაყვანის მიზნით. ასეთი გეგმით ტრადიციულად მუშაობდა სსრკ ხელისუფლება. ამ გეგმაში შედის, რა თქმა უნდა, ისიც, რომ არ დაუშვან ქართველ დევნილთა დიდი ნაწილის დაბრუნება თავის ბინებში. ნათელია, რომ ამ გეგმის განხორციელებით სულ რამდენიმე წელიწადში კატასტროფულად გააღვივდება საქართველოსაგან აფხაზეთის გამოყოფის ამოცანა. ამ შორს გამიზნულ შეთქმულებაში ფარულად მონაწილეობს საქართველოს ხელისუფლებაც. სახელდობრ, გაეროში მის მიერ 1999 წლის 23 ივნისს წარდგენილ დოკუმენტში „Основные принципы определения статуса Абхазии...“ აფხაზეთის ხელისუფლების „სუვერენული უფლებათა“ შორის დასახელებულია „რესპუბლიკის მოქალაქეობის საკითხთა გადაწყვეტაც, ანუ იმიგრაციის კონტროლიც.“

საქართველოს ხელისუფლება უმაღლეს საზოგადოებას, რომ ამ უფლების მისაკუთრების და, მაშასადამე, აფხაზეთის დემოგრაფიული სურათის ძირეული შეცვლის შემდეგ სეპარატისტებს უნდებოდათ საშუალება იბრძოლონ ერთიანი სახელმწიფო წარმონაქმნის მოწყობისათვის აფსუების გენეტიკურად მონათესავე ხალხებთან — კავკასიონის ჩრდილოეთით მაცხოვრებელ აბაზეთთან, ადიღელებთან და ყაბარდოელებთან ერთად და ამ წარმონაქმნის შექმნისათვის რუსეთის ან თურქეთის სტრატეგიულ სივრცეში. (რაც რუსეთის სასურველ პლაცდარმს მისცემს კავკასიონის სამხრეთით, ფოთის ახლოს). აფხაზეთის დემოგრაფიის შეცვლის ეს ანტიქართული გეგმა განხორციელებადია არა მხოლოდ საქართველოსაგან აფხაზეთის იურიდიულად გამოყოფის, ანუ აფხაზეთში საქართველოს იურისდიქციის შეწყვეტის, შემთხვევაში, არამედ ყველა იმ შემთხვევაშიც, თუ სეპარატისტულ ხელისუფლებას მივცავენ ერთპიროვნული კონტროლის ზემოქმედებით უფლები ქვეყნის რამდენადაც დღეს „გამარჯვებულის“ მდგომარე-

ობაში მყოფი სეპარატისტები ხელს ვერ აიღებენ პოლიტიკური ექსპანსიის ამ გეგმაზე, რომელიც რუსეთის ინტერესებს ემთხვევა. ამდენად, კონფლიქტის ჩაცხრობა კომპრომისის შედეგად ვერ მოხდება მანამდე, სანამ სეპარატისტთა ნებას არ დაუპირისპირდება სახელმწიფოს მტკიცე და სათანადო ობიექტური საშუალებებით შემადგენელი ნება.

ამ ვითარების დამალვა და ერის მიძინება ხელისუფლების არარსებული დიპლომატიური „წარმატებების“ იმედით ხელისუფლების მეორე უდიდესი დანაშაულია, რომელსაც საქართველოს ეროვნულ ძალთა პოლიტიკა ვერ შეურიგდება და არ გაიმეორებს.

3. მესამე პრინციპია საქართველოს მხრიდან რუსეთისთვის ყოველგვარი რწმუნების გაუქმება, როგორც „შეამავლისათვის“ და „ხელშეწყობისათვის“ კონფლიქტის დარეგულირებაში, და საქართველოდან რუსეთის ბაზების დაუყოვნებლივ გაყვანა, ვინაიდან საქართველოს შეიარაღებული ძალების ზურგში მოწინააღმდეგის დგომა არარეალურს ხდის ყოველგვარ მოლაპარაკებას აუცილებელი ძალის ფონზე.

4. საქართველოს ხელისუფლება შეგნებულად ხდის შეუძლებელს ყოველგვარ წინსვლას პრობლემის გადაჭრაში იმით, რომ აწარმოებს მოლაპარაკებას არძინაზის ხროვასთან ნაცვლად იმისა, რომ ეს ჯგუფი სამართალში მისცეს და მისი დაკავებისათვის იზრუნოს. მოლაპარაკების უშედეგობა შეუძლებელს ხდის პოლიტიკურ შეთანხმებას, ამ უკანასკნელის არქონა კი — დევნილთა დაბრუნებას. ამგვარად, დრო სეპარატისტებზე მუშაობს. პრობლემის გადაჭრის ერთადერთი მისაღები ფორმა შემდეგია: საქართველოს შემაღლებულმა აფხაზეთის სტატუსის განსაზღვრა საქართველოს პარლამენტმა უნდა მოახდინოს ცალმხრივად, მსოფლიოს აკადემიურ წრეებთან კონსულტაციით (მაგრამ არა გარეშე ძალთა დიქტატის ქვეშ) და აფხაზეთის მოსახლეობის ყველა ფენის აზრისა და სულისკვეთების შეძლებისდაგვარად სრული შესწავლის საფუძველზე. შესაბამისი ფორმულირება მან უნდა შეიტანოს საქართველოს კონსტიტუციაში. ხოლო ყველა სხვა ქმედება აფხაზეთში საქართველოს იურისდიქციის აღსაღებად საქართველოს ხელისუფლების მიერ უნდა განიხილებოდეს როგორც კონსტიტუციური ნორმის განხორციელება — ღიად და მსოფლიოსთვის გამჭვირვალედ.

5. შეიღწევიან უნაყოფო მოლაპარაკებათა პროცესში საქართველოს ხელისუფლება ეწევა თანდათანობით მზარდი იურიდიული დათმობებისა და ამ დათმობებისადმი საზოგადოებრივი აზრის „მიწევის“ ცნობიერ პოლიტიკას: მაგალითად, გაეროში წარდგენილი ზემოხსენებული წინადადებები შეიცავს მსჯელობას აფხაზეთის „სუვერენულ“ უფლებებზე, „ხელშეკრულებას“ სოხუმისა და თბილისის შორის და მრავალ სხვა ანალოგიურ ნიშნებზე, რომლებიც ავტონომიის ფარგლებს სცილდება. საქართველოს ხელისუფლების ეს მოქმედება ვერ დაკვალიფიცირდება სხვაგვარად თუ არ როგორც სახელმწიფო დაღატი. საქართველოს პოლიტიკის ერთ-ერთი ფუძემდებელი პრინციპი დღეს არსებულ ვითარებაში უნდა იყოს შეუვადლი იურიდიული თავდაცვა ანუ არდაშეება არავითარი ისეთი დოკუმენტისა, რომელიც დღევანდელი ფაქტობრივი დანაკარგების დაკანონებას წარმოადგენს ამ მიუკენა მიმართული.

6. განსხვავებით ხელისუფლების პოზიციისაგან და დარეგულირების უკლებლივ ყველა გამოქვეყნებული კონცეფციის პოზიციისაგან, აფხაზეთი ვერ განიხილება და ვერ უნდა განიხილებოდეს როგორც აფსუა ხალხის ქვეყანა, რომელიც ამა თუ იმ ისტორიულ ფაქტორთა გამო საქართველოს სახელმწიფოშია მოქცეული (და, შესაბამისად, ქართულ-აფსუური ურთიერთმიმართება ვერ უნდა განიხილებოდეს როგორც რუსულ-ჩეჩენურის ანალოგიური). იგი უნდა განიხილებოდეს როგორც პირველ ყოვლისა ქართველი ხალხის ეთნიკური ტერიტორია, რომელზეც ქართველი ხალხი ავტონომიურია და რომლის ენობრივი, კულტურული, იურიდიული კუთ-

ნილობა საქართველოს სახელმწიფოსადმი (რუსული ბატონობის პერიოდში — ქუთაისის გუბერნიისადმი) უწყვეტია ამ ტერიტორიის ისტორიული ცხოვრების დასაწყისიდან დღემდე. განურჩევლად იმისა, ტაქტიკურად მიზანშეწონილი იქნება თუ არა ამა თუ იმ დისკუსიის პროცესში ამ ტერიტორიაზე აფსუა ხალხის ცხოვრების ისტორიული მექანიზმების ხსენება — სახელდობრ, კავკასიის ჩრდილო ფერდობებიდან მისი თანდათანობითი მიგრაციის ისტორიის ხსენება, — საქართველოს ხელისუფლება ვალდებულია მხედველობაში იქონიოს ეს მექანიზმები და შეეძლოს მათი დამოწმება ყველა იმ შემთხვევაში, როცა ამის საჭიროება გაჩნდება, მაგალითად, მაშინ, როცა იგი შეესაბამება რუსულ-ჩეჩენური და ქართულ-აფსუური ურთიერთმიმართების გათანაბრების მცდელობას.

7. წინააღმდეგ საქართველოს ხელისუფლების და ზემოხსენებული „კონცეფციების“ თვალსაზრისისა, კონფლიქტის ჩატარების პრობლემა მოიცავს არა მხოლოდ საქართველოს ცენტრალური ხელისუფლებისა და აფხაზეთის ხელისუფლების უფლებრივ მიმართებათა გარკვევას, არამედ თვით აფხაზეთის შიგნით არსებულ მიმართებათა გარკვევასაც. აფხაზეთი არაა მხოლოდ აფსუების ქვეყანა (იხ. ზემოთ) და, შესაბამისად, აფხაზეთის, როგორც მთელის, ნება (ანუ ის ნება, რომელსაც ასახიერებს სოხუმის ხელისუფლება თბილისის ხელისუფლებასთან მიმართებაში) არაა მხოლოდ აფსუა მოსახლეობის ნება. აფხაზეთში არის არა ერთი, არამედ სამი ნება. ესენია:

— აფხაზეთის უკლებლივ ყველა მაცხოვრებლის ნება, რომ ჰქონდეს გარანტირებული უსაფრთხოება და კეთილდღეობა, იცხოვროს დემოკრატიისა და თანამედროვე ცივილიზაციის პირობებში

— აფსუა მოსახლეობის ნება, შეინახოს, განავითაროს და მარადიულის თავისი ეთნიკური და კულტურული თავისთავადობა, თავისი ყოველმხრივი წინსვლა და გაძლიერება ამ ტერიტორიაზე

— ქართველი მოსახლეობის ნება, შეინახოს, განავითაროს და მარადიულის თავისი ეთნიკური და კულტურული თავისთავადობა, თავისი ყოველმხრივი წინსვლა და გაძლიერება ამ ტერიტორიაზე.

ყოველი ქართველის ნება, განურჩევლად მისი ცხოვრების ადგილისა, რომ საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობა ურღვევი იყოს, და ყოველი აფსუას ნება, განურჩევლად მისი ცხოვრების ადგილისა, რომ აფხაზეთის ავტონომიური სახელმწიფოებრიობა და მისი მთლიანობა ურღვევი იყოს, პარმონიაშია აფხაზეთის ქართველი და აფსუა მოსახლეობის ზემოხსენებულ ნებასთან.

ამიტომ აფხაზეთის ტერიტორია ვერ განიხილება სხვაგვარად და ვერ უნდა განიხილებოდეს სხვაგვარად თუ არა როგორც ყველა ამ ნებათა რეალიზაციის ასპარეზი, და არა როგორც მხოლოდ ერთი ნების — აფსუა მოსახლეობის ნების რეალიზაციისა.

8. ამგვარად (ზემოთქმულიდან გამომდინარე), აფხაზეთის კონფლიქტის ჩაცხრობის და სტაბილური პარმონიზაციის აუცილებელი და საკმარისი წინამძღვრება შემდეგი სამი ფუძემდებულების მტკიცე და სამუდამო აღიარებაა.

— აფხაზეთი საქართველოს განუყოფელი ნაწილია.

— აფხაზეთის ტერიტორია მასში მოსახლე ყველა მოქალაქის თანასწორუფლებიანი, უსაფრთხო და კეთილდღიანი ცხოვრების ასპარეზია.

— აფხაზეთის ტერიტორია ქართველი ხალხის ეროვნული ანუ ეთნიკური, პოლიტიკური, იურიდიული და სხვა ყოველმხრივი თვითრეალიზაციის ასპარეზია აწ და მარადის.

— აფხაზეთის ტერიტორია აფსუა ხალხის ეროვნული ანუ ეთნიკური, პოლი-

¹ „აფსუა“ არის თვითდასახელება ხალხისა, რომელსაც ქართულად და ქართულიდან გამომდინარე, სხვა ენებზეც დღესდღეობით ეწოდება „აფხაზი“ მისი. სახლობის ისტორიული ქართული პროვინციის სახელის — „აფხაზეთი“ — მიხედვით

გაგრძელება მე-3 გვ.

მე-2 გვერდიდან

ტიკური, იურიდიული და სხვა ყოველმხრივი თვითრეალიზაციის ასპარეზია აწ და მარადის.

ამ ფუქედებულებებიდან გამომდინარე, ტექნიკურ ამოცანებადღა რჩება იმ იურიდიული და ადმინისტრაციული მექანიზმების დაკონკრეტება, (კომპეტენციათა ოპტიმალური გამოჯენის სათვლითი), რომლითაც განხორციელება მონაწილე სუბიექტთა დაცვა საშიშროებისაგან, ეკონომიკური და კულტურული შეზღუდვის მცდელობისაგან, დემოგრაფიული დისბალანსების გაჩენისაგან და ა. შ. საქართველოს ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის შემადგენელ პარტიებისა და საზოგადოებრივ ორგანიზაციების მიერ შესაბამისი მექანიზმების გათვალისწინებული და გადრმავების პროცესშია.

9. ზემოსამთვლილი პრინციპებიდან გამომდინარე, აფხაზეთის პრობლემის გადაჭრის ღონისძიებათა თანამიმდევრობა ასეთია:

— 1992-93 წლების ომის ოფიციალური აღიარება რუსულ-ქართულ ომად, რუსეთისათვის ბრალის დადება მის განადგებაში და კომპენსაციის მოთხოვნა. მის „შუამავლობაზე“ უარის თქმა.

— საქართველოდან რუსეთის შეიარაღებული ძალების, მათ შორის — „სამშვიდობო“ ძალების გაყვანა.

— საქართველოს პარლამენტის მიერ აფხაზეთის სტატუსის, მისი ტერიტორიული და პოლიტიკური მოწყობის ზემოხსენებული ფორმულირების მიღება მსოფლიოს კომპეტენტურ წრეებთან კონსულტაციით და მისი დაცვით.

— (პარალელურად) საქართველოში კორუფციის აღკვეთა და სათავდაცვო სისტემის დაფინანსება.

— (პარალელურად) შეიარაღებული ძალოა მშენებლობის რადიკალური გაუმჯობესება.

— (პარალელურად) დევნილი მოსახლეობის დასაქმებისა და სოციალური დაცვის ცენტრალიზაცია.

— (პარალელურად) გაეროში და სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებში მტკიცე განმარტება იმისა, თუ რა საქართველოს ეროვნული ინტერესები და რომელია საქართველოს წინააღმდეგ გავრცელებული დეზინფორმაციის ძირითადი პუნქტები და მექანიზმები.

— (პარალელურად) აფხაზეთში დარჩენილი ქართველი მოსახლეობის დაცვა ტაქტიკური და სტრატეგიული ზომებით. ამ მოქმედების ოფიციალური გამოცხადება „სამამულო ბრძოლადა“. 27.IX გამოცხადება სამგლოვიარო თარიღად.

— (პარალელურად) საგარეო კურსის განსაზღვრაში პრიორიტეტულ ფაქტორად აღიარება მისი შესაძლო შედეგებისა საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენისათვის.

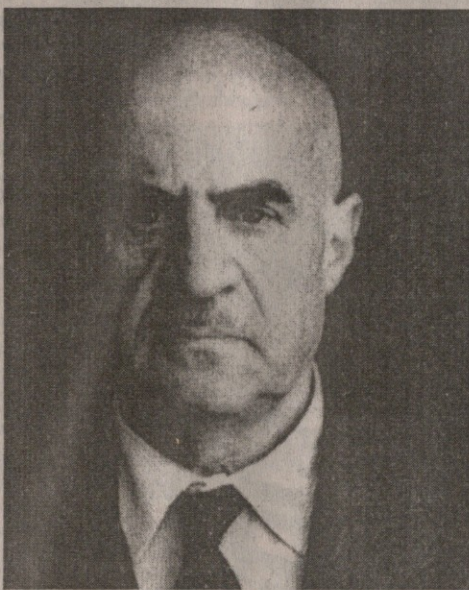
— (პარალელურად) სახელმწიფოს სრულყოფილი ფუნქციონისათვის, მათ შორის — დევნილთა დაბრუნების შემდეგ მათი უსაფრთხოების დაცვისათვის საჭირო სტრუქტურების წინასწარი შექმნა და მომზადება.

— კონსტიტუციური ნორმის რეალიზაციისათვის საჭირო პრაქტიკული ზომების მიღება.

21 მაისი 2000 წელი

აფხაზეთში რა მოხდა, რა ხდება, როგორ უნდა ვიმოქმედოთ?

პირველი ორი კითხვა მიზნად ისახავს პასუხის გაცემას მესამე, მთავარ კითხვაზე: რისი გაკეთებაა შესაძლებელი დღეს საქართველოს სახელმწიფო ხელისუფლების მხრიდან



და, აქედან გამომდინარე, რა უნდა გაკეთდეს, რათა საქართველომ ეს მიმე ბრძოლა მოიგოს.

ამ კითხვის პასუხი საქართველოს დღევანდელ ხელისუფლებას არა აქვს. თავისი პოლიტიკის უშედეგობით რვა წლის მანძილზე მან დაამტკიცა, რომ არც უნარი და, ალბათ, არც სურვილი აქვს, საქართველო გამოიყვანოს დამცირებისა და დაკნინების იმ მდგომარეობიდან, რომელშიც იგი ჩააგდო. ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობა ვალდებულია, ამ ამოცანის გადაჭრის გზა განსაზღვრული ჰქონდეს, და აქვს კიდევ. ეს გზა სხვა არის, ვიდრე ის, რასაც ხელისუფლების დღევანდელი პოლიტიკა გულისხმობს, და შეუძლებელიცაა, სხვა არ იყოს, ვინაიდან ხელისუფლების ქცევა ემყარება ისეთ წინამძღვრებს, რომლებიც ეროვნულ-განმათავისუფლებელ მოძრაობას ჩვენი ქვეყნისათვის სასიკვდილოდ მიანია. პრობლემის ის გადაჭრა, რომელიც ჩვენ გვაქვს განსაზღვრული, გულისხმობს, რომ სრულად იქნეს დაცული, ჯერ ერთი, საქართველოს სახელმწიფოებრივი ინტერესები, საქართველოს ყველა მოქალაქის ინტერესები, მეორეც, აფსუხალხის ინტერესები, საკუთრივ ეროვნული ინტერესების ჩათვლით, მესამეც, იმ მრავალი ასიათასი ადამიანის ბედის ინტერესები, ვინც პირადად და უშუალოდ ეწამა ამ ტრაგედიაში. ჩვენი მიზანია და ორიენტაციაა, რომ ეს გვემა რეალისტური იყოს, მაშასადამე, დამყარებული იყოს მდგომარეობისა და მისი ფაქტორების ობიექტურ მეცნიერულ ანალიზზე. დღეს თავს უფლებას ვაძლევთ, ეს ანალიზი და ეს გვემა საერთოდ ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის სახელით მოგაწოდოთ, თუმცა ამ თემაზე შეთანხმება ჯერჯერობით მხოლოდ თავისუფლებისა და დემოკრატიის ეროვნული ცენტრის შემადგენელ სუბიექტებს შორის არსებობს. გვემა ღიაა კრიტიკისათვის როგორც ჩვენს თანამოაზრეთა, ისე ყველა სხვათა მხრიდან. შენიშვნები მაღლიერებით იქნება მიღებული.

1. მხარეთა სურვილები და შიშები

პირველი კითხვა, რომელსაც მდგომარეობის ანალიზი გულისხმობს, შემდეგია: რომელთა კონფლიქტის ფაქტორები წარსულში და დღეს? რომელია მხარეთა ამ კონფლიქტში ანუ რომელია ის ურთიერთმოწინააღმდეგე პოზიციები, სახელმწიფო ის სურვილები და შიშები, რომელიც თითოეულ მხარეს აქვს და მის პოზიციას მეორე მხარის პოზიციისაგან განასხვავებს. მხედველობაში მისაღება როგორც აფსუური მხარის ცნობიერებაზე ზემოქმედების ის ოთხმოცწლიანი ისტორია, რაც რუსული იმპერიალიზმის ამ რეგიონში მუშაობის ჯერჯერობით უკანასკნელ ეტაპს აქვს, და ის ასიმილაციური ძალადობრივი პოლიტიკა ქართველები და აფსუების მიმართ, რომელიც რუსეთისთვის განმსაზღვრელი იყო იმთავითვე.

მეორე კითხვა ასეთია: რომელი წინააღმდეგობები ჩამოთვლილთა შორის ისეთი, რომ მათზე შერიგება ანუ კომპრომისი შესაძლებელია მშვიდობიანი მოლაპარაკების გზით, ანუ ისეთი პირობების პოვნით, რომელიც ორივე მხარისათვის ასე თუ ისე მისაღებია.

მესამე, მთავარი და ყველაზე მძიმე კითხვა კი შემდეგია: არსებობს თუ არა ისეთი წინააღმდეგობა, რომელიც მხარეებს შორის, რომელშიც მშვიდობიანი შეთანხმება შეუძლებელია, რადგან ვერც ერთი მხარე ვერ დათმობს იმას, რაც სურს, სხვაგვარად, თუ არ იმის რიდით, რომ შესაძლებელია დაზარალებულს ის, რაც მას ამაუიად აქვს, ასეთი შეურიგებელი წინააღმდეგობის შემთხვევაში კომპრომისის მიღწევა მხოლოდ ძალის ბალანსის საფუძველზეა შესაძლებელი. მაშასადამე, ის მხარე, რომელსაც ძალა არა აქვს, აუცილებლად დამარცხებული რჩება. ამ თვალსაზრისით ქართველ საზოგადოებაში გავრცელებული პოზიციები და აფსუ საზოგადოებაში გავრცელებული პოზიციები შემდეგია: აფსუური მხარის პოზიცია (ანუ რა ჰსურს და რის ემინია აფსურს მხარეს)

1. პოზიცია იყო და არის: „არ გავდნეთ დემოგრაფიულად“. „არ ჩავგნოთ ქართველებმა“. თუ რატომ „ქართველებმა“ და არა სხვა ერებმა, ვისი დემოგრაფიული შემოტევაც დამოკლეს მახვილიერით ჰკიდია აფხაზეთის თავზე, ამას თავისი იდეოლოგიური ახსნა აქვს: „იმიტომ, რომ ქართველებს აქვთ პრეტენზია, რომ ადგილობრივი ერი არიან, სხვებს კი ასეთი პრეტენზია არა აქვთ“. ამ პოზიციის გაგრძელება: „პროცენტულად არ შევმცირდეთ“, თუ შესაძლებელია, პროცენტულად გავიზარდოთ. საკუთარი რესურსების გარდა გამოვიყენოთ პირველ ყოვლისა ადიდეები, ვაბარდოვლები და აბაზები, აგრეთვე თურქეთიდან — მუჰაჯირთა შთამომავლები. შემოვიყვანოთ აგრეთვე, თუ აუცილებელია, რუსებიც, სომხებიც და სხვანაირი, ოღონდ არაქართველები“. იმამდე იყო, მაგრამ ახლა, საფიქრებელია, მოიხსნა ამ პოზიციის უაღრესად ტრაგიკული ქვეყარიანტი: „გუბეში დახრწობას ზღვაში დახრწობა გვირჩევია, ანუ ქართველებში გათქეფას რუსები გათქეფვა საოცრება“.

2. დღეს დამატებითი პოზიცია არის: „არ დავაბრუნოთ დეპუ-

ნელი ქართველი მოსახლეობა ან დავაბრუნოთ მხოლოდ მცირე პროცენტი, ისიც — მოკალული და დაბეჩავებული“.

3. პოზიცია: „შევიწარსუროთ და გავზარდოთ აფსუური ეთნოკრატია (თანამდებობათა დაკავებაში და სხვა ყოფით უფლებებში აფსუებისთვის მონოპოლიისა და პრიორიტეტის პრაქტიკა)“.

4. პოზიცია: „ვაღიაროთ აფსუა ეთნოსის („აფხაზების“) ისტორიული ერთადერთობა ამ ტერიტორიაზე და გავაკეთოთ აქედან ორგანიზაციული დასკვნები“. „Смерть грузинам!“, „Грузины — вон из Абхазии!“

5. პოზიცია ასეთია: შევქმნათ ან

ა) დამოუკიდებელი აფსუური სახელმწიფო, ან

ბ) დამოუკიდებელი აფსუურ-თურქული სახელმწიფო, ან

გ) დამოუკიდებელი აფსუურ-რუსული სახელმწიფო, ან

დ) დამოუკიდებელი აფსუურ-ადიდური სახელმწიფო, ან

ე) შევეერთდეთ რუსეთს ავტონომიის სახით, ან

ვ) შევეერთდეთ თურქეთს ავტონომიის სახით.

6. პოზიცია ასეთია: „ვიცით, რომ ეს არ უნდა ვთქვათ, მაგრამ ჩვენი ბრძოლა რეალურად მიწაწლისათვის ბრძოლაა“.

7. აფსუური მხარის იდეოლოგიური პოზიცია სამი ძირითადი პუნქტისაგან შედგება.

ესენია:

ა) „აფხაზეთი ისტორიულად ჩვენია. ქართველები აქ მოსულნი და დამპყრობელნი არიან“.

ბ) „ქართველებმა ომი აგვიტყვეს. ამისათვის დაისაჯნ და ეს სასჯელი სამუდამოდ უნდა გაგრძელდეს“.

გ) „ერთა თვითგამორკვევის პრინციპი ჩვენს საზარებლოდ მუშაობს. აფხაზეთი ჩვენია: არ გავინდა საქართველოში ყოფნა და გავივად“.

რამდენადაც ცნობილია, არსებობს საზოგადოებაში სხვა პოზიციაც: „არ გვიწოდოდა ეს ომი“, „ერთად ცხოვრება შეუძლებელია“, „ამ ავტონომიის პირობებში ეროვნული ისტორიული მარადიულობის ყველაზე მეტი მანის გვაქვს“. დღევანდელი აუბა არჯებუი“ მდგომარეობა, ბუნებრივია, ამცირებს ამ პოზიციის პოპულარობის შესაძლებლობას.

ქართული მხარის პოზიცია (რა ჰსურს და რის ემინია ქართულ მხარეს)

1. პოზიცია იყო და არის: „არ შემოასახლონ აფხაზეთში უცხო ერის მოსახლეობა — რუსები, სომხები და სხვანი — და ამით ჩვენი პროცენტი არ შეამცირონ“, „შევიწარსუროთ ის 45% მოსახლეობაში, რომელიც გვაქვს. ეს პროცენტი გვეყოფა წელგამართული ცხოვრებისათვის, თუ არსებული ეთნოკრატია შეიზღუდა“, „ჩვენი პროცენტული ზრდა ცუდი არ იქნებოდა, მაგრამ ამისათვის არ ღირს ძალისხმევა, მით უმეტეს — კონფლიქტი“. ამ უკანასკნელ პუნქტს დღეს ემატება იმის შეგება, რომ ქართველი მოსახლეობის პროცენტის (46%) აღდგენა და შენარჩუნება სიცოცხლის დაცვისათვის აუცილებელია დინიშშია. 2. პოზიცია: „დავაბრუნოთ დევნილები უკლებლივ და შევექმნათ გარანტირებული უსაფრთხოება“.

3. პოზიცია ასეთია: „არ დავეშვათ, აღვეკეთოთ ან შევარბილოთ აფსუური ეთნოკრატია ქართველი მოსახლეობის საწინააღმდეგოდ. თუკი არსებობს ე. წ. სატიტულო ხალხთა უპირატესობები, ეს ჩვენც გვეკუთვნის და არა მხოლოდ აფსუებს“.

4. პოზიცია ასეთია: „ვაღიაროთ ქართველი ეთნოსის ისტორიული უძველესობა ამ ტერიტორიაზე. თუმცა ვიცით, რომ აფსუები მოსულები არიან (რასაც მეტნაკლებად აღიარებს მეცნიერება), ნუ შეგვებით ამ თემას დღეს. ვიყუროთ წინ და არა უკან, ისტორიისაკენ“.

5. პოზიცია ასეთია: „აფხაზეთი დარჩეს საქართველოს შემადგენლობაში ა) ან გტონომიად, როგორც იყო, ბ) ან ფედერაციის სუბიექტად გ) ან უნიტარული სახელმწიფოს ნაწილად, რადგან, გვიანდა თუ არ გვიანდა, ერთად უნდა ვიცხოვროთ“.

6. პოზიცია ასეთია: „ვიცით, რომ ეს არ უნდა ვთქვათ, მაგრამ ჩვენი ბრძოლა რეალურად მიწაწლისათვის ბრძოლაა“.

7. ქართული მხარის იდეოლოგიური პოზიცია ექვსი პუნქტისაგან შედგება:

ა) „ეს მიწა უპირველესად ჩვენი ეთნიკური ტერიტორიაა. აფსუები გვიან არიან მოსულნი, თუმცა მათ ამას არ ვახსენებთ და ნურც შევახსენებთ!“

ბ) „ომი ჩვენ არ დავგიწყია, აფსუებმა დაიწყეს. ჩვენ ომი გვქონდა რუსეთთან და არა აფსუებთან“

გ) „აფსუებმა გენოციდი მოგვიწყეს და ამისათვის უნდა დაისაჯონ, მაგრამ მხოლოდ დამნაშავენი!“

დ) „აფსუები ჩვენს წინააღმდეგ გარეშე მტერს ემსახურებიან და, ამგვარად, ჩვენი ერთობლივი ინტერესების მოღალატეები არიან და არა მხოლოდ ჩვენი მოღალატენი“

ე) „ერის თვითგამორკვევის პრინციპი არ ნიშნავს სხვისი ტერიტორიის მისაკუთრების უფლებას. აფხაზეთის ტერიტორია არა მხოლოდ აფსუ ხალხის ეროვნული თვითრეალიზაციის ადგილია, არამედ ქართველების ეროვნული თვითრეალიზაციისაც. ჩვენ არ ვუზღუდათ აფსუებს ეროვნული თვითგამორკვევის უფლებას და ვერც შევუზღუდავთ, მაგრამ ეს არ ნიშნავს, რომ მათ ჩვენი ეთნიკური ტერიტორია გავუყოთ არაპროპორციული წესით“

ქართული პოზიცია: „ჩვენ აფსუებთან ომი არ წავიგეთ, ვიომით რუსეთთან და დავმარცხდით რუსეთთან, ამიტომ არანაირი „გამარჯებულის უფლება“ აფსუებს ჩვენს მიმართ არა აქვთ“.

მხარეთა შეთანხმებადი და შეუთანხმებადი ინტერესები, ანუ შესაძლებელია თუ არა კომპრომისი მათ

გაგრძელება მე-4 გვ.

აფხაზეთში რა მოხდა, რა ხდება, როგორ უნდა ვიმოქმედოთ?

მე-3 გვერდიდან

შორის?

ჩამოთვლილ ურთიერთდაპირისპირებულ ინტერესთა შორის ზოგი ისეთია, რომელზედაც მორიგება ანუ კომპრომისი შესაძლებელია. მაგალითად, ქართველმა და აფხაზ მოსახლეობამ შეიძლება კომპრომისის მიღწევა თანამდებობათა განაწილებაზე, შეიძლება ორივე მხრისთვის მისაღებად განისაზღვროს სიმდიდრეთა განაწილების წესი და სხვა. მაგრამ არსებობს ორი პუნქტი მაინც, რომელზედაც ძალთა ბალანსის ფაქტორის მოქმედების გარეშე შეთანხმება ვერ მიიღწევა, რადგან დღევანდელი ფსიქოლოგიური „ამინდის“ პირობებში არც ერთ მხარეს არა აქვს ხელთ ისეთი ძვირფასი საგანი, რომლითაც მას შეეძლება, მეორე მხარის თანხმობა „იყიდოს“ და იგი კომპრომისზე წამოიყვანოს. ეს პუნქტები შემდეგია:

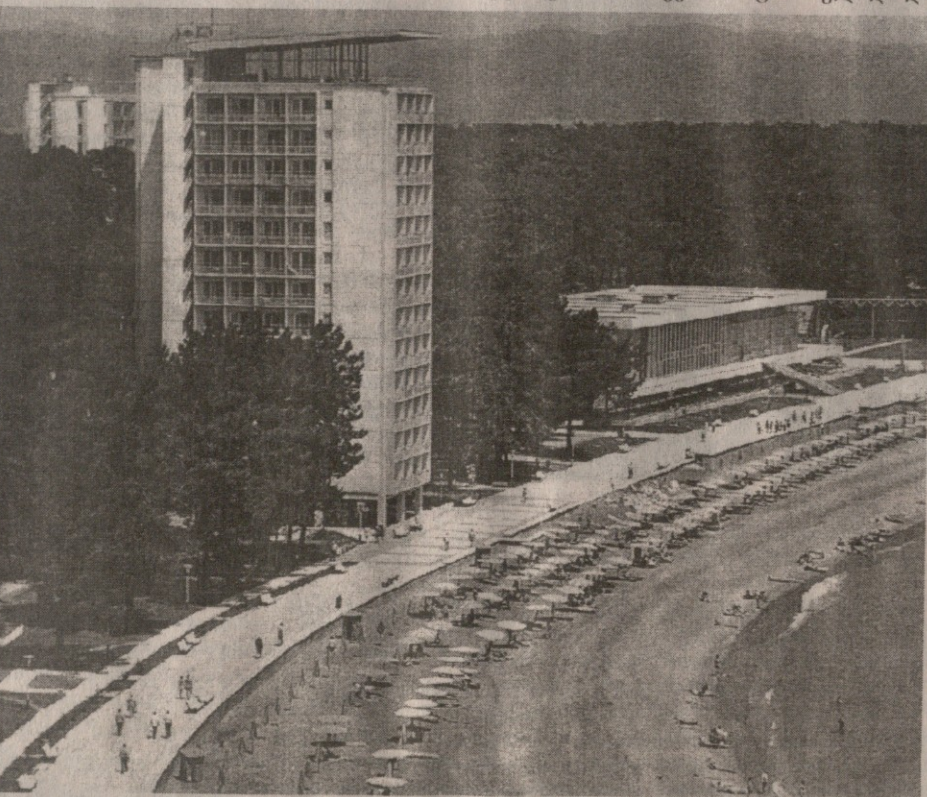
აფხაზ მხარის სურვილია და გეგმა, მოიპოვოს აფხაზეთის ტერიტორიაზე მიგრაციული პროცესების, კერძოდ – იმიგრაციის მონოპოლიური კონტროლის უფლება. სხვათა შორის, ამ უფლებას მას უყოყმანოდ უთმობს საქართველოს წინადადებები დარეგულირების პრინციპითა შესახებ, რომელიც მან გაეროს გაუფხავა გასული წლის 23 ივლისს. თუ ეს უფლება მიიღეს, არძინბას ხროვა და მისი შემკიდრეები უპრობლემოდ შემოასახლებენ აფხაზეთში 200-300 ათასს ჩრდილოკავკასიელს, სახელდობრ, თავის კუთხიურად ახლო მონათესავე ჩერქეზს, ყაბარდოელსა და აბაზას, ამდენსავე რუსს და სხვა „ესენგელ“ არაქართველს, ორ ამდენ თურქს „მოპაჯირის“ სახელით და ამით ქართველ მოსახლეობას აფხაზეთში 10-15 პროცენტზე დაიყვანენ. იმაზე, რომ დევნილების სელაჟ არ მისცემენ მოქალაქეობას, მაშასადამე, არც შეუძლებს აფხაზეთში, აქ აღარას ვამბობ. ამით აფხაზეთი, ცხადია საქართველოსთვის დაიკარგება სამედიაციოდ, ამის შემდეგ აფხაზებს შეეძლოთა ერთიანი სახელმწიფო შექმნათ თავისი მონათესავე ჩრდილო კავკასიელ ხალხებთან ერთად (აბაზები, ადიგები და ყაბარდოელები) და საქართველოს ოლქი ვერა, მაგრამ დაახლოებით მისი წონის კონკრეტული სახელმწიფო წარმონაქმნი დააფუძნონ. სახს ვუხვამ: ამ მიზნის მისაღწევად აფხაზებს არ სჭირდებათ საქართველოდან გამოყოფა, ამისათვის საკმარისია აფხაზეთის ნებისმიერი ისეთი სტატუსი აქონდეს, რომელიც იმიგრაციის კონტროლს აფხაზ მხარის ხელში დატოვებს. სწორედ ასეთი სტატუსის მინიჭებას სთავაზობს გაეროს საქართველოს ხელისუფლებამ, ეს, რა თქმა უნდა, სახელმწიფო დაღატაკა და ვერა ვითარ სხვა შეფასებას ვერ დაიმსახურებს.

დგება კითხვა: რა უნდა შესთავაზოს ქართულმა მხარემ აფხაზ მხარეს (ხაზს ვუხვამ: დღეს გამარჯვებულის მდგომარეობაში მყოფ მხარეს) ისეთი, რომ მას ხელი ააღებინოს პოლიტიკური და ეთნიკური ექსპანსიის ასეთ მიმხედვლ პერსპექტივაზე? ასეთი „ჯილდო“ და ასეთი კომპენსაცია ქართულ მხარეს ხელთ არა აქვს. მაშასადამე, არძინბას ხროვა და მისი შემკიდრე სეპარატისტული მმართველები (თუკი ასეთები იქნებიან) ქართულ მხარესთან კომპრომისზე წამოვლენ მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მათ დაუპირისპირდება მოწინააღმდეგე ძალა, მოწინააღმდეგე ნება, რომელიც მას იმის შესაძლებლობას შეუქმნის, რომ კომპრომისის ვერმიღწევის შემთხვევაში დაკარგავს რაღაცა ისეთს, რაც ახლა აქვს. აქედან ნათელი ხდება, რომ საქართველოს ერთადერთი შესაძლო სტრატეგია და ტაქტიკა მოპირისპირე მხარესთან ურთიერთობის საკითხში შემდეგია: ვერა იერიშული თავდაცვა – ანუ სეპარატისტებისთვის მიგრაციულ პროცესებზე კონტროლის არმცემბა – ერთის მხრივ, და მოლაპარაკება: ძალის

ფონზე, მეორეს მხრივ.

დღეს სეპარატისტების მიერ გამოყენებული ემბლემა-ხელი-ამას მეტყველებს. იგი ასახეობს ხუთ ადიდური მოღვრის ეთნოსებს (აფხაზების ჩათვლით), რომელთაც ეს ახალი ერთობა უნდა შეადგინონ.

ერთი დამატებითი გარემოება უნდა მოგახსენოთ, აფხაზეთის მოქალაქეობა –



თუკი იგი შემთავებული იქნა, – როგორც ვთქვამ, – ავტომატურად იქნება საქართველოს მოქალაქეობა. აფხაზებს შეეძლება შემოსასაღონ საქართველოში შეუხდელად რაოდენობის უცხოელები ნებისმიერი ქვეყნიდან (ქვეყნიდან), რომელიც საქართველოს დემოგრაფიული ათვისების მოსურნეა (ასეთი ქვეყნები, მოგეხსენებათ, ბევრია) და ამგვარი შესაძლებლობა გამოიყენონ საქართველოს ცენტრალური ხელისუფლების შანტაჟისათვის სეცესიის (ანუ გამოსვლის) პროცესში.

მკაფიოდ უნდა ჩამოვლიდეს ისიც, თუ რატომია ქართული მხარისათვის (ქართველი საზოგადოებრიობისათვის) მიუღებელი მოვლენათა განხილვების ეს აფხაზური გეგმა: ცხადია, იმიტომ, რომ ამით ქვეყანა კარგავს თავის ნაწილს, ხოლო ადამიანები ამის გამო განიცდიან დამცირებას. შეურაცხოვას, პირველ ყოვლისა, რა თქმა უნდა, იმ შემთხვევაში, თუ მიტაცებულ ტერიტორიაზე რჩებიან. გარდა ამისა, თუ, როგორც ვთქვით, იქნება სამხრეთიდან ჩრდილო კავკასიაში გადამწვდომი ეთნიკური მასივი და მისი სახელმწიფოებრივი პოლიტიკური ფორმა – იქნება ენგურიდან ყუბანის აუზამდე – ამით იქნება მკაფიოდ გამოკვეთილი გეოგრაფიული ფოკუსი დასავლეთისა და რუსეთის დაპირისპირებისა ჩვენი რეგიონში და ჩვენი მოწინააღმდეგე, ჩვენი რეგიონში სიტუაციის განმსაზღვრელად ხდება ჩვენი უცხო გლობალური ძალები და საქართველო კარგავს ამ რეგიონში სტაბილურობა-არასტაბილურობაზე გავლენის უნარს. საქართველოს სახელმწიფოს პოლიტიკის ამ დახუსტებით სტიმული აქედნება ქართული მოღვმისა და ქართული ტერიტორიის ეროვნულ მოღვმისა ანუ ხელი ექცობა საქართველოს შემდგომ ფედერალიზაციას, რაც ქვეყნისა და მისი ზოგადეროვნული ცნობიერების დაშლას ნიშნავს.

უცხოური ჩანს, მაგრამ ფაქტია, რომ მეორე პუნქტი პოზიციითა შეუთავსებლობისა ისეთ თითქოსდა განყენებულ თემაზე, როგორცაა ისტორია, მაგრამ ეს სფერო განყენებულია მხოლოდ ერთის შეხედვით, მისი არაგანყენებულობა იმით მტკიცდება, რომ სეპარატისტების ხელში ციტირებული ტრადიციული დოკუმენტები, როგორიცაა „Смерть ирзуиан!“ „Ірзуиан-и-и-и из Абхазии!“ დამატებულია ისტორიული „შინაარსის“ დებულებებზე.

რომლებიც აფხაზ ხალხის თაობებში ისტორიის ხანგრძლივმა ურცხვმა გაყალბებამ შეიტანა და პრაქტიკული მოქმედების სტიმულად აქცია.

ისტორიის არსებების შემთხვევაში ქართული მხარის პოზიცია ზარალდება: აფხაზები ფიგურირებენ როგორც ისეთი ეთნოსი (ხალხი), რომლის სახელიც ამ ტერიტორიას ჰქვია ისტორიულად და

რომელსაც ამ ტერიტორიის გარდა დღემდე სხვა ტერიტორია არა აქვს. რის გამოც მას ამ ტერიტორიაზე მკლავი სერი კვლევები ეკუთვნის.

ისტორიის ფაქტორს არსებითი მნიშვნელობა ეძლევა მაშინვე, როგორც კი დგება კითხვა, რატომ (რა სწავობრივ პოლიტიკურ და იურიდიულ საფუძველზე) შედის და უნდა შედიოდეს აფხაზეთი საქართველოს შემადგენლობაში. თუ ისტორიას უგულებელვყოფთ, მაშინ რუსულ-ჩინური ურთიერთობა იგივე იქნება, რაც აფხაზურ-ქართული, და საქართველომ ისევე უნდა აიღოს ხელი აფხაზეთზე, როგორც რუსეთმა (ხედავ ან ზევ) გარდაეკადა უნდა აიღოს ხელი ჩინეთზე (რადგან ჩინეთი ჩინეთის ქვეყანაა, მათი ეთნიკური ტერიტორიაა, და არა რუსებისა). ამიტომ მაშინვე (გარდაეკადა) პოლიტიკურ დისკუსიაში მსოფლიო ფორუმით თვალწინ ქართული მხარე იქნება უნდა არ დამალოს ზრდილობით, არამედ განაცხადოს (და დაასაბუთოს), რომ

ა) აფხაზეთი მხოლოდ აფხაზების ქვეყანა არ არის. მის უპირველეს ავტონომიურ მოსახლეობას ქართველები წარმოადგენს.

ბ) რომ თვითდასახელება „აფხაზ“ და ეთნონიმი „აფხაზი“ ერთი და იგივე არაა.

გ) რომ აფხაზები ჩრდილოეთიდან შემოსული ადიდური მოღვმის ეთნოსია, რომელიც დღეს ქართულ სახელმწიფოს და ქართულ ეთნოსს ტერიტორიისათვის ებრძვის.

დ) რომ, მაგალითად, ტოპონიმი „ცხუმი“, რომელიც ისტორიულია ამ გეოგრაფიული პუნქტისათვის, აფხაზები ეთნოსისაა, რომელიც დღეს ქართულ სახელმწიფოს და ქართულ ეთნოსს ტერიტორიისათვის ებრძვის.

რის გამოც აფხაზ ეთნოსის პრეტენზია ამ მიწის მიმართ ექსკლუზიური და ქართველებთან შედარებით უპირატესი უფლების მოპოვებაზე უსაფუძვლოა და რის გამოც ქართველი ეთნოსისა და ქართული სახელმწიფოს პრეტენზია, რომ კონტროლი გაეწიოს ამა და ამ მნიშვნელოვან პროცესთა მიმდინარეობას აფხაზეთის მოვლ ტერიტორიაზე (და არა მხოლოდ მის იმ ნაწილზე, სადაც ქართველების განსახლება სტაბილურად აფხაზებისა და მესამე ძალთაგან დაიკავა აფხაზეთის მოვლ ტერიტორია, საფუძველანია.

IV. რეალურ ძალთა თანაფარდობა მხარეებს შორის (საინფორმაციო ძალის ჩათვლით)

სადღესოდ ქართული მხარის რეალური ძალა ნულის ტოლია (რაც, რა თქმა უნდა, ვერ აიხსნება ვერაფრით, თუ არ გათვალისწინებთ სახელმწიფოებრიობის მიზანმიმართული საბრძოლო ხელისუფლების მხრიდან): არ არსებობს საკუთარი არმია და არ არსებობს ისეთი გარეგანი მფარველი, რომელიც საქართველოს ტერიტორიაზე საქართველოს იურისდიქციის რეალურ აღდგენას თავის მიზნად თვლიდეს. აფხაზური მხარის ძალაა მცირე არმია, რომელსაც იარაღისა და ტყვია-წამლის პრობლემა არ აქვს რუსეთის წყალობით, მისი ადიდური-ყაბარდოული რეზერვი და თურქეთის ფარული დახმარება, აგრეთვე მფარველის მიერ აწვობილი ფართო და ძვირი საპროპაგანდო მანქანა მსოფლიოში (ინტერნეტის ჩათვლით).

V. ბრძოლის პოლიტიკური პრიციპები

ორი დაპირისპირებული პრინციპიდან – ერთა თვითგანსაზღვრა („თვითგამორკვევა“) ერთის მხრივ და სახელმწიფო საზღვართა ხელშეუხებლობა მეორე მხრივ – ისტორიულ პერსპექტივაში პირველი უფრო ძლიერია, ვიდრე მეორე. მაგალითად, იუგოსლავია დაიშალა, არსებობს ე.წ. „არწარმოდგენილ“ ანუ სახელმწიფოს არმქონე ხალხთა ძლიერი და მზარდი მსოფლიო ორგანიზაცია და ა.შ. პირველი პრინციპი მუშაობს აფხაზური მხარის სასარგებლოდ, რადგანაც დეზინფორმაციული (რუსული და სხვა) მანქანის მუშაობის შედეგად ფართო მასას პოვნია (და ეგონება მანამდე, სანამ საქართველო არ იქცეოდა ოფიციალურად, რომ აფხაზების ტერიტორიის პირველი ან ერთადერთი მქონეა ერთი არ არის. იხ. ზემოთ), რომ აფხაზეთი აფხაზების ქვეყანაა, ხოლო საქართველო „სხვა“, ამ ტერიტორიისათვის უცხო მკერობელია და რომ, ამგვარად, ქართულ-აფხაზური კონფლიქტი ახალთაგან რუსულ-ჩინურისა, რომელშიც დაპირისპირებული ერთი თავისუფლებისთვის იბრძვის.

VI. აფხაზეთის პრობლემის ოპტიმალური იურიდიული მოგვარების პროექტი

ასეთი პროექტის ან პროექტების არსებობა ჩვენითვის აუცილებელია ქვეყნის დონეზე – დაწვებული იდეოლოგიურიდან (ანუ იმის ოფიციალურად თქმიდან, თუ რა სწავლობისა და სამართლებრივ საფუძველზე ემყარება ჩვენი შრომა დ ბრძოლა აფხაზეთის ამოცანის გადასაჭრელად) და დამთავრებული აფხაზეთის სტატუსის და მისი შინაგანი ტერიტორიული და პოლიტიკური მოწყობის პროექტით, რომლითაც საქართველოს წარმომადგენლები წარდგებიან დისკუსიებზე და მოლაპარაკებებზე გაეროში და სხვაგან. ამ პროექტს უნდა მიეცეს საქართველოს პარლამენტის ერთმხრივი დადგენილების და შესაბამისი კონსტიტუციური ნაწარის სახე (და არა არძინბას ხროვასთან სახვეწარი პეტციის სახე, როგორც ეს პრაქტიკაშია დღეს) მსოფლიოს აკადემიურ (პოლიტოლოგიურ) და პოლიტიკურ წრეებთან კონსულტაციით (მაგრამ არა მათგან დიქტატივით), აფხაზეთში მყოფი და აფხაზეთიდან გამოსული ქართველი და აფხაზ მოსახლეობის სხვადასხვა ფენებთან და ჯგუფებთან კონსულტაციით (და მათთან ნაბარბულო სოცოლოგიური კვლევის გამოყენებით). დეტალური გათვლით უნდა დაფორმდეს საქართველოში აფხაზეთის სტატუსის, აფხაზეთში აფხაზების, ქართველებისა და სხვა მაცხოვრებლების უფლება-მოვალეობები და მათი რეალიზაციის იურიდიული და ადმინისტრაციული ფორმები. ხოლო მთელი შემდგომი მოქმედება საქართველოს ხელისუფლების მხრიდან

გაგრძელდება მე-5 გვ.

აფხაზეთში რა მოხდა, რა ხდება, როგორ უნდა ვიმოქმედოთ?

მე-4 გვერდიდან.

უნდა განიხილებოდეს როგორც ზემოხსენებული კონსტიტუციური ჩანაწერის რეალიზაციისკენ მიმართული მოქმედება.

ხელისუფლებისა და მასთან მდგომარეობის პარტიებისა და ორგანიზაციების მიერ გამოთქმულ ნაწვევ-ნაწვევ კონცეფციებში, რომლებიც აფხაზეთის პრობლემის გადაჭრას ეხება, მსჯელობაა თბილისისა და სოხუმის უფლებათა მიმართებაზე (ანუ აფხაზეთის, როგორც მთელის, სტატუსზე), მაგრამ არა აფხაზეთის შიგნით ოპტიმალურ მოწყობაზე, რაც ამოცანის არანაკლებ არსებითი მხარეა. ამასთან, აპრიორულად (წინასწარ) მიღებულია რამდენიმე დოგმა, სახელდობრ

— აფხაზეთი პირველ ყოვლისა აფხაზების ქვეყანაა (ზემოთ დაგვასაბუთეთ, რომ ეს ასე არაა);
— აფხაზეთის უფლებამოსილებები (სტატუსი) უნდა ამოღდეს. (რატომ? — ეს არ საბუთდება მათ მიერ).

ამ არარეალისტური და უგუნურად მიღებული პრაქტიკის საწინააღმდეგოდ, პრობლემის სამართლიანი და სტაბილური გადაჭრის პროექტი უნდა ემყარებოდეს მხოლოდ კრიტიკულ, არა აპრიორულ დამოკიდებულებას ყველა დოგმისადმი და შემდეგ — ურყველ ამრსავალ პრინციპს: აფხაზეთის, როგორც მთელის, ნებაა, რომელიც აფხაზეთს ახსიერებს (უფრო ზუსტად — განასახიერებს) ამ ტერიტორიაზე დემოკრატიულად არჩეული აფხაზი საკანონმდებლო ორგანო, არ არის მხოლოდ აფხაზი მოსახლეობის ნება. ეს არის

ა) აფხაზეთის ყველა მოსახლის ნება, რომ იცხოვროს, აქონდეს უსაფრთხოება, კეთილდღეობა, დევანდელი მსოფლიოს მიერ მიღწეული დემოკრატიისა და ცივილიზაციის შედეგებისდაგვარად მაღალი დონე.

ბ) აფხაზი ხალხის ნება, რომ დაიცვას, განავითაროს და გააძლიეროს თავისი საკუთარი ეროვნება და მარადიულობის იგი.

გ) ქართველი ხალხის ნება, რომ დაიცვას, განავითაროს და გააძლიეროს თავისი საკუთარი ეროვნება და მარადიულობის იგი.

აფხაზეთის ტერიტორია ამ სამივე ნების რეალიზაციის ასპარეზია და ესაა მისი დანიშნულება, რომელიც აღიარებულია როგორც საქართველოს ცენტრალური ხელისუფლების, ისე აფხაზეთში არსებული ყველა დონის ხელისუფლების მიერ.

ყოველივე დანარჩენი, რაც აფხაზეთის სტატუსისა და მისი შინაგანი მოწყობის პროექტში შედის, მხოლოდ ამ პრინციპის რეალიზაციის მეტნაკლებად ტექნიკური დეტალებია.

VII. საქართველოს ხელისუფლების ოპტიმალური სტრატეგია აფხაზეთის საკითხში

ზემოაღნიშნული პრინციპებიდან გამომდინარე, აფხაზეთის პრობლემის გადაჭრის ღონისძიებათა თანმიმდევრობა ასეთია:

— ზემოხსენებული ფორმულის მიღება პარლამენტის მიერ და კონსტიტუციაში მისი შეტანა.
— 1992-93 წლების ომის ოფიციალური აღიარება რუსულ-ქართულ ომად. რუსეთისათვის ბრალის დადება მის განადგობაში და კომპენსაციის მოთხოვნა. მის „შუამავლობაზე“ უარის თქმა.
— საქართველოდან რუსეთის შეიარაღებული ძალების, მათ შორის — „სამშვიდობო“ ძალების გაყვანა.

— (პარალელურად) საქართველოში კორუფციის აღკვეთა და სათავადო სისტემის დოფინანსება.

— (პარალელურად) შეიარაღებულ ძალთა მშენებლობის რადიკალური გაუმჯობესება.
— (პარალელურად) დევნილი მოსახლეობის დასაქმებისა და სოციალური დაცვის ცენტრალიზაცია.

— (პარალელურად) გაეროში და სხვა საერთაშორისო ორგანიზაციებში მტკიცე განმარტება ამ ორგანიზაციებისათვის, რაა საქართველოს ეროვნული ინტერესები და რომელიც საქართველოს წინააღმდეგ გაორცილებული დეზინფორმაციის ძირითადი პუნქტები და მექანიზმები.

— (პარალელურად) აფხაზეთში დარჩენილი ქართველი მოსახლეობის დაცვა ტაქტიკური და სტრატეგიული ზომებით. ამ მოქმედების ოფიციალური გამოცხადება „სამაშვიდობო ბრძოლა“. 27 IX გამოცხადება სამხედრო თარიღად.

— (პარალელურად) საგარეო კურსის გახსნა სფეროში პრიორიტეტულ ფაქტორად აღიარება მისი შესაძლო შედეგებისა საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენისათვის.

— სახელმწიფოს სრულიყოფილი ფუნქციონისათვის, მათ შორის — დაბრუნებულ დევნილთა დაცვისათვის საჭირო ყველა სტრუქტურების შექმნა და მომზადება.

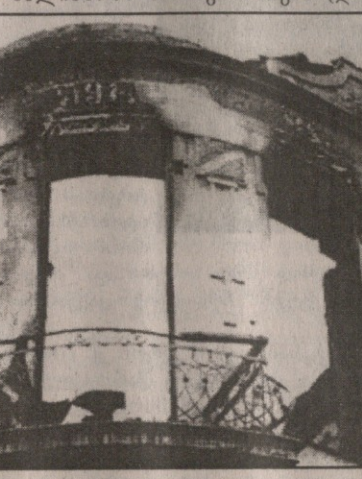
— პრაქტიკული მოქმედება ადგილზე.

VIII. ვისი მოწოდებაა პრობლემის გადაჭრა?

აფხაზეთის პრობლემის სამართლიანი, მყარი და სახელმწიფოებრივი ინტერესების შესაბამისი გადაჭრა ხელისუფლების ამოცანაა. საქართველოს დღევანდელი ხელისუფლება — პირადად ჩემი აზრით — ამისთვის მოწოდებული არაა არც თავისი უნარის მხრივ, არც ერთგულების მხრივ. ფაქტები, სამწუხაროდ, ამას მეტყველებს, მათ შორის 1992-93 წლების ომის ისტორია, კერძოდ, მისი შემდეგი ეპიზოდები:

1991-92 წლების გადართობის შემდეგ ხორციელდებოდა ქართულ-აფხაზური ომის ორგანიზებისა და ხელშეწყობის პოლიტიკა. მისი ნაბიჯებია: 1992 წლის თებერვალში სამოქალაქო ომის პროცესში ფსოვზე გასული გვარდიის უკან წამოყვანა; სამხედრო მრავალჯეროვანი აოხრება და მომავალი ომისათვის ზურგის მოშლა; მატარებლების ძარცვის ორგანიზება და ამ საფუძველზე რკინიგზის დაკეცვის აუცილებლობის შექმნა; რეაქციის მიუცემლობა არძინას დემონსტრაციულ გასვლაზე სოხუმიდან გვარდიის თანხლებით; წინსვლის შეფერხება (უმიზეზოდ), სოხუმიდან პოლიციის გამოყვანა (1992, აგვისტო), ტყვარჩელის დატოვება სეპარატისტების ხელში; თავდაცვის ორგანიზაციის ჩაგდება, განუკითხაობა შეიარაღებულ ძალებს.

ში; რუსეთის ფაქტორის დამალვა და რუსეთთან ურთიერთობაში პროტესტის არგამოხატვა; საზარალო შეთანხმებების დადება, მათ შორის 1993 წლის 27 ივლისისა; მოსახლეობის დაბრუნება; სოხუმის აქეთ თავდაცვის სათადარიგო ზღუდეების არშექმნა; ომის მანძილზე სამეგრელოს სისტემატური აოხრების გაგრძელება, ქობალისთან არ შეთანხმება (და



არა ვერშეთანხმება); რუსეთის „სამშვიდობო“ მისიის შექმნა და მათი ენგურზე ჩაყენება; გალის მოვლენები და პარტიზანული მოძრაობის ჩაქვლა; არძინასთან მოლაპარაკება და მისი „მხარედ“ აღიარება; სრული პასიურობა შეიარაღებულ ძალთა შექმნის მიმართულებით. ეს და რიგი სხვა ქმედებები ცალსახად გვიჩვენებს, რომ პრესიდენტი-მთავარსარდალს მტრის მხარეზე მოქმედებს. მისი მიზანია მხოლოდ ხალხის „შეჩვენა“ იმ აზრისადმი, რომ აფხაზეთი საქართველომ უნდა დაკარგოს.

დემოკრატიული მსოფლიოს პოზიცია საეჭვოა. შესაძლებელია, იგი გვემჩვენებოდეს პრობლემის შექმნას საქართველოს ფედერალიზაციის გაადვილების მიზნით (რათა გამოვიტყოს საქართველოს დამოუკიდებელი პოლიტიკა), შესაძლოა ეძებს დამოუკიდებელ გასასვლელს ჩრდილო კავკასიის სტრატეგიული რეგიონისკენ.

ამ დანაშაულთა ჩამდენი ხელისუფლება ქვეყანას ვერ გაუძღვება უმძიმესი პრობლემის გადაჭრის გზაზე. ამიტომ ეროვნულ და, მაშასადამე, დემოკრატიულ ძალებს საქართველოში ერთი გზა გვჩვენდება. იგი შემდეგია:

ა) ვიბრძოლოთ ხელისუფლების შეცვლისათვის და მივაღწიოთ მის შეცვლას.

ბ) პარალელურად, ვაკეთოთ ყველა ზემოაღნიშნული საქმე ჩვენი ძალებით, სახელმწიფოს გვერდის ავლით — ფიზიკური დაცვით დაწვეული და მოწინააღმდეგეთა დეზინფორმაციული, იდეოლოგიური თუ სხვა შემოტევების მოგერიებით დამთავრებული.

X. საქართველოს დამოკიდებულება საერთაშორისო ორგანიზაციებთან

ზემოთ უკვე ითქვა, რომ საქართველოს ხელისუფლებამ ცალსახად უნდა აიღოს ხელი აფხაზეთის პრობლემის ინტერნაციონალიზაციის კურსსზე. ეს პრობლემა მან ინტერნაციონალურად უნდა ჩათვალოს მხოლოდ ერთ ასპექტში — ქართულ-რუსული ურთიერთობის საკითხში, ხოლო ყველა დანარჩენი ასპექტში იგი ამ პრობლემას თავის შინაგანი პრობლემად თვლის. თავისი ამ პოზიციის დასაბუთება

მსოფლიოს წინაშე მას შეუძლია დააფორმულოს შემდეგნაირად.

1. დღეს მსოფლიო (დასავლეთი) იარაღით ერევა სუვერენული ქვეყნების შინაგან საქმეებში „აღამიანობის წინაშე დანაშაულთა“ ანუ კუმანიტარულ კატასტროფათა აღკვეთის მიზნით. ჩვენ არ გვჭირდება ამ ნორმასთან შეკამათება. ჩვენ შევიძლია შემდეგი პოზიცია დავიჭიროთ: იარაღით აღკვეთა ეხება მხოლოდ მოქმედების მეტოდს, და არა მოქმედების პოლიტიკურ მიმართულებას. ეს უკანასკნელი მხოლოდ სუვერენული სახელმწიფოს შინაგანი საქმეა. სახელმწიფო თვითონ წვეტს, როგორ მოაწყოს თავისი თავი (რა ავტონომიები შექმნას ან არ შექმნას). ერთადერთი, რაც მისგან მოითხოვება, ისაა, რომ აკრძალული მეთოდები არ გამოიყენოს.

2. იარაღის ძალით „მშვიდობისათვის იძულების“ პრინციპი, რომელიც მსოფლიო პოლიტიკაში უკვე ფიგურირებს ტენდენციის სახით, საქართველოსგან მოითხოვს შემდეგ შეპასუებას: რომელი (როგორი) მშვიდობისათვის უნდა მოხდეს იძულება? თუ მხარეები აკრძალული ხერხით (გეგმიური და ა.შ.) არ იბრძვიან, მაშინ რომელი მათგანი უნდა ჩავთვალოთ მტყუანად და ხელები გაუშვათ? მაშასადამე: რომელი პოზიცია ჩავთვალოთ მართებულად და რომელი ნორმებით ვიხელმძღვანელოთ ამ გადაწყვეტილებაში? სანამ ეს არ დაგვგმილა (საერთაშორისო საზოგადოებრიობის ერთობლივი ძალისხმევით), მანამდე ზემოხსენებული „იძულება“ ნიშნავს ძალადობით ჩარევას სუვერენული ქვეყნის შინაგან საქმეებში და დაუშვებელია.

3. აფხაზეთში საქართველოს იურისდიქციის აღდგენის სამართლიანობის არგუმენტაცია უკვე მოყვანილია ზემოთ. საქართველო ვერ დაუშვებს, რომ მისი ვითარების დასარეგულირებლად ახალი ნორმები შეითხზას და მას თავს მოეხვედოს. საქართველო იცავს და ემორჩილება მხოლოდ იმ ნორმებს (ეროვნულ უმრავლესობათა და უმცირესობათა უფლებების დამარეგულირებელი ნორმების ჩათვლით), რომლებიც საერთაშორისოდ მიღებულია, როგორც საყოველთაო (ანუ ყველა კერძო შემთხვევის მიმართ გამოსაყენებელი) ნორმები, და ხელმოწერილია საქართველოს მიერაც. თუ ზოგადი ნორმა ამა თუ იმ საკითხზე არ არსებობს, შევქმნათ იგი (ერთობლივად), როგორც ზოგადი ნორმა, და შემდეგ მივეყენოთ იგი ყველა ცალკე შემთხვევას, ჩვენი სიტუაციის ჩათვლით!

მაგალითად, დღეს საერთაშორისოდ მიღებულ უფლებადაცვით დოკუმენტებში არ არსებობს ნორმა, რომ ეროვნულ უმცირესობას, რომელსაც ტერიტორიის ამა თუ იმ ნაწილში რიცხობრივი უპირატესობისთვის მიუღწევია, ეთნიკური (ეროვნული) ტერიტორიული ავტონომია მიეცეს და ამ ტერიტორიას ამ ეთნოსის სახელი დაერქვას. ამიტომ არავინ არჩევს სამხრეთ

საფრანგეთის რომელსავე ქალაქის გარეუბანს, სადაც ალყირელები უმრავლესობა გახდნენ, „ჩრდილოეთ ალყირს“, გერმანიაში რომელსავე გარეუბანს — „დასავლეთ თურქეთს“ და ა.შ. საქართველოს ხელისუფლებაც ვალდებულია მოიგერიოს ზემოხსენებული ზეწოლა და არ დაუშვას თავისი ტერიტორიის ნაწილის „ოსეთად“ სახელდება აქოსების რაოდენობრივი მომძალავრების გამო. ასევე არ არსებობს ნორმა, რომ ეთნიკური წმენდისა და გენოციდის შედეგად მოპოვებული მიწა-წყალი სუვერენული სახელმწიფოს შიგნით ამ დანაშაულთა ჩამდენი სეპარატისტ ეთნიკურ ჯგუფს დარჩეს, ხოლო დაზარალებულ მოსახლეობას, იმ ეთნოსს, რომელსაც ეს მოსახლეობა ეკუთვნის, და იმ სახელმწიფოს ხელისუფლებას, სადაც ეს დანაშაული მოხდა, შეუზღუდოს ამ დანაშაულის შედეგთა ნაწილობრივ მანძილს გამოსწორების მეთოდთა არსენალი და იგი „მშვიდობიანი გადაჭრის“ ვალდებულებაზე იქნას დაყვანილი. ამიტომ მოლაპარაკება ძალის ფონზე (მაგრამ მოლაპარაკება არა არძინას ხრევისთან, როგორც შეგარდნაბის გუნდი ფიქრობს, არამედ აფხაზი ხალხის სხვადასხვა ფენების წარმომადგენლებთან) საქართველოსთვის საკითხის გადაჭრის ყველაზე პერსპექტიული გზაა. ჩვენ ვერ დავუშვებთ ჩვენი ერის ეთნიკური ტერიტორიის ერთ ნაწილზე — აფხაზეთში — სხვათა უპირატესი ეროვნული უფლების აღიარებას ჩვენი ეროვნული უფლების ხარჯზე.

4. პრინციპი, რომ ტერიტორიის პოლიტიკური სტატუსის განსაზღვრა დამოკიდებული იყოს აქ მიმდინარე დემოგრაფიული პროცესების დინამიკაზე (ვინ გაზრავდა, ვინ-ვერა და ა.შ.), ფუტქებადია და, ამგვარად, მიუღებელია მსოფლიოსთვის. იგი გარდუვალად გამოიწვევს ყოველი ეთნიკური (ეროვნული) ჯგუფის შიშს დანარჩენი ეთნიკური (ეროვნული) ჯგუფების დემოგრაფიული კეთილდღეობის (გამრავლების) წინაშე და ამით შექმნის ცდუნებას გენოციდისა და ეთნიკური წმენდისათვის, რისი მაგალითიც მკაფიოდ ვნახეთ თუნდაც კოსოვოში. უმცირესობათათვის ტერიტორიული ავტონომიის მისაცემად სუვერენულ სახელმწიფოთა იძულების მცდელობა ერთ-ერთი ყველაზე საშიში ფორმაა ინტერნაციონალური ძალადობისა, რომელმაც არ შეიძლება, სიძულვილი არ წარმოშვას.

5. „აფხაზისა“ და „აფხაზს“ წინადადება და მეცნიერულად დაუსაბუთებელი გაიგივება და აფხაზეთის მინევა აფხაზების უპირატესი (მითუმეტეს-ექსკლუზიური) ეროვნული უფლებამოსილების სიერეცედ ნიშნავს ქართველი ერისათვის მისი ეთნიკური ტერიტორიის ერთი ნაწილის წართმევას მთლიანად ან ძირითადად, ერთბაშად ან განგრძობილად, ახალი სისხლის-დვრით ან შედარებით უსისხლოდ. ქართველი ერი ამას არ ურიგდება და ვერ შეურიგდება, იგი თავისი პოლიტიკის (მათ შორის-საგარეო პოლიტიკის) გენერალურ ხაზს თავისი ამ ძირითადი ინტერესის რეალიზაციის შესაძლო გზებისა და პერსპექტივების შესაბამისად წარმართავს.

ქართულ მემკვიდრეობა-ისტორიკოსთა მიმართ სპარტაკოს პრეზიდენტის ბატონ ელზარდ შერდინაძის

ცხრა წელიწადია საქართველოსა და ქართველ ხალხს მიმართ პოლიტიკური ქრტიტუბები არ შორდება. არ ჩანს როგორ განვითარდება შემდგომი მოვლენები და ქვეყნის ოკუპირებული ტერიტორიების ბედი. ბოლო არ უჩანს აფხაზეთის და შიდა ქართლის ოსების საკითხის პოლიტიკური გზით გადაჭრას. ბოლო არ უჩანს ამ მხრივ წლობით დაუსრულებელ მოლაპარაკებებს, სახეზეა სრული უშედეგობა. დაუსრულებელი მოლაპარაკებების ფონზე მტერი დაინებით განაგრძობს ქართველი ერის გენოციდს, სურს, საქართველოს სახელმწიფოს დაანგრეს. ამ უმძიმესი კრიზისის გამო, ჩვენს ვალდებულებად მიგვაჩნია მოგმართოთ თქვენ, ბატონო პრეზიდენტო, საქართველოს სახელმწიფოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის უმწვავესი საკითხებზე. აქამდე ჩვენი დუმილი, თქვენგან მოთმინების მოწოდების შედეგია, მეტი კი, - აღარ შეიძლება.

უილა ქართლის ოსები

საქართველომ 1991 წელს სახელმწიფოებრივი დამოუკიდებლობა გამოაცხადა, სამართლიანად გააუქმა შიდა ქართლში საბჭოთა წყობილების მიერ ქართველი ერის სამხრეთ ხელოვნურად შექმნილი ე.წ. „სამხრეთ ოსეთის“ ავტონომიური ოლქი, თავისივე ამ გამოგონილი ტერმინით. მალე დაინგრა რუსული ბოლშევიზმის იმპერიული სახელმწიფოებრივი ფორმა - სსრ კავშირი.

იმთავითვე საქართველოს ეროვნული დამოუკიდებელი სახელმწიფოს დაუძინებელი მტრის, რუსეთის ინსპირირებით, უშუალო მონაწილეობით და სამხედრო დახმარებით ოსებმა და აფხაზებმა დაიწყეს გამოუცხადებელი პერმანენტული ომი საქართველოს წინააღმდეგ, მისი ისტორიული ძირძველი მიწაწყლის - შიდა ქართლის ცხინვალის რეგიონის (ე.წ. ყოფილი „სამხრეთ ოსეთის“) და აფხაზეთის ჩამოსაცილებლად, რუსეთის მიერ შეიარაღებული ოსი ბანდიტების სამხედრო აქციებს, - მათ მიერ გამოცხადებული ე.წ. „სამხრეთ ოსეთის რესპუბლიკის“, ანუ ცხინვალის რეგიონის საქართველოსგან ჩამოსაცილებლად, - ქართველი ხალხის დიდი მსხვერპლი მოჰყვა. მალე აფხაზეთის ავტონომიურმა რესპუბლიკამაც დამოუკიდებლობა გამოაცხადა. ქართველი ხალხი გმირულად იბრძოდა საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობისათვის.

1992 წლის მარტში თქვენ ჩამოდიხი საქართველოში და სათავეში ჩაუდგეით ქვეყნის ხელისუფლებას.

ჩამოსვლისთანავე თქვენ სავსებით სამართლიანად, კატეგორიულად აცხადებდით საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის ურყევობას; პრესითა და ტელევიზიით ინტერვიუებში, ასევე საზღვარგარეთ გამოსვლებში, ხშირად, სავსებით სწორად, მოხსენიებდით ხელოვნურად შექმნილ „სამხრეთ ოსეთის“ ტერმინის ნაცვლად „ცხინვალის რეგიონს“. ასევე იქცეოდნენ თქვენს ჩამოსვლამდე და მის შემდეგაც ქართული პრესისა და რადიოტელევიზიის მსახურნიც.

ბოლოს დროს კი რას ვხედავთ - ქართულ პრესაში, რადიოტელევიზორში, სამთავრობო პოლიტიკოსთა თუ არაპოლიტიკოსთა გამოსვლებში, თანდათან გამაჟორა და გახშირდა ძველი ავადსახსენებელი და საქართველოს დამაქცე-

ვარი ტერმინი - „სამხრეთ ოსეთი“. ლაპარაკია ისევ საქართველოს უზენაესი საბჭოს მიერ გაუქმებულ ყოფილ ე.წ. „სამხრეთ ოსეთის“ პოლიტიკურ სტატუსზე საქართველოს ფედერალური სახ-

ეს დია წერილი დაიბეჭდა შარშან, გაზეთ „საქართველოს“ პირველ ნომერში და საქმეში ჩახედულმა ადამიანებმა მას „საუკუნის მიმართაც“ კი უწოდეს მასში წამოტრიალი უმნიშვნელოვანესი პრობლემების გამო.

სამწუხაროდ, ხელისუფალთაგან ამ „საუკუნის მიმართაც“ დღემდე არავითარი რეაგირება არ მოჰყოლია და ფაქტობრივად, იგი დარჩა ხმად „მადლადე-ბლისა უდაბნოსა შინა“...

რედაქცია

ელმწიფოს ფარგლებში.

ოსებს სხვა არაფერი უნდათ. ყველაზე მეტად ოსი დამპყრობელნი სწორედ ამ ტერმინის - „სამხრეთ ოსეთის“ - სამართლიან-მა კონსტიტუციურმა გაუქმებამ აღაშფოთა და რუსეთის ყოველმხრივი ხელშეწყობით დაიწყეს ომი საქართველოს წინააღმდეგ. მათ იცინან, რომ ტერმინ „სამხრეთ ოსეთის“ გაუქმებით ცხინვალის რეგიონის მოწვევრას საქართველოსგან და, შორსგამიხსნული გეგმით, მისი შეერთებას ჩრდილო კავკასიაში არსებულ მათ სამშობლო ოსეთთან (და არა გამოგონილ „ჩრდილოეთ ოსეთთან“) პოლიტიკურად უნდა გამოეთხოვონ. ამიტომ, ოსებს ურჩევნიათ, თუგინდ მცირე პოლიტიკური სტატუსი ჰქონდეთ, ოღონდ ტერმინი „სამხრეთ ოსეთი“ დარჩეს იურიდიულად საქართველოს კონსტიტუციაში, ვიდრე ამ მხარეს „ცხინვალის რეგიონი“ ერქვას და ასჯერ მეტი პოლიტიკური სტატუსი ჰქონდეს, რატომ?

დიდი მეცნიერულ-ისტორიული და თეორიულ-იურიდიული ძიებანი და გაზრებები არ სჭირდება იმის მიხედვრას, რომ ტერმინი „სამხრეთ ოსეთი“ იმას ნიშნავს, რომ იგი საქართველოს მიწაწყალი არ არის, თუნდაც ის ტერიტორიულ-სახელმწიფოებრივად საქართველოში შედიოდეს. ამიტომ, თუ დღეს არა, ადრე თუ გვიან ცხინვალის რეგიონში შემოხიზნული ოსები ამ ხელოვნური „სამხრეთ ოსეთის“ ტერმინის საფუძველზე ან ისევ დამოუკიდებლობას გამოაცხადებენ, ანდა ამ კუთხეს ხელოვნური ტერმინით არსებულ „ჩრდილო ოსეთს“ შეუერთებენ, გაერთიანდებიან. ესაა მათი საბოლოო მიზანი. ოსეთის თავიკაცების განცხადებანი „სამხრეთ ოსეთის“ ავტონომიური ოლქის თუ რესპუბლიკის საქართველოს ფარგლებში ყოფი-ნარსებობის შესახებ, - პოლიტიკური ხრიკია. მათ უნდათ როგორმე გამოსტყუონ საქართველოს მთავრობას ტერმინ „სამხრეთ ოსეთის“ იურიდიული დაკანონება საქართველოს კონსტიტუციაში. ტერმინ „სამხრეთ ოსეთის“ მეშვეობით შიდა ქართლის ოსი ოკუპანტი-პოლიტიკოსები, ისე როგორც აფხა (დღევანდელი აფხაზი) დამპყრობელნი, ცდილობენ მათ მიერ დაპყრობილი ქართული კუთხეები გახადონ საერთაშორისო სამართალსუბიექტები, რის შემდეგ სრული პოლიტიკური დამოუკიდებლობისათვის ერთი ნაბიჯია.

არავითარი „სამხრეთ ოსეთი“ ისტორიამ არ იცის! ეს ტერმინი საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის წლებში (1928-21) და განსაკუთრებით მისი გასაბჭოებისას ქართველთა მიტყუე ოსი ოკუპანტების გამოგონილია და „ლაკანონებელი“.

XVII - XVIII საუკუნეებში შიდა ქართლში შემოხიზნულ ოსებს ჩვენი წინაპრები „ქართლის ოსებს“, „ჯავის ოსებს“, „ლიახვის ოსებს“ და განსაკუთრებით „სამაჩაბლოს ოსებს“ უწოდებდნენ.

ოსები თავად მანაბლების და სხვა ქართულ ფეოდალთა „ხისნები“ იყვნენ და არავითარი „სამხრეთ ოსეთი“ ისტორიამ არ იცის. ისტორიამ იცის

მხოლოდ ერთი ოსეთი და „ოსეთის ქვეყანა“ ჩრდილოეთ კავკასიაში.

გასაბჭოების დროს ქ. ცხინვალში ძირითადად ქართველები ცხოვრობდნენ (აქ მხოლოდ ორი ოსი ოჯახი იყო), მაგრამ ხელოვნურად შექმნილ „სამხრეთ ოსეთს“ ბედოვლათმა ქართველმა კომუნისტებმა დედაქალაქად ეს წმინდა ქართული ქალაქი ცხინვალის უბოძეს, რის შემდეგ იგი ოსებით აივსო, ხოლო ქართული მოსახლეობა თანდათან გამოიდევნა ამ ძირძველი ქართული ქალაქიდან. ასევე, ხელოვნურად შექმნილ „სამხრეთ ოსეთს“ ადმინისტრაციულ-ტერიტორიულად მიათვალეს მთელი რიგი დემოგრაფიულად სუფთა ქართული სოფლებიც, რის შედეგად ეს სოფლებიც „გაიოსეს“ ბედოვლათმა ქართველმა კომუნისტმა პოლიტიკოსებმა, დაბოლოს, როცის გვირაბის გაყვანით, ე.წ. „სამხრეთ ოსეთისა“ და „ჩრდილოეთ ოსეთის“ დასაკავშირებლად, პირდაპირი და უმოკლესი გზა აჩუქეს ოსებს იმავე ქართველმა კომუნისტმა „პოლიტიკოსებმა“, რითაც საბედისწერო შეცდომა დაუშვეს. როცის გვირაბი ოსმა ბანდიტმა-ოკუპანტებმა საქართველოს წინააღმდეგ ომში სამხედრო-საომარ არტერიად გამოიყენეს. როცის გვირაბი რომ არა, ოსები ომს საქართველოს წინააღმდეგ ვერ გაბედავდნენ და დღეს „ოსების საკითხი“ არც იქნებოდა.

განა ქართველთა ახალი დამუშავებული უვიცობა არ იქნება ამ ხელოვნური ტერმინის, „სამხრეთ ოსეთის“, მსგავსად, ასევე, ხელოვნურად შექმნილი ახალი გეოგრაფიული ტერმინ-სახელწოდებანი საქართველოში ჩამოსახლებულ უცხოტომელთა დასახლებებს: მარნეულის რაიონის მხარეს - „დასავლეთ აზერბაიჯანი“, ხოლო ახალქალაქისა და ნინოწმინდის რაიონების მხარეს - „ჩრდილოეთ სომხეთი“ და მივანიჭოთ მათ პოლიტიკური ავტონომიები და ისტორიულ პერსპექტივაში ასე დაკარგოთ ყველა ეს ქართული ტერიტორიები!

პოლიტიკური უმწყოებისა და ეკონომიკური სიდუხჭირის გამო დასაუკავად განწირული, ჩრდილოეთ კავკასიიდან შიდა ქართლში გადმოხვეწილი ოსები ქართველმა ხალხმა დაასახლა, დააპურა, ხიზნებად შეიფარა და დღეს მათი შთამომავალი ოსი ოკუპანტები ქართული მიწაწყლის მიტაცებით გვიხდიან „მადლობას“ კეთილშობილური საქციელისათვის (ისე, როგორც აფხაზები - დღევანდელი აფხაზები). ტერმინი „სამხრეთ ოსეთი“ ამ ტერიტორიის (ცხინვალის რეგიონის) საქართველოდან მოწვევრას, მისი გასხვისების აღიარება - მტრის წინაშე კაპიტულაციაა,

მეტი არაფერი!

ვიმეორებთ, არავითარი „სამხრეთ ოსეთი“ და ეს ტერმინი არ იცის ისტორიამ საქართველოს ტერიტორიაზე, იგი გასაბჭოებისას საქართველოს სამტროდ ხელოვნურად შექმნილი ავტონომიური ოლქი და ტერმინია. ასევე, არავითარი „ჩრდილოეთ ოსეთი“ და ეს ტერმინი ისტორიამ არ იცის, ესეც ხელოვნურად შექმნილია, - ხელოვნურადვე შექმნილი „სამხრეთ ოსეთის“ საპირისპირო გეოგრაფიული ნიშნის საფუძველზე. ტერმინი „სამხრეთ ოსეთი“ კი, როგორც ხაზგასმით ითქვა, იმას ნიშნავს, რომ იგი ქართული მიწაწყალი არაა, ქართულ ტერიტორიად არ გაიასრება და ისტორიულ პერსპექტივაში უპქველად დაიკარგება! ამიტომ იკლავენ თავს ოსი ოკუპანტები ამ ტერმინის აღდგენისათვის.

ყოველივე უმთითქმელის გამო მოგმართავთ, როგორც საქართველოს პრეზიდენტს, რომელიც მშობლიური ერის წინაშე პასუხისმგებელია სამშობლო ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობისა და მომავლისათვის, - ამიერიდან, როგორც საქართველოს პოლიტიკოსებმა, ასევე ქვეყნის მასმედიის წარმომადგენლებმა ერთხელ და სამუდამოდ, გადაჭრით უარყოთ ტერმინი „სამხრეთ ოსეთი“, ასევე „ჩრდილოეთ ოსეთი“ არსებობის ერთი ოსეთი - ჩრდილოეთ კავკასიაში.

ჩრდილოეთ კავკასიიდან შემოხიზნული ოსებით დასახლებულ შიდა ქართლის ტერიტორიულ კუთხეს (მხარეს) კი ადმინისტრაციულად წყოვდეს ცხინვალის რეგიონი, სადაც ოსებს ექნებათ კულტურული ავტონომია

აფხაზეთი

აფხაზეთი საქართველოს ძირძველი ისტორიული მიწაწყალია. ტერმინიც „აფხაზეთი“ ქართულია. არქაული ეპოქიდან აფხაზეთის მკვიდრი აბორიგენი (ავტოქტონი) მოსახლეობა მხოლოდ და მხოლოდ ქართულ-კოლხურ-სვანური ტომებია - ქართველებია. ამას ადასტურებს, როგორც აფხაზეთის უძველესი ტომობიკა - დედაძიწის ენა, რაც მთლიანად ქართულია, ისე ანტიკური და შუა საუკუნეების ქართული და უცხოური წერილობითი, მატერიალური და სხვა წყაროები. რიგ ქართველ ისტორიკოსთა ნაშრომებში ეს ძირეული, მეცნიერულად სწორი კონცეფცია ბოლო წლებში კარგად არის დადასტურებული, როგორც ცალკეულ მონოგრაფიებში, ისე პრესის ფურცლებზე გამოქვეყნებულ ნარკვევებში, როცა უარყოფილია ზოგ ქართველ მეცნიერთა დღემდე არსებული მეცნიერულად მცდარი, ხოლო პოლიტიკურად მავნე და ქვეყნის დამღუპველი კონცეფცია (რაც, ძირითადად, საკითხის არასაფუძველიანად შესწავლის შედეგია): უძველესი დროიდან დღევანდელი აფხაზეთის ტერიტორიაზე ქართველი და აფხა (დღევანდელი აფხაზების) ტომების ერთდროული (სინქრონული) აბორიგენობის (ავტოქტონობის) შესახებ, რამაც დღევანდელ აფხაზებს საფუძველი მისცა სისტემატურად აცხადონ: ქართველ ისტორიკოსთა აღიარებითაც ჩვენ ხომ ვყოფილვართ აფხაზეთის მკვიდრი აბორიგენი-ავტოქტონი მოსახლეობა, ამიტომ თქვენ, ქართველებს, გაქვთ თქვენი დიდი სამშობლო, ხოლო ჩვენ, აფხაზებს, დავგანებთ ეს პატარა კუთხე.

ჩვენი სამშობლო. სწორედ ორი ხალხის აბორიგენობის, ე.წ. თეორია გახდა აფხაზების (დღ. აფხაზების) იდეოლოგიური საყრდენი საქართველოს წინააღმდეგ ატეხილ ომში! აი როგორი ყალბი შთაგონება მისცა და ფრთები შეასხა აფხაზებს აღნიშნულმა მცდარმა კონცეფციამ საქართველოს წინააღმდეგ.

დასავლეთ საქართველოს ტერიტორიაზე (რომელშიც, ცხადია, აფხაზეთიც შედიოდა) მცხოვრებმა მკვიდრმა ავტოქტონმა ქართულ-კოლხურმა ტომებმა (ქართველმა, მეგრულ-ჭანებმა, სვანებმა) ძველი წელთაღრიცხვის 1 ათასწლეულში შექმნეს ქართულ-კოლხური სახელმწიფო, კოლხეთი, ძველი კოლხას სახელმწიფოს შემკვიდრე, სადაც აფხაზების ჭაჭანება არ იყო. აფხაზები, რომელნიც ადიღეური მოდგმის ტომია, ჩრდილოეთ კავკასიიდან დასავლეთ საქართველოს ტერიტორიაზე ჩამოსახლდნენ აქ ქართული სახელმწიფოს შექმნიდან ორი ათასი წლის შემდეგ, სახელდობრ, XVII საუკუნეში, ერთიანი ქართული სახელმწიფოს დაშლისას (XV ს.) და აქ (დასავლეთში) ქართული სახელმწიფოებრიობისა და მისი საზღვრების დაცვის შესუსტების შედეგად. ეს რომ ასეა, ამას მოწმობენ XVII-XIX სს-ის წყაროები და მკვლევარები, უმთავრესად უცხოური და უცხოელები.

შემთხვევითი არაა, რომ ძველი წელთაღრიცხვის VI ს-დან ახ. წ-ის II საუკუნემდე, დასავლეთ საქართველოს ტერიტორიაზე, კოლხეთის სახელმწიფოში, ამ პერიოდის ანტიკური წყაროებით მრავალი ქართულ-კოლხური და სხვა მათი მონათესავე ტომებია მოხსენიებული, ხოლო აფხაზები - არა. მხოლოდ ახ. წ-ის II-ს-დან დღევანდელი აფხაზეთის ტერიტორიის ერთ მცირე მონაკვეთში, - ბზიფსა და გუმისთას შორის, - იხსენიება „აბაზგები“, რომელნიც ქართველ მეცნიერთა დაბეჯითებითი მტკიცებით ქართული ტომი იყო. მაგრამ რომც დაეუშვათ ძველ „აბაზგებთან“ აფხაზების უინიკურ-გენეტიკური კავშირი, რასაც უსაფუძვლოდ ინიშებენ აფხაზი მკვლევრები, სულერთია, ასეთ შემთხვევაშიც არ ჩაითვლებიან აფხაზები საქართველოს უძველესი კუთხის, აფხაზეთის მკვიდრ აბორიგენ (ავტოქტონ) მოსახლეობად, რადგან ასეთ შემთხვევაშიც აფხაზები აქ მოსულად ჩაითვლებიან მას შემდეგ, რაც რვათი წელი - ძვ. წ-ის VI საუკუნიდან, უკვე არსებობდა ქართული სახელმწიფო კოლხეთი, სახელმწიფო, რომლის წარმოქმნის დრო არის მის ტერიტორიაზე (ავტოქტონობის) ამოსავალი საწყისი და განმსაზღვრელი ნიშანი. ამის გამო, რახან აფხაზები (ასე უწოდებენ ისინი თავიანთ თავს, ხოლო მათი „აფხაზებად“ სახელწოდება სხვა ხალხთა ენებში მოხდა ამ ქართული კუთხის „აფხაზეთის“ სახელის საფუძველზე) არავითარ შემთხვევაში საქართველოს კუთხის, აფხაზეთის ტერიტორიაზე მკვიდრ აბორიგენ მოსახლეობად არ ჩაითვლებიან, ამიტომ მათ საქართველოში ცალკე დამოუკიდებელი სახელმწიფოს შექმნის იურიდიული უფლება არა აქვთ. რაც შეეხება აფხაზეთის პოლიტიკურ სტატუსს, იგი უნდა განისაზღვროს აფხაზეთში 300 ათასი ლტოლვილის დაბრუნებისა და იქ დემოკრატიული არჩევნების ჩატარების შემდეგ.

ჩვენ გადაჭრით მიგვაჩნია, რომ ეს ისტორიული სიმართლე - დღევანდელი აფხაზეთის ტერიტორიაზე მხოლოდ და მხოლოდ ქართველი ხალხის ავტოქტონობა

მე-6 გვერდიდან.

ქართული მემკვიდრე-ისტორიკოსთა მიმართ სსსრ-ის პრეზიდენტისადმი

— „აფხაზეთის საკითხის“ გადაჭრასთან დაკავშირებით, საქართველოს მთავრობის მიერ ოფიციალურ დონეზე ოფიციალურ მიმართულებებში უნდა გაცხადდეს და ეცნობოს მსოფლიოს ყველა სახელმწიფოს მთავრობას, გაეროს, უშიშროების საბჭოს, ეუთოს, წინააღმდეგ შემთხვევაში ჩვენ საინფორმაციო, მეცნიერული და იდეოლოგიური ომი მუდამ და საბოლოოდ წაგებული გვექნება, რადგან მსოფლიოს თვალში პოლიტიკური საქართველოს ამ კუთხეს „აფხაზეთი“ ეწოდება, აფხაზ ხალხს — „აფხაზები“, რომელთაც ენაც არაქართული აქვთ. ამიტომ მსოფლიოს მთავრობებს, გაეროს, მის უშიშროების საბჭოს, ეუთოს, აშკარაა, ასე პავონი და მიანიჭეთ: ეს კუთხე „აფხაზეთი“, მართალია, პოლიტიკურად საქართველოს საზღვრებშია, მაგრამ იგი „საქართველო“ კი არაა, არამედ სხვა ქვეყანაა — „აფხაზეთი“ და მის ხალხსაც „აფხაზები“ ეწოდება. ასევე ეს აზრი გამჭვირად დღევანდელი აფხაზების (აფხაზების) ცნობიერებაში, ეთნოგენეზის სწორედ ისინი იყვნენ ამ კუთხის აბორიგენ-ავტოქტონები, ხოლო ქართველები აქ შემდეგ ჩასახლებულნი. ქართველები რომ დღ. აფხაზეთის მკვიდრი აბორიგენი არ ვიყოთ, მაშინ რა უფლება გვაქვს იქ დაბრუნებისა. ამიტომ ილუზიას არ უნდა მივეცეთ და რეალობა შევიცნოთ: მსოფლიო სახელმწიფოთა მთავრობები, გაერო, უშიშროების საბჭო და ეუთო, ჩანს, სწორედ აღნიშნულის გამო, მაისც გულგრილად ეკიდება ქართველი ხალხის გასოჯის და პოლიტიკურად მხოლოდ მისი „დაცემის“ და დღევანდელი დაბრუნების დეკლარაციული განცხადებებით კმაყოფილდება. სამაგიეროდ ისინი უხედავ იმეტებენ ჰუმანიტარულ აქციებს — სახსრებს, დოლარებს, მედიკამენტებს, რათა აფხაზეთიდან ღვთივით ქართველი არ დაიხიოთ და დასახლდნენ საქართველოს ტერიტორიის სხვა კუთხეებში.

მსოფლიოში საქართველოს მხრიდან ზემო აღნიშნულის — აფხაზეთში მხოლოდ ქართველი ხალხის ავტოქტონობის — ინფორმაციული სიცარიელის გამოა აფხაზეთი (აფხაზეთი) მხრიდან ქართველი ხალხის ასეთი გაბედული ვანდალური ეთნიკური წმენდა აფხაზეთში, ხოლო აფხაზ-აფხაზთა პირისხელიანი მანიაკი ლიდერი ამ ფონზე უცხოეთის თვალში რადიკალიზირებული „იურიდიულ“ გამართლებას პოულობს.

საქართველოს „აფხაზეთის“ საკითხში საწყისი პოლიტიკური პოზიცია მუდამ სუსტი და წამგებიანი ექნება (და იგი მუდამ დამარცხებული გამოვა), სანამ ეს ინფორმაციული სიცარიელე არ შეივსება საქართველოს მთავრობის ოფიციალური ისტორიული სამართლიანობის განცხადებით: აფხაზეთის მკვიდრი ავტოქტონი მოსახლეობა მხოლოდ და მხოლოდ ქართველი ტომებია, ხოლო აფხაზები — ე. წ. თანამედროვე აფხაზები აქ, საქართველოს სახელმწიფოს ტერიტორიაზე ჩრ. კავკასიიდან არიან შემოხიზნულნი. მხოლოდ ასეთ შემთხვევაში ექნება იურიდიული საფუძველი და გამართლება ქართველ პარტიზანთა ბრძოლებს სამშობლოსათვის, ქართველი ღვთივითების დაბრუნებას მათ სამშობლო კუთხეში, აფხაზეთში, ან მშვიდობიანი, ანდა, თუ ასე არ გამოვიდა, — ძალისმიერი გზით. წინააღმდეგ შემთხვევაში, ქართველ ღვთივითებათა აფხაზეთში დაბრუნების საფ-

ნააღმდეგოდ, აფხაზ-ოკუპანტები ყოველთვის გამოიჩინებენ ხრიკიან „იურიდიულ საფუძველებს“.

ზემოთქმულიდან გამომდინარე, რა ხან აფხაზები არ არიან აფხაზეთის მიწაწყლის მკვიდრი აბორიგენი, მათ მიერ მოწოდებული ქართველთა მშობლიური მოწაყულიდან ვანდალური ეთნიკური წმენდის შემდეგ, — აფხაზებს (დღ. აფხაზებს) და მათ მოლაშქრეებს, ე. წ. „აფხაზ ბოვეიკებს“, ოფიციალურად და საქართველოს მასშტაბის მსახურთა მიერ „სეპარატისტები“ კი არ უნდა ეწოდოთ, არამედ „აფხაზი (აფხაზი) დამპყრობი — ოკუპანტები“, რომელთაც რუსეთის სამხედრო ძალით სურთ საქართველოს წაგლიჯონ ძირძველი ქართული ისტორიული კუთხე — აფხაზეთი. ფაქტიურადაც დღეს ხომ აფხაზეთი მთლიანად ოკუპირებულია აფხაზ (აფხაზ) დამპყრობთა მიერ. აქვე მოგახსენებთ, რომ დიდი პოლიტიკური შეცდომაა პარადღის გაგება აფხაზეთის და ჩვენთვის შორის. აფხაზეთი საქართველოს ძირძველი ისტორიული კუთხეა, იგი საქართველოა, ხოლო ჩვენთვის რუსეთი არაა, იგი რუსეთის იმპერიის დაპყრობილი (XIX ს.) უცხო ქვეყანაა. ჩვენთვის ბრძოლა რუსეთის წინააღმდეგ დამოუკიდებლობისათვის „სეპარატისტი“ კი არაა, არამედ სამართლიანია, მაშინ, როცა დღ. აფხაზების (აფხაზების) ომი საქართველოს წინააღმდეგ დაპყრობითი ომია საქართველოსაგან აფხაზეთის წასაგლეჯად.

დრო საქართველოს წინააღმდეგ მუშაობს. მსოფლიოს მთავრობები, გაერო, ეუთო, უშიშროების საბჭო, თანდათან შეეკეცებიან აფხაზეთის ფაქტიურ მდგომარეობას, თუ საქართველოს მთავრობის მიერ საქვეყნოდ ოფიციალურად არ გაცხადდება და არ ეცნობება მათ — დღევანდელი აფხაზეთის ტერიტორიაზე მხოლოდ და მხოლოდ ქართველი ხალხის მკვიდრი ავტოქტონობა, გვიან ხანში აფხაზეთი ანუ დღევანდელი აფხაზეთი წარმოადგენს კავკასიიდან ჩამოსახლება და ამდენად, დღეს მათი ოკუპანტებად გამოცხადება.

ასევე, გადაჭრით მიგვაჩნია საქართველოს მთავრობამ მსოფლიოს სახელმწიფოთა მთავრობებს მიმართვის სახით აცნობოს შემდეგი შინაარსის ტექსტი. „განსაჯონ, განა მათი ქვეყნების ტერიტორიას დაუბრუნდნენ და უფლებას მისცემდნენ მასზე ცალკე სახელმწიფო შექმნათ მათ ეროვნულ სხელმწიფოში ჩამოსახლებულ და მცხოვრებ უცხო-ტომელ ეთნოსებს? ვთქვათ, რუსეთი, — მოსკოვისა და კურსკის ოლქებში. ნათელია, რომ — არა. ასევე ითქმის ეს ყველა სახელმწიფოზე: გერმანიაზე, ინგლისზე, საფრანგეთზე და ა. შ.

არა მარტო აფხაზ — აფხაზები და ოსები, არამედ საქართველოში მცხოვრები ყველა უცხო-ტომელი მოსული და შემოხიზნული არიან აქ საქართველოს სახელმწიფოს წარმოქმნის დიდი ხნის შემდეგ, რის გამოც ისინი საქართველოს მიწაწყლის მკვიდრი აბორიგენად არ ითვლებიან და, ამიტომ, მათ საქართველოს ტერიტორიაზე დამოუკიდებელი სახელმწიფოების შექმნის იურიდიული უფლება არა აქვთ.

ამიტომ არის, რომ ქართველი ხალხი, რომელსაც ერთი გოჯი მიწაც კი არ გააჩნია სხვა ეთნოსის, თავდაწირვით იბრძვის თავისი მშობლიური ძირძველი მიწაწყლის დასაცავად ოსი და აფხაზ-ოკუპანტების წინააღმდეგ. განსაჯონ და დადგენენ სამართლიანობის მხარეზე“.

ბუნებრივია, აფხაზეთის პრობლემა დიდ პასუხისმგებლობას გვაკისრებს. უარყოფითი შედეგის შემთხვევაში საქართველოს თანამედროვე მთავრობა ვალდებული იქნება პასუხი აგოს სამშობლოს წინაშე აფხაზეთის დაკარგვისათვის.

საქართველოდან რუსეთის ჯარის გაყვანის უმჯობესი გზა

ყოველგვარ ეჭვს გარეშეა, რუსეთის ჯარის დახმარება რომ არა შიდა ქართლის ოსებისა და აფხაზ-აფხაზ-ოკუპანტებისადმი, ვერც ერთი მათგანი ვერ გაბედავდა საქართველოს ტერიტორიულ ხელყოფას და ქართველი ხალხის გენოციდს. საქართველოში დატრიალებული ყოველი ტრაგედია მუდმივმოქმედი ფაქტორი და საფუძველი ეს არის რუსეთის ჯარის ყოფნა საქართველოში.

საჭიროა რუსეთის ჯარის უპირობო გაყვანის მოთხოვნა. მცდელობა გარეგნად რუსეთთან: სამხედრო ბაზებს მოგვმით, სანაცვლოდ აფხაზეთი დაგვიბრუნეთო, რა არის ეს? ისე გამოდის თითქმის აფხაზეთი ჩვენი არ იყოს და მხად ვართ მის საფასურად ბაზები მივცეთ რუსეთს. განა ჩვენი მიწაყალი არაა აფხაზეთი, სანაცვლოდ ბაზებს რომ ვთავაზობთ?! ამით ვქმნით შთაბეჭდილებას, თითქმის აფხაზეთი მართლა ჩვენი არ იყოს და ვვაჭრობდეთ რუსეთთან: ბაზებს მოგვცემთ, თქვენ კი აფხაზეთი მოგვცემთო. უნდა მოხდეს რუსეთის ჯარების უპირობო გაყვანა და აფხაზეთის დედასამშობლო საქართველოსადმი ასევე უპირობო დაბრუნება. ამის შესრულების შემდეგ შეიძლება და წესიერ სახელმწიფოსთან ბაზებს მორიგება, ყველის გადახდის თუ სხვა ვალდებულების პირობით, მაგრამ რუსეთის და მისი ჯარის ნდობა საქართველოში აბსოლუტურად გამორიცხულია. მსოფლიო ისტორიამ არ იცის ასეთი ვერაგი სახელმწიფო-რუსეთის საუკუნოებრივი პოლიტიკური, დიპლომატიური და სამხედრო ურთიერთობა. რა გამოდის: მოსკოვის აფხაზეთის წართმევა სურს და რუსეთის ჯარის ყოფნაც საქართველოში!

აზიერბაიჯანის პრეზიდენტმა ალიევმა გიყვანა თავისი ქვეყნიდან რუსეთის ოკუპანტთა ჯარი და დღეს, არც ერთი რუსი ჯარისკაცი არაა აზერბაიჯანის ტერიტორიაზე! ქვეყანა შევებით სურთქვეს! რა, რუსეთს ინტერესები არა აქვს აზერბაიჯანში? უფრო მეტიც, ჯერ კიდევ იურიდიულად რუსეთის ფედერაციაში შემავალმა ჩვენეთმა აიძულა რუსეთი გაეყვანა თავისი ჯარი ამ ქვეყნიდან. ბოლოს და ბოლოს, როდემდე შეიძლება რუსეთს გაწამებული პყავდეს საქართველო!

ზოგჯერ აღნიშნავენ, რუსეთს ინტერესები აქვს კავკასიაში, შავ ზღვაზე და საქართველოდან ჯარის არ გაიყვანასო. რას ბრძანებენ! ასე ყველა სახელმწიფოს, მათ შორის საქართველოს, აქვს ინტერესები სხვა ქვეყნების რეგიონებში, ზღვაზე და ოკეანეებზე, მაგრამ ვინ გვისრულებს. ამჟამად სულ სხვა ეპოქაა (დეკოლონიზაციის) და ყველა სახელმწიფო თავისი საზღვრებში უნდა მოთავსდეს. რაიმეს, მათ შორის, ბაზების დროებით დათმობა, მხოლოდ სუვერენული ქვეყნების სუვერენული და ნებადართული შეიძლება მოხდეს.

პირდაპირ უნდა ითქვას: არაფერი უფლება არა აქვს ნებისმიერ ქვეყანას, მათ შორის რუსეთს, რა ინტერესებიც არ უნდა ჰქონდეს, ჯარები პყავდეს სხვის ქვეყანაში ნებადართვის გარეშე. დაყოფიერებული უნდა მოვიტხოვოთ რუსეთის ჯარის უპირობო გაყვანა. საქართველო გაეროს სრულუფლებიანი წევრია და თუ რუსეთი არ შეასრულებს

საქართველოს მთავრობის მოთხოვნას თავისი ჯარის გაყვანის შესახებ, მთელი მსოფლიო საქართველოს მხარეზე დადგება, ფეხზე დადგება მთელი საქართველოც და აიძულებენ რუსეთს თავის ქვეყანაში მოთავსდეს.

დაინახა რა ცივილიზებული დასავლეთის პასიურობა და უმოქმედობა საქართველოსადმი დახმარების საქმეში, მოსკოვის მონატრმა მთლიანად გააქარწყლა კავკასიაში საქართველოს მტრების შიში და მორიდება დასავლეთის ქვეყნებისადმი, შეაიარაღა და შეუსია ისტორიულად ტანჯულ ქვეყანას ოკუპანტი ბანდიტები — ქართველთა მოძულე აფხაზ-აფხაზები, ოსები და ჩრდილოკავკასიელი მათი თანამომხმენი, ასევე რუსეთის ფედერაციიდან — დაქირავებულიები.

მოსკოვის მონსტრი კარგად მიხვდა ჩანაფიქრს: ვიდრე „დასავლეთი“ (ამერიკა, ნატო) მოვა საქართველოში, თუ საქართველო მოიყვანს მას, საჭიროა დასწრება: აფხაზეთის საბოლოო გაწმენდა ქართველებისაგან, რითაც, საბოლოოდ ფეხი ამოგვევლება საქართველოს აფხაზეთში. და აი, გადის რაიონში ქართველთა ეთნიკური გენოციდით რუსეთმა და აფხაზ-აფხაზმა ოკუპანტებმა დაასრულეს მათი ვანდალური გეგმა. რუსეთმა ამით კიდევ უფრო გააძლიერა სამხედრო-პოლიტიკური გავლენა აფხაზეთში. მოსკოვმა, იცის რა, რომ აფხაზეთის შეერთება რუსეთთან იურიდიულად გამორიცხულია მსოფლიოს თვალში, მას მიხვდა აქვს დასახული: აფხაზეთი არც საქართველოს და უბრუნდეს, ხოლო აფხაზეთს არც დამოუკიდებლობა მიეცეს იურიდიულად და ასე ფაქტიურად საქართველოსაგან ჩამოვსდება აფხაზეთი ფაქტიურადვე იყოს რუსეთის იმპერიის გავლენის ქვეშ. სწორედ ამ მიზნით მოსკოვის მონსტრს სურს საქართველოსთან საზღვარი ფსოუს ნაცვლად ფაქტიურად ენგურზე დაკანონდეს.

რუსეთისაკენ კიდევ უფრო „შებრუნება“ და დათმობები არაფერს შეცვლის, პირიქით, უარესი იქნება. რუსეთი არასდროს არ ყოფილა და არც იქნება საქართველოს ტერიტორიული ერთიანობისა და მისი დამოუკიდებლობის გარანტი. ვინც მასთან ამ მიზნით რაიმე ფორმით კავშირს აპირებს, — სასტიკად ცდება. დამოუკიდებელი საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის დასარღვევად რუსეთი საყრდენს აკეთებს აფხაზეთზე, ოსეთზე, სომხეთზე. მათი მსაკერული მიზნები ერთმანეთს ემთხვევა.

მოსკოვის მსაკერული მიზნების საფუძველი და გარანტი კი საქართველოში რუსეთის ჯარის ყოფნაა. მართლაც, რაღაც შეინარჩუნებს საქართველო ტერიტორიულ მთლიანობას, როცა დაუძინებელი მტერი მას სახლში პყავს დაბანაკებული, რომელიც სისხლიანი თვალებით დასაგლეჯად უყურებს საქართველოს.

საქართველოს სახელმწიფოს გადასარჩენად დღეს არსებობს ერთადერთი გამოსავალი: თქვენ, როგორც საქართველოს პრეზიდენტმა, ოფიციალურად უნდა მოითხოვოთ მთელი საქართველოდან რუსეთის ჯარის, მათ შორის, ცხადია, აფხაზეთში და შიდა ქართლში მდგომი ე. წ. „სამშვიდობო“ ძალების, უპირობო და გაუკანონოვრებული გაყვანა და უნდა მიიღოთ ამ კანონიერი მოთხოვნის რეალურ შესრულება.

დარწმუნებული ბრძანდებოდეთ, რუსეთის მხრიდან წინააღმდეგობის შემთხვევაში, ქართველი ერი და საქართველოს ყველა ეროვნების ჯეშმარტი შეილი მშვიდობიანი გაპარტისტო აქციებით უშეკვლად მივადევნოთ რუსეთის ჯარის საქართველოდან გა-

ყვანას, რასაც მთელი მსოფლიო დაუჭერს მხარს.

იმუქრებიან: რუსეთის ჯარის გაყვანის შემდეგ უარესი იქნებაო, — შემოგვსევინან იქაური თუ აქაური გადაცემული რუსი თუ ჩრდილოკავკასიელი ბანდიტი „ბოვეიკები“! ეს იმპერიალისტის ნეველებრივი მუქარა-დაშინების შანტაჟია, რისაც ქართველ ერს სრულიად არ უნდა შეეშინდეს. თუ ჩვენ ამის შეგვეშინდება და უკან დავიხვევთ, მაშინ ასეთ მუქარა-შანტაჟს, საქართველოში რუსის ჯარის მუდამ დარჩენის მიზნით, რუსეთი და საქართველოს მტრები (აფხაზები, ოსები...) არასდროს არ მოიშლიან.

საქართველოდან რუსეთის ჯარის გაყვანის შემდეგ გაცილებით უკეთ წარიმართება დიალოგი აფხაზ-აფხაზებთან და ოსებთან, რომლებმაც ბოლოს და ბოლოს უნდა შეიგონონ, რომ აფხაზეთი და შიდა ქართლის ცხინვალის რეგიონი მათი კი არა, საქართველოს მიწაყალია. და თუ აფხაზ-აფხაზებსა და ოსებს საქართველოში ცხოვრება სურთ, ერთხელ და სამუდამოდ პარტივი უნდა სცენ საქართველოს სუვერენიტეტს, ქვეყანას, რომელმაც ისინი, მათი სიღუგისთვის ჯამს გადმოხვეწილნი შეიფარა, არსებობა შეუნარჩუნა და ყოველგვარი განვითარების მაქსიმალური პირობები შეუქმნა.

ბატონო პრეზიდენტო, ჩვენ, ქართველი ისტორიკოსები, ვალდებული ვართ მკაცრი ისტორიული სამართლიანობა წარმოვაჩინოთ, რაც თქვენდამი ამ მიმართულება ასახული. ტანჯული სამშობლო ქვეყნის აღნიშნულ სასიცოცხლო საკითხებზე გულდამიმდებლნი მეტს აღარ მოგმართავთ. ჩვენ, როგორც საქართველოს ისტორიის სპეციალისტები, ამ მომართულებით ნიერულ და მოქალაქეობრივ ვალს ვხიბობთ სამშობლო ქვეყნის წინაშე. სხვა რეალური ძალა, ჩვენ არ გავყვანია: სახელმწიფო ძალაუფლება თქვენს ხელთაა.

პარტიისცემით: საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ი. ჯავახიშვილის სახ. ისტორიისა და ეთნოგრაფიის ინსტიტუტის თანამშრომლები, მს. ტორიის მეცნიერებათა დოქტორები, პროფესორები, კანდიდატები, დოცენტები.

ალექსანდრე აბდლაძე — დოქტორი
ანზორ ასათიანი — კანდიდატი
ალექსანდრე ბენდიანიშვილი — დოქტორი, პროფესორი
ანრი ბოგვერაძე — დოქტორი
ელდარ ბუბულაშვილი — კანდიდატი
დემიშა გოგოლაძე — დოქტორი, პროფესორი
ვახტანგ გოილაძე — დოქტორი
მიხეილ გონიკიშვილი — დოქტორი

ვაჟა კიკნაძე — დოქტორი
არჩილ კობრეიძე — დოქტორი
ჯიბო ლომიშვილი — დოქტორი
გურამ მაისურაძე — დოქტორი
ლერი ნანიკაშვილი — კანდიდატი
დავით პაიჭაძე — კანდიდატი
მურმან პაპაშვილი — დოქტორი
თენგიზ პაპუაშვილი — დოქტორი, პროფესორი
ზურაბ რატიაი — დოქტორი
ჯემალ სტეფანაძე — დოქტორი
ნუგზარ სურგულაძე — დოქტორი
კარლო ტაბატაძე — დოქტორი
ლევან ფრუიძე — კანდიდატი
პაატა ჩიქოვანი — კანდიდატი
ვაჟა ჩოჩია — კანდიდატი
ამირან ცაბიშვილი — დოქტორი
ზურაბ ცინცაძე — კანდიდატი
გურამ ყორანაშვილი — დოქტორი
ბიძინა ნანობაშვილი — დოქტორი
გიული ძიძიგური — კანდიდატი

P.S. ეს წერილი მიტანილი გვექონდა ოფიციალურ ორგანოში „საქართველოს რესპუბლიკაში“, მაგრამ მის დასტამბვასე თავაზიანი უარი გვიბრუნეს.
18.XI. 1998, ს.ს.

ირაკლი ჯერეთელი- საქართველოს ეროვნული დამოუკიდებლობის პარტიის თავმჯდომარე -ინტერვიუ-

1. ქართველთა გენოციდისა და ეთნოქლონის, უპირველესად, რუსეთის იმპერიის დამანაშავე და არძინ-ბას ეთელი, როგორც დამანაშავესა და მოღალატეს საქ-



უთარი ქვეყნის წინააღმდეგ. თუ ჩვენ ვამბობთ, რომ აფხაზეთ საქართველოა, არძინბა არის ჩვენი მოქალაქე და მან ჩადენილი დანაშაულის მიმართ პასუხიც უნდა აგოს.

საქართველოს პროკურატურა ვერ გასცემდა სანქციას იმიტომ, რომ პროკურატურის უშუალო მხრანე-

ბელი და ხელმძღვანელი, სახელმწიფოს მეთაური ედუარდ შევარდნაძე პირდაპირ ახორციელებს ყველა რეზოლუციას.

2. ეროვნული დამოუკიდებლობის პარტიას თამაზ ნადარეიშვილთან, ნოდარ ნათაძესთან და სხვა პოლიტიკოსებთან ერთად ხელი აქვს მოწოდებით არაერთ დოკუმენტზე და ბოლოს 1998 წლის დეკემბრის კონფერენციის რეზოლუციაზე. სადაც 14 პუნქტია ჩამოყალიბებული. პირველი პუნქტი იწვებს იმით, რომ ინსტიტუტები არ არის რუსეთი, ის არის კონფლიქტის მხარე, აგრესორი საქართველოსთან მიმართებაში. არძინბა არის კონფლიქტის მხარე, აგრესორი საქართველოსთან მიმართებაში. არძინბა არის ამ აგრესორის ერთ-ერთი ადგილობრივი აგენტი და სხვა არაფერი.

3. რა გამართლებაზე ლაპარაკი? ეს არის დანაშაული და ღალატი. საქართველოს ხელისუფლების პოლიტიკა არის კაპიტულანტური, რენეგატული და დანაშაულებრივი.

4. აფხაზეთის ტრაგედიის მიზეზები ეროვნული

მოძრაობის მიერ დიდი ხანია დადგენილიც არის, მოკლეულობა და შესწავლილიც. თუ ვერ მოხერხდა ამ მიზეზების ლიკვიდაცია, ეს იმიტომ, რომ ხელისუფლების სათავეში ვერ მოვედით.

5. შესაძლებელია, მაგრამ ეს იმას ნიშნავს, რომ დევნილი მოსახლეობა გაეწიროთ ხელახალი გენოციდისათვის. ამიტომ დევნილთა დაბრუნების კატეგორიული წინააღმდეგ ვარ. შესაძლებელია მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ქართველები გააფხუვებდნენ ან გარუსდებოდა, რაც ყოველად დაუშვებელია. მე არ მინდა ეს. აფხაზეთში საქართველოს იურისდიქციის აღდგენამდე დევნილების დაბრუნება არ არის მყარი. უნდა მოხდეს ჯერ აფხაზეთის დაბრუნება და შემდეგ აფხაზეთში, ანუ უკან მიბრუნება.

ხელისუფლებამ არცერთი ეფექტური საშუალება არ გამოიყენა. მოლაპარაკებები, რაც მიმდინარეობს, მხოლოდ და მხოლოდ სამშობლოს ღალატია. მთელ მსოფლიოს დააფიქსირებინეს, რომ საქართველოში არსებობს სუბიექტი აფხაზეთის სახით. ეს არის საქართველოს საშინაო პოლიტიკა. საერთოდ, რა საჭირო იყო იქ ჯარის შეყვანა? არც მეტი, არც ნაკლები, მას შემდეგ რაც არძინბამ და მისმა კასტამ დაიწყო ხტუნაობა, ყოველგვარი ბათქა-ბუთისა და წივილ-კივილის გარეშე იქ უნდა შესულიყო მაქსიმუმ 50 სამოქალაქო ფორმაში გადაცემული კარგად მომზადებული-შეიარაღებული ოპერატორები და უნდა დაეპატიმრებინა მაქსიმუმ 15-20 კაცი, მათ ადგილას ქართველი ორიენტაციის მქონე აფხაზები დაესვა. დამთავრდებოდა პრობლემა. ადგილობრივი ქართული მოსახლეობისათვის უნდა მიეცათ შეიარაღება. პირველად რომ შევიდა ყარაყარაშვილი, არ უნდა გამოეყვანათ უკან. აფხაზეთის პრობლემა ხელოვნურად არის შექმნილი იმისათვის, რომ საქართველო რუსეთს მიჯაჭვულიყო. აფხაზეთის პრობლემის შევარდნაძისეული მოგვარება აჭავეს ბელურებს და ხობებს. სარბა-ზნებით და ტანკებით სანადიროდ წასვლას. მოლაპარაკებები არასწორი მიმართულებისაა. ვის ელაპარაკები, დამანაშავეს?

უნდა გამოცხადდეს აფხაზეთის ოკუპირებულ, მტრის

მიერ დროებით მიტაცებულ ტერიტორიად, ხოლო რუსეთი დამანაშავე და აგრესორად. გაეროდან დაწყებული მსოფლიოს სხვადასხვა სახელმწიფოსა და ყველა ორგანიზაციის წინაშე უნდა დაისვას რუსეთისათვის, როგორც აგრესორისათვის, პასუხისმგებლობის საკითხი.

6. აფხაზეთის პრობლემის ინტერნაციონალიზაცია არასწორია. უნდა მოხდეს აფხაზეთის პრობლემის ნაციონალიზაცია. აფხაზეთის პრობლემა არ არსებობს, ეს არის მოგონილი. არსებობს რუსეთის მიერ საქართველოს წინააღმდეგ განხორციელებული შეიარაღებული აგრესიის და მისი შედეგების ლიკვიდაციის პრობლემა.

7. გაეროსა და მისი გენერალური მდივნის, მეგობარ სახელმწიფოთა ძალისხმევა ამ პრობლემის დარეგულირებისათვის არ მიმართა საკმარისად. მათ შეცდომით შეაფასეს არსებული ვითარება, არასწორი მიმართულება მისცეს. ეს არის საქართველოს დღევანდელი ანტი-ეროვნული, დესტრუქციული, კაპიტულანტური პოლიტიკის შედეგი. უნდა ჩაიბეჭდოს, რომ აფხაზეთის პრობლემა არ არსებობს. არსებობს რუსეთის აგრესიის საქართველოს სუვერენიტეტის, ქართველი ერის, მისი ტერიტორიული მთლიანობის წინააღმდეგ და აფხაზეთის პრობლემა არის ძალიან მძაფრი, მძიმე და სავალალო, მაგრამ ერთ-ერთი გამოსატყულება.

8. დღეს აფხაზეთის დაბრუნების ერთ-ერთი ვარიანტი არის საქართველოს ეკონომიკური-ფინანსური აღორძინება, სტრატეგიული მოკავშირეების შეძენა დასავლეთის სახელმწიფოთა სახით. არმისი შექმნა, ლტოლვილთა საყოველთაო სამხედრო მობილიზება. პარტიზანული ჯგუფებით, ე.ი. ომით შესვლა აფხაზეთში. ომი უნდა დაიწყო, როცა ამის შანსი გექნება. ჩაერევა რუსეთი, უნდა შეუტორო მასაც. უნდა შეიქმნას იდულოვანობა, ყველა ჩიხზე და ქუნაზე უნდა იყოს გაკრული: „აფხაზეთი დასაბრუნებელია!“ არის მეორე მომენტიც. ამას რომ დაიწყებ, ნატოს უნდა უთხრა, თუ არ გინდა ომი, შემოდი შენი ჯარებით, შუაში კი ნუ ჩადებები. ქართულ ჯართან ერთად გამოდი ფსოუზე. მისი მოწვევა იმისთვისაა საჭირო, რომ მსოფლიოს დაანახოს, ჩვენ არ გვინდა არავის გენოციდი. ასეთია პოლიტიკა.

გიორგი სოფთაძე - საქართველოს ყოფილი საგარეო საქმეთა მინისტრი -ინტერვიუ-

-თვლით თუ არა არძინბასა და მის რეჟიმს დამანაშავედ ქართველთა ეთნოქლონისა?

-მე აფხაზეთში დატრიალებული ტრაგედიის უშუალო დამკვირვებელი არ ყოფილვარ. ჩემს ხელთ არსებული ინფორმაციით თუ ვიმსჯელებთ, ეთნოქლონისა და მოხდა. ეს უკანასკნელი და გენოციდი ერთი და იგივე არ არის, მაგრამ ეთნოქლონისა გარკვეული თვალსაზრისით ხელს უწყობს გენოციდს.

... მაშ, რატომ არ გაიცა საქართველოს გენერალური პროკურატურის მიერ სანქცია არძინბას დაპატიმრებაზე?

-ამ საქმის ნიუანსებს ღრმად არ ვიცნობ, არადა, მიჩვეული ვარ, რაზეც ვლაპარაკობ, კონკრეტულად ვიყო მასში ჩახედული. სანქციის გაუცემლობა არის ნაწილი იმ პოლიტიკისა, რომელსაც დღევანდელი ხელისუფლება აწარმოებს. საერთოდ, ჩვენი დაბალი ზნეობის, მორალის თუ სამხედრო დონის გამო დაგვარგეთ აფხაზეთი, და ეს დიდი დანაშაულია, მნიშვნელობა არა აქვს გინდოდა თუ არ გინდოდა. იმავე რუსეთს იმიტომ არ აცხადებ აგრესორად, და ისევ მისი იმედი აქვთ, ხელისუფლებაში ყოფნა უფრო წინ დგას. აქ უკვე იკრება ჯაჭვი: დამოკიდებული ხარ რუსეთზე, არ აცხადებენ აგრესორად ე.ი. მეტნაკლებად ირლბეული ხარ იმდენი ის სიმღერა, რასაც ვიკეთებენ და გაატარო შესაბამისი პოლიტიკა. ასე, რომ ამ პოლიტიკაში არ ჯდება არძინბას აგრესორად გამოცხადება. ერთადერთი მიღწევად შეიძლება ჩაითვალოს ის, რომ თუ ადრე აგრესორად გეთვლიდნენ, ახლა გეთვლიან დაზარალებულად.

-რამდენად გამართლებულია ზნეობრივად, იურიდიულად და პოლიტიკურად მოლაპარაკება სოხუმის რეჟიმთან, როგორც მხარესთან?

-მოლაპარაკება ყველასთან შეიძლება აწარმოო. საერთოდ, როგორც ყოფილი პოლიტიკოსი, ყოველთვის მიმანდა, რომ ნებისმიერ მხარესთან მშვიდობიანი მოლაპარაკების ყველა ხერხი უნდა ამოიწუროს. ჩვენი ხელისუფლების მოლაპარაკებების ტონში კი ჩანს კაპიტულანტური დამოკიდებულება.

-ორი აზრი არ არსებობს, რომ კონ-

ფლიქტი ინსპირირებული იყო რუსეთის მიერ, რომ სწორედ მან განახორციელა აგრესია საქართველოს წინააღმდეგ. ასეთ პირობებში, რამდენად გამართლებულად თვლით ხელისუფლების თხოვნას რუსეთისათვის შუამავლისა და მშვიდობისმოყვარის ფუნქციის მინიჭებას?

-ჩვენ პრაქტიკულად ვიცოდით, რას გვიპირებდა რუსეთი. ეს ზეიად გამსახურდასთან ადიარა გორბაჩოვმა, ნიშანოვმა - აკაკი ასათიანთან და მე კი მითხრა მაშინდელმა რუსეთის საგარეო საქმეთა მინისტრმა ბესმერტინმა. გორბაჩოვის სიტყვებში: „У вас будет неприатность с автотониями...“ ეს არის უბრალოდ ართიმეტიკა. წიგნი „Абхазия не грузия“ ვორონცოვის ავტორობით ჯერ კიდევ 1905 წელს გამოვიდა. რა თქმა უნდა, აფხაზეთის მოსახლეობის გარკვეული ნაწილი რუსეთის მიერ დასახულ გეგმაში ჩათრეული იყო, შედეგად აფხაზეთის ომში მხოლოდ რუსეთი გამოვიდა გამარჯვებული.

სწორედ იმავე რუსეთს ეთხოვთ შუამავლის როლი იკისროს. ძალიან განსხვავებული მოვლენების საფუძველთა საფუძველია ის, თუ რა მეტაფორიკით, მეთოდებით ხელმძღვანელობს ჩვენი სახელისუფლო ელიტა. (თუმცა, კულტურული დონიდან გამომდინარე, მათ ელიტად არ მივიჩნევ). ფსიქოლოგია, ფასეულობათა სისტემა. ქვეყნის ნორმები იგივე დარჩა. აქედან გამომდინარე ის აბსურდი თუ უზნებობა, როცა ისევ რუსეთს მიმართავენ. ამას კი ასაღებენ პოლიტიკურ აუცილებლობად, კომპრომისად. რუსეთს იმიტომ მიმართავენ, რომ საკუთარ ხალხთან ვეღარ საუბრობენ.

-რატომ არ სვამს ხელისუფლება გაეროს უშიშროების საბჭოს წინაშე მისი მუდმივი წევრის - რუსეთის პასუხისმგებლობის საკითხს?

-რადაც - რადაცეებს კი აკეთებს, მაგრამ აშკარად ამის გაკეთებას ვერ ბედავს. ყოველ კარგ წამოწყებას მივსალმები. იგივე საგარეო პოლიტიკაში რადაც დადებითი გათვლებს ხოლმე.

-როგორ ფიქრობთ, დღევანდელ პოლიტიკურ პირობებში რამდენად სამართლიანად მოგვარდება ეს საკითხი? ჯერ-ჯერობით თუ მოინახა რეალური გზები?

-ვერავითარ პოზიტიურ ძერას ვერ ვხედავ. მე კი არა, აფხაზეთის ხელისუფლება, ნადარეიშვილიც კი, რომელიც თვით დევნილებშიც არ არის პოპულარული და მას უმრავლესობა ღალატში სდებს ბრალს, ისიც კრიტიკულად არის განწყობილი ცენტრალური ხელისუფლების მიერ გატარებული პოლიტიკის მიმართ. ჩემს ორივე ვაიშვილს გაუშვებ საბრძოლველად, თუ ნაღდი ომი იქნება, ღალატის გარეშე.

-რამდენად გამართლებული და პერსპექტიულია აფხაზეთის პრობლემის ინტერნაციონალიზაცია?

-პოლიტიკაში არ მოქმედებენ ის ნორმები, რომლებიც მოქმედებენ ოჯახში. მაგრამ არსებობს მეტ-ნაკლებად მისაღები, გარკვეულ ნორმებს დაქვემდებარებული წესები. ჩვენი პრობლემები, უპირველეს ყოვლისა, ჩვენი გადასაწყვეტია. ამისათვის ერი უნდა შეიცრას. ხელისუფლებას უნდა აქონდეს სრული მიზანი და პოლიტიკური ნება, თუნდაც თავისი სიცოცხლე და კარიერა რისკის წინაშე დააყენოს. ყველაფერი ერთმანეთზეა გადაბმული. მოპარული ფულით ჯარს ვერ შევუდგით, ვერც მშვიდობიანად დაიბრუნებ აფხაზეთს. შევიცარიაზე უზრუნველყოფილი და ნეიტრალური ქვეყანა არ არსებობს. მიუხედავად ამისა, მას ორ კვირაში 500-600 ათასიანი არმიის გამოყვანა შეუძლია. შევიცარიელები ბურჟუაზიულად მეტრალური ხალხია, მაგრამ კარგად ესმით, რომ თუ ძალა გაქვს, ანგარიშსაც გიწვევენ. თოფაძე სრულიად მართალია, როცა ამბობს „მრეწველობა საქართველოს გადაარჩენს“, ცოტა პოეტურად კი ჟღერს, მაგრამ პრაგმატულია. ცარიელა ენთუზიაზმზე ქვეყანა ვერ აშენდება.

-დასავლეთის ქვეყნებს შეეხებოდა როგორ ფიქრობთ, მათი შესაძლებლობები რამდენად არის საკმარისი აფხაზეთის საკითხის მოსაგვარებლად?

-პირველ რიგში, აღნიშნული საკითხის მოგვარებაში ჩრდილოეთ კავკასია

უნდა ჩაერთოს. პოლიტიკა ხომ ინტერესთა ბაჟანია. დღეს ჩვენით დაინტერესებულია საქართველოსთან საუკეთესო კავშირები გააბას, მივცეთ მათ ამის შესაძლებლობა. ეს აუცილებლობით არის განპირობებული.

ავიღოთ ინგუშურ-ოსური, სომხურ-აზ-

ერბაიჯანული და ქართულ-აფხაზური კონფლიქტები, რუსეთი ყველგან არბიტრის როლში გამოდის და ყოველთვის კონკრეტულ მხარეს უჭერს მხარს, თუმცა ბოლომდე არ ამარჯვებინებს. რატომ? კონფლიქტი თუ მორჩა რუსეთიც საჭირო არ იქნება. ის კი ამასზე არ წავა, რადგან მას მთელი კავკასია სჭირდება. ამით იმის თქმა მინდა, რომ ჯერ ჩვენვე უნდა მივხედოთ საკუთარ

ქვეყანას და მხოლოდ შემდეგ უნდა ჩაერთოს ამ საქმეში უცხო მხარე. მთელი რიგი კომპლექსური საშუაოს ჩატარების შემდეგ რუსეთზე შემტევი პოლიტიკა უნდა განხორციელდეს. თავის დროზე, მე ვარწმუნებდი დასავლეთს, საბჭოთა კავშირი დაეშალა, ვიდრე შეენარჩუნებინათ.

-დავუშვათ, მოვიდა თქვენს მიერ აღნიშნული პრინციპით მოღვაწე ხელისუფლება, რამდენ ხანში დარეგულირდება სიტუაცია?

-პირადად მიმანია, რომ აუცილებლად საჭიროა პარტისანებისთვის მხარდაჭერა. არის ისეთი აუცილებლობა, რასაც აკეთებ. მაგრამ აფიშირებას არ უკეთებ. განსაკუთრებით დაღის ხეობის მოსახლეობა ხელის გულზე უნდა ატარო. ეს ერთი პატარა პლაცდარმი გვაქვს აფხაზეთში და მას თვალისინივით სჭირდება გაფრთხილება. ამ პრობლემების მოგვარების პარალელურად მთელ მსოფლიოში სულ მშვიდობა, მშვიდობა უნდა იბახოს. ყველაფერს ამას, მინიმუმ, ორი წელი მაინც დასჭირდება.

ირმა ურუხაშვილი



თამარ ჩხეიძე- ი. ჭავჭავაძის საზოგადოების გაბეგვით ვივრძო

-ინტერვიუ-

1. რა თქმა უნდა, არძინბა და მისი რეჟიმი დამნაშავეები არიან ქართველთა ეთნოწმენდაში. უფრო ზუსტად, ისინი არიან შემსრულებლები, ერთიანი გეგმის, საქართველოს პროკურატურის მიერ მათ დასაპატიმრებლად სანქცია გაცემული არ არის, რადგან საქართველოს პროკურატურა ექვემდებარება ხელისუფლების მითითებებს, საქართველოს ხელისუფლება კი თავად არის ამ ერთიანი გეგმის თანაშემსრულებელი, თანაც გაცილებით უფრო მნიშვნელოვანი, ვიდრე არძინბა და მისი გუნდია. ამ რეჟიმთან მოლაპარაკებას, როგორც მხარესთან, არც ზნეობრივ-იურიდიული გამართლება აქვს და არც რაიმე პოლიტიკური სარგებლის მოტანა შეუძლია: არძინბა და მისი რეჟიმი დამნაშავეა ადამიანობის წინააღმდეგ ჩადენილ დანაშაულში.

ასე, რომ ამ შემთხვევაში, ზნეობრიობაზე ლაპარაკიც ზედმეტია, მხარედ მათი დაფიქსირება თავისთავად წამდგომი ნაბიჯია. შედეგის მხრივ კი, როგორ შეიძლება დაუსჯელობის კომპლექსით აბსოლუტურად გათავისუფლებული დამნაშავეები ქართული მხარის მხრიდან წაგებულ ომის და უძალობის მრავალწლიანი დემონსტრირების ფონზე რაიმე წყნარების სასარგებლო შეთანხმებაზე წავიდნენ. ასეთი გზით მხოლოდ საქართველოსთვის საშიშარ გარიგების მიღწევა შეიძლება.

2. რა თქმა უნდა, კონფლიქტი ინსპირირებულია რუსეთის მხრიდან. იგი მიზნად ისახავდა ამ ტერიტორიის საქართველოდან ფაქტიურ მოწყვეტას, იქ რუსეთის სერატიკული ინტერესების გაძლიერებას და შემდეგ საქართველოს დაშლის, იურიდიულ გაფორმებასაც. (მაგრამ ეს რუსეთის იმპერიული ინტერესების და მისივე შეგვეითი დაგეგმილი საქმე საქართველოს ხელისუფლების გარეშე ვერაფერი ვერ განხორციელდებოდა. აქვეა ჩადებული შემდეგი კითხვის პასუხიც – ცხადია, აგრესორისთვის და დაინტერესებული მხარისთვის მშვიდობისმყოფელის ფუნქციის მინიჭება საქართველოს ინტერესების თვალსაზრისით აბსურდია და ეს მოქმედება აზრიანი ხდება მხოლოდ

იმ შემთხვევაში, თუ დავეშვებით, რომ აფხაზეთის ომის დაწყებამდე, ომის დროსაც და შემდეგაც საქართველოს ხელისუფლება რუსეთის მიერ დასახული გეგმის ერთ-ერთი მთავარი შემსრულებელი იყო. ამითვე აიხსნება საქართველოს ხელისუფლების მხრიდან რუსეთის როლის საერთაშორისო მასშტაბით გაეროში თუ სხვაგან) შეუფასებლობა, მისი პასუხისმგებლობის საკითხის მიჩქმალვა და უკეთეს შემთხვევაში, რაღაც ბუნდოვან რეაქციულ ძალზე საუბარი.

3. მიზეზი, ფაქტიურად, აქაც იგივე უნდა იყოს. რადგან ფაქტების ლოგიკა მარცხში ხელისუფლების წამყვან როლზე მიგვითითებს. ომამდე, ომის დროს და ომის შემდეგ ხელისუფლება ანხორციელებდა ქმედებებსა და უმოქმედობას, რომლებიც თანმიდევრულად იყო მიმართული დამარცხებისკენ. აქედან გამომდინარე, ცხადია, ხელისუფლება წინააღმდეგი იქნება რაიმე ფორმით გამოვლინდეს სრული და ობიექტური სურათი იმისა, რაც აფხაზეთში მოხდა და ხდება.

4. საქართველოს იურისდიქციის რეალურ აღდგენამდე დევნილთა დაბრუნება აფხაზეთში, დაუშვებლად მიმაჩნია. მათი უსაფრთხოება, ცხადია, ამაფრთხილებს იქნება დაცული, ამის მექანიზმი არ არსებობს და თუკი მოსახლეობის ნაწილი ფიზიკურად გადარჩა, მას სრული ასიმილაცია ელის.

5. და 5. ა) საქართველოს ხელისუფლების მხრიდან დღეს წარმოებული პოლიტიკით აფხაზეთის პრობლემის სამართლიანი მოგვარება შეუძლებელია. მაგრამ საქმე იმაშია, რომ ჩემი აზრით, ასეთი მიზანი წევს ხელისუფლებას არც აქვს დასახული და აქედან გამომდინარე, ვერც და არც გამოიყენებდა მის ხელთ არსებულ რესურსებს და საშუალებებს პრობლემის სამართლიანად მოსაგვარებლად. საქართველოს ხელისუფლებას არასოდეს გამოუქმდებია აფხაზეთის ტერიტორიაზე საქართველოს იურისდიქციის აღდგენის პოლიტიკური ნება, თითქმის არასოდეს არ დაუფიქსირებია რუსეთის ხელისუფლების როლი და ამგვარად, არ უცდია მისი ჩარევის უნებელყოფა, პირიქით – მშ-

ვიდობისმყოფლად და შუამავლად კი ცნო ის, დადო შეთანხმებების მთელი სერია, რომლებიც საქართველოს და ქართველი დევნილებისთვის წამდგომი და შეურაცხყოფელია, არ უზრუნია სამხედრო პოტენციალის შექმნაზე (პირიქით!) – ამჟამად კი ამზადებს იდეოლოგიურ საფუძველს (ამის მაგალითია დ. ბერძენიშვილის სტატიების სერია) ფაქტობრივად აფხაზეთის დამოუკიდებლობის ცნობისთვის. ცხადია, ასე პრობლემა სამართლიანად ვერ მოგვარდება. პოტენციალი კი ამ პრობლემის სამართლიანი მოგვარებისთვის წევს ქვეყანას გააჩნია, არ გააჩნია მხოლოდ ხელისუფლება, რომელიც ამ პოტენციალის რეალიზაციას მოახდენს.

6. პრობლემის ინტერნაციონალიზაცია სწორად და პერსპექტიულად არ მიმაჩნია. რუსების ჩარევაზე უკვე მოგახსენეთ, რუსეთი თავად არის აფხაზეთის საქართველოდან მოწყვეტის შემდეგ მხარე და ცხადია, მისი მხრიდან სახვეწოდ პრობლემის მოგვარებას არ უნდა მოველოდეთ. რაც შეეხება დასავლეთს:

– ჩვენს გასაკეთებელს ვერაფერს სხვა, მათ შორის დასავლეთიც, ვერ გააკეთებს. მათთვის არც ნაცნობია და არც მნიშვნელოვანი ჩვენი შიგა საკითხი. მათთვის, ბუნებრივია, მნიშვნელოვანია როგორმე პრობლემა მოგვარდეს, ხოლო რა ფორმით არის ეს საქართველოსთვის მისაღები და ოპტიმალური, თუნდაც ისტორიულად სამართლიანი – ამის ცოდნა მათ არც მოეთხოვებათ, ამიტომ ეს ჩვენი პრობლემაა და თუ სხვის გადასაწყვეტს გავჩაქოთ, ის ვერ გადაწყდება. ჩვენი ინტერესების შესაბამისად.

7. ფაქტიურად ზედა კითხვაზე პასუხი ამ კითხვასაც მოიცავს. – სხვისგან არ უნდა ველოდეთ პრობლემის მოგვარებას. სხვა შეიძლება გარკვეულწილად (დიპლომატიურ სფეროში, დევნილთა დახმარების სფეროში და ა. შ.) დაგეხმაროს, მაგრამ მთავარია, რომ პრობლემა ჩვენ თვითონ გადავწყვიტოთ.

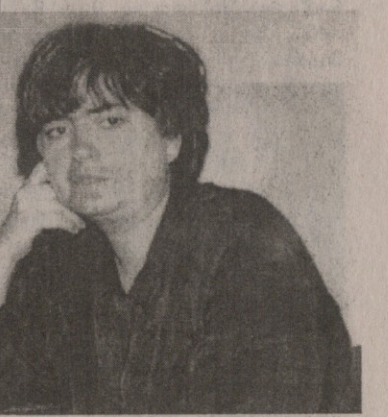
8. მეც, როგორც პოლიტიკოსს და ილია ჭავჭავაძის საზოგადოებასაც, როგორც პოლიტიკურ პარტიას, ამ პრობლემის გადაჭრის გეგმა, რა თქმა უნდა, გვა-

ქვს, მით უფრო, რომ აფხაზეთის საკითხი დღიდან ჩვენი ორგანიზაციის დაარსებისა ყოველთვის იყო ჩვენი ინტერესების და ყურადღების ცენტრში.

აგრესორის მშვიდობისმყოფლად და შუამავლად გამოცხადების ნაცვლად, მომხდარს უნდა დაერქვას თავისი სახელი: სახელმწიფომ, რომელიც განიცდის აგრესიას, მთელი მსოფლიოს წინაშე დაუჩინებელი და მთელი კატეგორიულობით უნდა განაცხადოს ამ აგრესიისა და აგრესორის შესახებ. როდესაც საქართველო იურიდიულად მსოფლიოს მიერ აღიარებულია დამოუკიდებელი სახელმწიფოდ, ამას აქვს უადრესად ქმედითი მნიშვნელობა აგრესიის შესახლად და შესაწერებლად კი, რადგანაც დღევანდელ დღეს დამოუკიდებელი სახელმწიფოს წინააღმდეგ აგრესიას არ შეიძლება არ მოჰყვეს მთელი რიგი, რუსეთისათვის მეტისმეტად საგრძნობი დიპლომატიური შედეგები, მაგრამ ამისთვის გადამწყვეტია თვით აგრესიის მსხვერპლის პოზიცია. საქართველოს ხელისუფლებამ ფსონს და ენგურს შორის ტერიტორია მთელი მსოფლიოს წინაშე უნდა გამოაცხადოს ოკუპირებულად რუსეთის მიერ, უნდა მოითხოვოს რუსეთის ჯარის გაყვანა, როგორც ეს თავის დროზე წარმატებით გააკეთეს ბალტიისპირეთის სახელმწიფოებმა. დღევანდელ პირობებში რუსთის ისედაც არ შეუძლია აწარმოოს პირდაპირი და სრულმასშტაბიანი ომი დამოუკიდებელი სახელმწიფოს წინააღმდეგ და ამგვარი პოლიტიკის მეშვეობით ის კიდევ უფრო შეიძლება შეზღუდული და აფხაზეთი ჯგუფის ზურგს ამოფარებული აგრესორის მოგერიება საქართველოს წარმატებით შეეძლოს ომის დროს ხელისუფლება ამას მოინდომებს.

აფხაზეთში, ისევე, როგორც ცხინვალის რეგიონში, უნდა აღსდგეს საქართველოს სახელმწიფოს იურისდიქცია და მას ვერაფერს სხვა, თვით საქართველოს სახელმწიფოს გარდა ვერ გააკეთებს. ეს მოკლე ხანში სრული-

ად რეალიზებადი ამოცანაა, უფრო მეტიც, ის პოტენციალი, რაც ოკუპირებულ ტერიტორიებზე



ჩვენი იურისდიქციის აღდგენას სჭირდება, ანტიქართული დაჯგუფებების ძალასთან მისი თანაფარდობის გათვალისწინებით, საქართველოს დღესაც გააჩნია არსებული მდგომარეობის შენარჩუნება მხოლოდ საქართველოს ხელისუფლების მხრიდან უმოქმედობის და ანტისახელმწიფოებრივი პოლიტიკის შედეგია. საქართველოს მხრიდან ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის სერიოზული განზრახვის დემონსტრირების შემთხვევაში სისხლისღვრის საფრთხე მინიმუმამდე შემცირდება. საუკეთესო ძალთა არსებული უთანაბრობის პირობებში საქმე ომამდე მივიდეს. სინამდვილეში ეს ყველაზე მშვიდობიანი გზაა.

რაც შეეხება აფხაზეთის სტატუსს, უფრო ზუსტად ავტონომიური მმართველობის კონკრეტულ ფორმას და სახელს ეს საქართველოს სახელმწიფოს შინაგანი საქმეა და იგი, ცხადია, აფხაზების მინაწილეობით უნდა განსაზღვროს საქართველოს კონსტიტუციამ არც საერთაშორისო სამართალი, არც საერთაშორისო საზოგადოებრიობა, არც ელემენტარული ისტორიული სამართლიანობა ამაზე მეტს წყენან არ მოითხოვს.

საერთაშორისო სამართლის ორ თუ მეტ სუბიექტს შორის შეთანხმებაზე აგებულ რაიმე საკავშირო სახელმწიფოზე საუბარი პრინციპულად მიუღებელი და დაუშვებელია, რადგანაც ნიშნავს საქართველოს გარდაუვალ დაშლას.

ჯემალ ბამახარია - მოძრაობა «ჭყონდიდელის» პოლიტიკური საბჭოს თავმჯდომარე, პარლამენტის წევრი

1. გ. არძინბას, რა თქმა უნდა, დიდი წვლილი მიუძღვის აფხაზეთში ქართველთა ეთნოწმენდის მოწყობაში, რისი დამადასტურებელი ორი ასეული ტომისაგან შემდგარი მასალაა თავმოყრილი გენერალურ პროკურატურაში. სამართლიანობა მოითხოვს ითქვას, რომ საქართველოს ხელისუფლებას თავისი მოქმედებით თუ უმოქმედობით არანაკლები წვლილი მიუძღვის ეთნოწმენდის განხორციელებაში. ერთიც და მეორეც საერთო „უფროსის“ მითითებით მოქმედებდა. ამიტომ არ გაიცემა სანქცია არძინბას დაპატიმრებაზე. თუ სანქციაზე მიდგება საქმე, სეპარატისტთა ლიდერს ძალიან გაუჭირდება №1 დამნაშავეს „საპატიო“ წოდების შე-

ნარჩუნება. იგი მხოლოდ ერთ-ერთი შემსრულებელია ქვეყნის ფარგლებს გარეთ შემუშავებული დანაშაულებრივი გეგმისა.

დიდად არ უნდა გვიკვირდეს საქართველოს ხელისუფლების მერ გ. არძინბას რეჟიმის ცალკე მხარეულ აღიარება ჯერ კიდევ 1993 წლის ზაფხულში. ეს გაკეთდა „ზემოდან“ მითითებით საქმიად შორს მიმავალი მიზნის მისაღწევად.

2. დიახ, ვთვლი. არავითარი გამართლება არ შეიძლება მოუძებნოს რუსეთისათვის მშვიდობისმყოფელის ფუნქციის მინიჭებას. გავრცელებული მოსაზრება აფხაზეთთან მიმართებაში რუსეთსა და ე. შვედრდნაძეს შორის გარიგების არსებობის შესახებ არა მგონია უს-

აფუძვლო იყოს. გარიგებით შეიძლება მხოლოდ აიხსნას ქართული მხარის კაპიტულანტური და პასიური მოქმედება, მათ შორის გაეროს უშიშროების საბჭოში რუსეთის პასუხისმგებლობის საკითხის დაყენებაზე უარის თქმა.

3. აფხაზეთის ტრაგედიის მიზეზების დადგენას შეეცადა სამხედრო პროკურატურა (ა. შუშანაშვილი) 1994 წელს, მაგრამ როგორც კი იგი მიადგა ქვეყნის ხელმძღვანელობას, მათ შორის პირველ პირს, მუშაობა შეწყვეტინეს.

4. აფხაზეთში საქართველოს იურისდიქციის აღდგენამდე დევნილთა უსაფრთხო დაბრუნებაზე საუბარიც კი შეუძლებელია. დაბრუნება თეორიულად მხოლოდ გაღის რაიონშია შესაძლებელი, ისიც იმ შემთხვევაში, თუ იქ ჩამოყალ-

-ინტერვიუ-

ბდება ადგილობრივი ქართული ადმინისტრაცია. აფხაზეთი მხარე ამაზეც არ მიდის.

5. ა) აფხაზეთის პრობლემის მოგვარება არ შედის საქართველოს ხელისუფლების გეგმებში, ამიტომ „მის ხელთ არსებული ყველა საშუალება და რესურსი“ გამოუყენებული რჩება.

5. საქართველოს აქვს იმის პოტენციალი, რომ ერთ-ორ წელიწადში კარგად მოემზადოს და შეუდგეს აფხაზეთის პრობლემის მოგვარებას, მაგრამ ხელისუფლების პოლიტიკა საპირისპირო მიზნისკენაა მიმართული.

6. აფხაზეთის პრობლემის ინტერნაციონალიზაცია – დიდი შეცდომაა. ყველაფერი უნდა ვიღონოთ იმისათვის, რომ ეს პრობლემა გარედან ინსპირირებულ შიდა რეგიონალურ კონფლიქტად იქნას აღიარებული, ხოლო მხარეებად – აფხაზე-

თის ფაქტობრივი და დევნილი ხელისუფლება. ეს ჯერ კიდევ შესაძლებელია. საერთაშორისო ორგანიზაციების ჩარევაზე უარს ვერ ვიტყვით, მაგრამ იგი უნდა იყოს ობიექტური და ეფექტური.

7. გაეროს, მისი გენერალური მდივნის, მეგობარ სახელმწიფოთა ძალისხმევა ყველაზე საუკეთესო შემთხვევაში კონფლიქტის დაკონსერვებისაკენაა მიმართული, რაც აწყოებს მხოლოდ აფხაზეთს მხარეს.

8. დიახ, გავაჩნია. პარლამენტის მიერ 1992-93 წლების მიჯნაზე განხორციელებული სახელმწიფო გადატრიალების დაგეგმვის შემდეგ, რაც მოხდა ა. წ. 20 აპრილს, მოძრაობა „ჭყონდიდელი“ მზადაა აქტიური მონაწილეობა მიიღოს აფხაზეთის დევნილი ხელისუფლების ფორმირება – განახლებაში და თავის თავზე აიღოს პრობლე- მის მოგვარება.

თამაზ ნადარეიშვილი - აფხაზეთის უზენაესი საბჭოს

თავმჯდომარე

1. მიგანიათ თუ არა არძინა და მისი რეჟიმი დამნაშავედ ქართველთა ეთნოქსენიზმად? თუ ეს ასეა, მაშინ რატომ არაა საქართველოს პროკურატურის მიერ გაცემული სანქცია არძინას დაპატიმრებაზე და რამდენად გამართლებულია ზნეობრივად, იურიდიულად და პოლიტიკურად მოლაპარაკება ამ რეჟიმთან, როგორც მხარესთან?

– ვინც დღემდე არ იცის, რომ ქართველთა გენოციდსა და ეთნოქსენიზმში დამნაშავეა არძინა და მისი რეჟიმი, მან არც ის იცის, თუ რა მოხდა აფხაზეთში და როგორც ჩანს, არც აინტერესებს რეალური ვითარება, ან იმდენად სულერითა მისთვის ქვეყნისა და თანამოქმედთა ბედი, ურწმუნოა წაუყრდნობს.

რაც შეეხება საქართველოს პროკურატურის მიერ არძინას დაპატიმრებაზე სანქციის გაცემას, ჩემთვის გაუგებარი მიზეზების გამო ისინი დღემდე იკავებენ თავს ამზე, თუმცა ძიების მასალებსა და მოწმეთა ჩვენებებზე დაყრდნობით უკვე არსებობს საქართველოს პროკურატურის ოფიციალური დასკვნა, რომელიც აღასტურებს აფხაზეთში ქართველთა მიმართ განხორციელებულ ეთნოქსენიზმსა და გენოციდს. აღნიშნულიდან გამომდინარე, ცხადია, გაუმართლებელია ამ რეჟიმთან მოლაპარაკებათა წარმოება.

2. თვლით თუ არა, რომ ეს კონფლიქტი აფხაზეთში ინსპირირებული იყო რუსეთის მიერ, რომ მან განახორციელა აგრესია საქართველოს წინააღმდეგ და მოახდინა მისი ტერიტორიის ნაწილის-აფხაზეთის-ოკუპაცია? (თუ ეს ასეა, მაშინ რამდენად გამართლებულია თვლით საქართველოს ხელისუფლების თხოვნით რუსეთისათვის შუამავლისა და მშვიდობისმოყვარეობის ფუნქციის მინიჭება? რატომ არ სვამს საქართველოს ხელისუფლება გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის უშიშროების საბჭოს წინაშე მისი მუდმივი წევრის, რუსეთის პასუხისმგებლობის საკითხს?)

– სამწუხაროდ თუ საბედნიეროდ, უკვე არ მეპარება, ბოლოს და ბოლოს ყველამ გაიგო, როგორც ქვეყნის შიგნით, ისე მის ფარგლებს გარეთ, რომ აფხაზეთში დატრიალებული ტრაგედიის სულისჩამდგმელი იყო ჩრდილოეთი მეზობლის იმპერიული პოლიტიკა, რომლის მიზანს, მეფისდროინდელი რუსეთის პერიოდიდან მოყოლებული, შეადგენდა მუდმივად ჰყოლოდა საქართველო საკუთარი გავლენის, საკუთარი წინის ქვეშ.

სწორედ ეს იყო მიზეზი, რომ მუდმივად ექვინადადმდებარე კონფლიქტის ზონაში რუსეთის ე.წ. სამშვიდობო კონტინენტის შემოყვანას.

დღეს უკვე კატეგორიულად ვითხოვ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში და მის რეზოლუციებში დაფიქსირდეს

აფხაზეთის კონფლიქტის შესახებ ობიექტური შეფასებები და რუსეთს, როგორც კონფლიქტის მონაწილედ მხარეს, აკრძალოს გაეროს უშიშროების საბჭოს სხდომაზე აფხაზეთის საკითხის განხილვაში მონაწილეობა. რაც იმას ნიშნავს, რომ ამ შემთხვევაში იგი ვეტოს ვერ დაადებს გაეროს უშიშროების საბჭოს სავარაუდო ობიექტურ გადაწყვეტილებას.

3. რატომ ვერ მოხერხდა დღემდე აფხაზეთის ტრაგედიის მიზეზთა დადგენა? ხომ არ ცდილობს საქართველოს ხელისუფლება ამ გზით პასუხისმგებლობა თავიდან აიცილოს?

– აფხაზეთის ტრაგედიის მიზეზთა შესახებ უკვე აღვნიშნეთ, იგი რუსეთის სახელმწიფოს მიერ იყო ინსპირირებული საქართველოს დამოუკიდებლობის დასამუხრუჭებლად. ჩვენდა სამწუხაროდ, გარეშე ძალთა ნოყიერ დასაყრდენად, მოგვეყვანივნენ აფხაზი და ოსი სეპარატისტები. თუმცა არც მოხდა შემთხვევით: მტერი, კერძოდ, მისი განსაკუთრებულად მიზანმიმართული მუშაობის ნიჭითა და უნარით გამორჩეული სპეცსამსახურები, საქართველოს სახელმწიფოებრიობის განმტკიცების წინააღმდეგ ე.წ. ეროვნული უმცირესობების დამუშავებას მრავალი წლის განმავლობაში აწარმოებდნენ და არძინების მსგავსი პაიკების მუშევრებით ახერხებდნენ კიდევ სეპარატისმის ბანგით გაერთიანებას ასეულობით გზაბნეული ადამიანი.

უნდა ითქვას, რომ საქართველოს ხელისუფლებამ, კომუნისტური პერიოდიდან მოყოლებული დღემდე, აგრესიულად განწყობილი სეპარატისტებისადმი არაწორი, უპრინციპოდ დამთმობლური პოზიციით, მნიშვნელოვნად განაპირობა დღევანდელი ვითარება. ამ მხრივ პასუხისმგებლობა უნდა აწუხებდეს საქართველოს ცენტრალური ხელისუფლების ყველა რგოლის ყველა პერიოდის წარმომადგენელს.

4. მიგანიათ თუ არა შესაძლებლად დევნილთა დაბრუნება აფხაზეთში იქ საქართველოს იურიდიულობის აღდგენად? (რა ძალად უნდა უზრუნველყოს იქ მათი უსაფრთხოება?)

– საქართველოს იურიდიულობის აღდგენად დევნილთა დაბრუნებას აფხაზეთში მე ყოველთვის ექვინაა დღემდე, უპირობოდ იმის გამო, რომ მათი უსაფრთხოების არანაირი გარანტია, მათ შორის არც სამართლებრივი არ არსებობს, რადგან წარმოუდგენელია და არალოგიკური ქართველთა დაცვა იქის როს იმ სეპარატისტულმა რეჟიმმა და რუსეთის ჯარის იმ ნაწილებმა, რომელთაც სამართლი მოქმედებები სწორედ იმ მიზნით დაიწყეს, რომ ქართველები-საგან გაესუფთავებინათ ძირძველი კოლხური მიწა, რათა დემოგრაფიული ფონის მკვეთრი შეცვლით მიეღწიათ მთავარი მიზნისათვის – აფხაზეთის საქართველოდან ჩამოშორებისათვის და დროთა განმავლობაში მისი გარუსებისათვის.

ე.წ. 7 წლიანი პოლიტიკური დარეგულირების მცდელობის პერიოდი აშკარად ცხადყოფს, რომ აფხაზეთში ქართველთა დევნის, შევიწროებისა და გენოციდის ფაქტები დღემდე გრძელდება.

5. თქვენის აზრით, გამოიყენა თუ

არა საქართველოს ხელისუფლებამ მის ხელთ არსებული ყველა საშუალება და რუსეთის პრობლემის სამართლიანად მოსაგვარებლად?

– ჩემი ღრმა რწმენით, ქართული მხრიდან აბსოლუტურად ამოწურულია აფხაზეთის კონფლიქტის სამშვიდობო-პოლიტიკური დარეგულირების ყველა საშუალება. ყოველ შემთხვევაში მანამ, სანამ არ იქნება ისოლირებული სეპარატისტული რეჟიმის წარმომადგენელთა არც თუ ისე მრავალრიცხოვანი ჯგუფი არძინას მეთაურობით, ქართული მხარის ყოველგვარი მცდელობა, მოლაპარაკებით მიმდინარე პრობლემის სამართლიან გადაწყვეტას, მხოლოდ ილუზია და თავის მოტყუება იქნება.

აფხაზეთის პრობლემა მხოლოდ ძალისმიერი მეთოდით შეიძლება მივიდეს ლოგიკურ დასასრულამდე. ძალისმიერი ხერხის გამოყენების ერთ-ერთი ფორმა იქნება ქართველთა ეთნიკურ წმენდასა და გენოციდში გამოძიების მასალებით მხილებულ პირთა ისოლირება და მართლმსაჯულების წინაშე მათი წარდგენა, რის შემდგომაც ადვილი მოსალოდნელია, რომ ძალის არანაირი გამოყენება არ იქნეს საჭირო აფხაზეთში.

დღეს აფხაზეთი უმრავლესობა არძინას რეჟიმისაგან გამომდინარე შიშის გამო, ხმამაღლა ვერ გამოხატავს თავის მოსაზრებას, თუმცა ამ ბოლო დროს აშკარად საგრძნობო ხდება, რომ ისრდება სოხუმის დამნაშავე რეჟიმისადმი ოპოზიციურად განწყობილ აფხაზეთა რაოდენობა, რომლებიც უკმაყოფილონი არიან საქართველოსგან გამოყოფილად ცხოვრებით. ღრმად ვარ დარწმუნებული, თუკი აფხაზეთის პრობლემას ჩამოშორდება რუსეთი, როგორც დაინტერესებული მხარე და საქართველოს ხელისუფლება შეძლებს არძინასა და მისი გარემოცვის ისოლირებას, შეძლებს კი – გასამართლებას, ქართველები და აფხაზეთი ხანგრძლივად მოლაპარაკებათა გარეშე, დროის უმცირეს მონაკვეთში მიადგენ საბოლოო შეთანხმებას და საქართველოს ერთიან სახელმწიფოს საზღვრებში ცხოვრების პირობებსაც უმკვიდრეულოდ მოილაპარაკებენ.

6. მიგანიათ თუ არა შესაძლებლად საქართველოს ხელისუფლების დღევანდელი პოლიტიკის პირობებში აფხაზეთის პრობლემის სამართლიანი მოგვარება? (განაჩნა თუ არა საქართველოს პრობლემის სამართლიანად მოგვარების პოტენციალი?)

– საქართველოს აშკარად გააჩნია აფხაზეთის პრობლემის სამართლიანად მოგვარების პოტენციალი, მაგრამ, სამწუხაროდ, ყველა ქართველს – ჯერ კიდევ არა!

თუკი საქართველოს ცენტრალური ხელისუფლების პირველ პირთა, ცალკეული სტრუქტურების ხელმძღვანელები და ერის ნება იქნება ერთიანი, აფხაზეთის ღირსეულ დაბრუნებას წინ ვერაფერი დაუდგება. მაგრამ მანამ, სანამ კორუმპირებულია ჯიბეში მიმავალ სახელმწიფო თანხას ქვეყნის ბიუჯეტისაკენ სავალი გზა არ გაეწმინდება, სანამ თავდაცვისუნარიანობის ყველა ბერკეტი არ განმტკიცდება, სანამ ქართველებში გათითოკაცების სინდრომი-საკუთარი უდანაშაულობისა და მხოლოდ სხვათა დადან-

აშაულების მოთხოვნის პრეტენზიები გერმანია, მტერს ჩვენი ძლიერების შიში ნამდვილად არ ექნება.

ცხადია, ერთმანეთს გადაკიდებულ და ბიუჯეტის გაძარცვით დაკავებულ ქვეყანას ვერაფერ გააძარჯვებინებს, მაგრამ თუკი შევძლებთ ქართველთა გერთიანებას აფხაზეთის დასაბრუნებლად, რაც თავისთავად გულისხმობს თითოეული ჩინოსნისა და მოაქლაქის სახელმწიფოებრივი პრინციპებით ცხოვრებას და მოდგაწობას, აუცილებლად შევძლებთ მტრის გაოცებას საკვირველი გამარჯვებით.

7. რამდენად სწორად და პერსპექტიულად მიგანიათ აფხაზეთის პრობლემის ინტერნაციონალიზაცია?

– აფხაზეთის დასაბრუნებლად საერთაშორისო გარანტიების მოპოვება და პრობლემის ინტერნაციონალიზაცია, ჩემის აზრით, მხოლოდ დადებით როლს შეასრულებს.

8. მიგანიათ თუ არა გაეროსა და მისი გენერალური მდივნის, მეგობარ სახელმწიფოთა ძალისხმევა საქმარისად აფხაზეთის პრობლემის მოგვარებისათვის?

– გაეროს, მისი გენერალური მდივნისა და მეგობარ სახელმწიფოთა ძალისხმევა, მათი სამართლიანი პოზიცია მნიშვნელოვნად განაპირობებს აფხაზეთის საკითხის კანონზომიერ გადაწყვეტას.

9. გაგანიათ თუ არა თქვენ, როგორც პოლიტიკურ მოდგაწეს, ამ პრობლემის გადაჭრის საკუთარი გეგმა?

– პრობლემის გადაწყვეტის ჩემთვის გეგმა და კურსი არ შეცვლილა აფხაზეთის კონფლიქტის დაწყების პირველი დღიდან.

იგი გულისხმობს საქართველოს სახელმწიფოებრიობის განმტკიცებას, რაც ძალისმიერი მეთოდებით აფხაზეთის დაბრუნებას უტოლიად არ წარმოადგენს და რომელიც გამოხატავს ფარმობას შტაბიანი ომის წარმოებას აფხაზეთის ტერიტორიაზე. საქართველოს თავდაცვისუნარიანი, ძლიერი ჯარის შექმნა უკვე ნიშნავს ქვეყნის ტერიტორიული მთლიანობის უზრუნველყოფისათვის მზადყოფნას. საქართველოს უკვე აღნიშნული სახელმწიფოებრიობა, მისი ადგილის დამკვიდრება მსოფლიო თანამეგობრობაში სეპარატისტული უზნეო კამპიონებს არსებობის პირობებს გამოაცხადებს და იგი ისტორიულ სამართლიანობას ვეღარ დაუპირისპირდება.

10. თუ აღმოჩნდა, რომ ბატონი თამაზი ემიჯნება მმართველი პარტიისა და პრეზიდენტის კურსს აფხაზეთის საკითხში, მაშინ რამ განაპირობა აფხაზეთის განთავისუფლების პარტიის აღიანისი მოქალაქეთა კავშირთან და სრული და უპირობო მხარდაჭერა ბატონი შევარდნაძის კანდიდატურისა საპრეზიდენტო არჩევნების პროცესში?

– ჩემი მხარდაჭერა პრეზიდენტ შევარდნაძისადმი განპირობებულია იმით, რომ ღრმად მწამს, იგი საკუთარ, ყველაზე დიდ მოვალეობად თვლის აფხაზეთის დაბრუნებას და ყველაფერს იღონებს იმისათვის, რათა ეღუარდ შევარდნაძის დიდი საერთაშორისო იმიჯი აფხაზეთის დაკარგვამ არ შეიწიროს.

ანთოლოგიით ვერ მოსწყობილს მივას...

„სუბურ დევნილები“ - ეს სახელი გალიდან ხელმოწერდ იტყუებით გადაადგილებულ ადამიანებს მწარე ირონიით შეარქვეს. მათ ნგრევა და უბედურება ორი წლის წინ, მაის-ივნისის ცნობილი ტრაგედიისას დაატყდათ თავს, როცა უამრავად გადაწვეს და გადაბუგეს გალის ქვედა ზონის სოფლები: ზემო და ქვემო ბარდები, ნაბაკევი, ფინორი, გაგია, ოტობაია... გაოცება ყოველგვარ ზღვარს გასცდა, როდესაც ამ ტერიტორიის მკვიდრთაგანნი საკუთარ ეზო-კარს, უკვე იავარქმინდს, დაუბრუნდნენ...

ამჯერად მკითხველის ყურადღება გალის რაიონში თვითნებურად დაბრუნებულ მოსახლეობაზე, მათ ჭირსა და ღვინზე (თუ კი დარჩათ მათ გაუხერხელ ყოფიერებაში) გვინდა შევაჩეროთ. ჭირი რომ მართლაც თავზე საყრელი და უთვალავი აქვთ. რა უხარიათ? მხოლოდ ის, რომ მიუხედავად იმდენი უბედურებისა და გატყვევებისა, „უნებართვით“, მაგრამ მაინც დაბრუნდნენ, რადგან ანთოლოგიით ვერ მოსწყობილს მივას!

ოტობაიას ზუგდიდის რაიონის ორი სოფელი: ორსანტია და განმუხური ესაზღვრება.

ოტობაია – ორსანტიის საზღვარს რუსი სამხედროები აკონტროლებენ. მოსახლეობა მათგან ხუთიოდე ლარად შეძენილი, რუსულ-აფხაზურ ენებზე შეთითხნილი „ხელშეუხებლობის“ ბარათით შედის საკუთარ სახლში. დაიმედებული, ვერ ვიტყვით, რადგან კრიტიკულ მომენტში მათ სიცოცხლეზე პასუხისმგებელი არავინ გამოდის. რისკი ყოველთვის ვერ ამართლებს და ამ „სითამაშეს“, სამწუხაროდ, მრავალიც ეკრება.

მიუხედავად ამისა, გალიში თვითნებურად დაბრუნებული მოსახლეობის რაოდენობა დღითიდღე იზრდება. ცხოვრებაც თანდათან ჩვეულ რიტმს უბრუნდება.

მრავალმა დამწვარი სახლების გამურულ-შერყეული კედლები შეამარგა და რის ვაი-ვაგლახით გადახურა, ზოგიერთმა პატარა ფაცხა თუ გაეროსგან ნაწილობრივ ე.წ. ფინური სახლი დაიდგა.

არაფრისმქონე კარავსაც დასჯერდა და მიუხედავად აუტანელი ყოფისა, საკუთარ მიდამოს არ გასცილდა.

ხელმოწერდ დაბრუნებული მოსახლეობის მატერიალური მდგომარეობაც შეძლებისდაგვარად გაუმჯობესდა. მოიყვანა ჭირნახული, მოაშენა საკონკრეტო, მოამრავლა შინაური ფრინველი... სხვა რომ არა, საკუთარ ლეუქმას მიირთმევს და სტუმრად მოსულს ხშირ შემთხვევაში „ელარჯითაც“ უმასპინძლებს...

აღსანიშნავია, რომ გალის რაიონში სწავლა ისევ განახლდა. ოტობაიაში რუსი ჯარისკაცების მიერ მინგრეულ-მონგრეული, ფიცრებაყრილი, უკარო-უფანჯრო (რითაც რეგულაციამდელ სკოლას მოგვარებდათ) სკოლის შენობა გაეროს უშუალოდ დახმარებითა და მოსახლეობის ძალისხმევით შეკეთდა. ადრე ამ სკოლაში რუსი სამხედროები იყვნენ დაბანაკებული. იტყვიან, მათ ნაწყქმარზე ბაღახი ვერ აბინებდნენ. ქართველმა ნორჩებმა ჯარისკაცების ცოდვიან ნაკვალავს ეათასფრავდი ყველაფერი დარგეს, რომ ისევ ეხარა სიყვარულისა და სიკეთის ნერგს. გაიხსნა და ფუნქციონირებს საავად-

მყოფო, რაც გაეროს მხარდაჭერითა და დახმარებით მოხერხდა.

მოსახლეობისათვის სერიოზულ პრობლემას წარმოადგენენ იქ სამშვიდობო მისიით ჩასული რუსეთის სამხედრო ღწნაყოფები. უკვე ნათელი და აშკარა გახდა მათი აგრესიული დამოკიდებულება ადგილობრივი (ცხოვრებულებისადმი). ხშირ შემთხვევაში მათი კვება მოსახლეობის ხარჯზე ხდება. შედიან ყოველ ოჯახში. თავხედურად თხოვენ, რაც მოესურვებათ, იტყვიან, როგორც სურთ. ასე ხდება, როცა თავს ზემოთ ძალა არ არის. ამოია სიმართლის ძიების მცდელობაც. ბატონის მომჩივარი ბატონთან ჩივისო, – უკმაყოფილების ყოველი ამოძახილი უმოწყალოდ იხშობა...

სამწუხაროდ, გულსაკლავი და უიმედო აწყოც მომავლისათვის ეერას გვირდება სანუგეშოს. ამბობენ, ყველაზე ბოლოს იმედი კვდება. იმედი კი, რომელიც უმწოდ მიჰყოფია ხელისუფლებას, უკვე გაიწირა სასიკვდილოდ.

მარინა ჩიტაია

მურმან ბერიძე - აფხაზეთიდან დევნილთა კავშირის თავმჯდომარე

1. რა თქმა უნდა, არძინა და მისი რეჟიმი დამნაშავენი არიან ქართველთა გენოციდისა და ეთნოწმენდაში. ეს რეჟიმი საკმაოდ წარმატებით ცდილობს დაიკანონოს მიღწეული შედეგი და არ დაუშვას ქართველთა დაბრუნება თავის ძირძველ სამკვიდროში.

ასეთ ვითარებაში მიუღებელი, უპერსპექტივო და პოლიტიკურად გაუმართლებელია საქართველოს ხელისუფლების მცდელობა ამ რეჟიმთან დიალოგის გზით მოაგვაროს აფხაზეთის პრობლემა. როგორ შეიძლება სერიოზულად ვილაპარაკოთ არძინას რეჟიმთან დიალოგის გზით პრობლემის სამართლიან მოგვარებაზე, როდესაც შეიძლება განმარტებაში აფხაზეთში დაღუპულ მემკრთა ცხედრების გადმოცემასაც ვერ მივაღწიოთ!

მსგავსი მოლაპარაკებები მხოლოდ არძინას რეჟიმის განმტკიცებასა და საერთაშორისო აღიარებას უწყობენ ხელს, რასაც საბოლოო ჯამში მიყვარათ დე ფაქტო არსებული აფხაზეთის სახელმწიფოს დე იურედ აღიარებამდე. არძინას დაპატიმრებაზე სანქციის გაუცემლობა მეტყველებს იმაზე, რომ ქვეყნის პრეზიდენტი სერიოზულად არც ფიქრობს აფხაზეთის დაბრუნებაზე და, აქედან გამომდინარე, არ უნდა გაერთო ქვეყნის ურთიერთობა სეპარატისტულ რეჟიმთან.

2. დიახ, კონფლიქტი აფხაზეთში ინსპირირებული იყო რუსეთის მიერ. უფრო მეტიც, მან თვითონ განახორციელა აგრესია საქართველოს წინააღმდეგ და მოახდინა მისი ტერიტორიის განუყოფელი ნაწილის - აფხაზეთის ოკუპაცია.

რაც შეეხება თქვენი შეკითხვის მერორე ნაწილს, აქ მართლაც პარადოქსულად გვაქვს საქმე-ერთის მხრე საქართველოს ხელისუფლება, როგორც პრეზიდენტი, ასევე პარლამენტი აფიქსირებენ, (ეტიკაბა, საშინაო მოხმარებისთვის) რომ რუსეთმა განახორციელა აგრესია საქართველოს წინააღმდეგ და იქვე მიმართავენ რუსეთის თხოვნით იკისროს შეამდგოს და მშვიდობისმყოფელის როლი. საქართველოს ხელისუფლების თხოვნით 1994 წლიდან ენგურისპირეთში დგანან რუსეთის სამხედრო შენაერთები, რომლებიც ფაქტიურად ახორციელებენ სასაზღვრო ნაწილების ფუნქციებს. ჩვენს ხელისუფლებას არცერთხელ არ დაუსვამს გაეროს უშიშროების საბჭოს წინაშე საკითხი მისი მუდმივი წევრის რუსეთის პასუხისმგებლობის შეახვე.

ყოველივე ამით, ჩვენი ხელისუფლე-

ბა ხელს უწყობს რუსეთს თავისი დანაშაულებრივი, აგრესიული ქმედებების მიჩქმალვაში და მოქმედებს, როგორც მისი პარტნიორი, რაც უკვე აყენებს საქართველოს არადასავლურ ორიენტაციას.

ეტიკაბა, საქართველოს ხელისუფლება არაა თავისუფალი თავის ქმედებებში, აშკარად ჩანს, რომ ის იმყოფება რუსეთის ძლიერი გავლენის ქვეშ და იძულებულია თანდათან, ქვეყნის ინტერესების ხარჯზე უხადოს მას ხარკი იმ დახმარებისათვის, რაც ამ უკანასკნელმა გაუწია თავის დროზე ხელისუფლების მოპოვება-შენარჩუნებაში.

ამის შემდგომ საერთოდ ძნელია ირწმუნო გულწრფელობა ქვეყნის ხელისუფლების მოთხოვნისა ქვეყნიდან რუსეთის ბაზების გაყვანის შესახებ.

3. თქვენს კითხვაში ფაქტიურად პასუხიცაა მოცემული. საქართველოს ხელისუფლება ტრაგედიის მიზეზთა დადგენაზე უარის თქმით ცდილობს თავიდან აიცილოს პასუხისმგებლობა მომხდარი-სათვის

როგორც ცნობილია, არ არსებობდა ამ ომისა და მასში ჩვენი დამარცხების ფაქტობრივი გარდუვალობა. სწორედ ამიტომ, ვინმემ ხომ უნდა აგოს პასუხი ამ ტრაგედიისთვის. და სწორედ ეს "ვინმე" ცდილობს გაექცეს პასუხისმგებლობას.

4. ჩემის აზრით, დაუშვებელია დევნილთა დაბრუნება აფხაზეთში იქ საქართველოს იურისდიქციის აღდგენამდე. ნათელ მაგალითს იმისა, თუ რა ელით დევნილებს არძინას რეჟიმის პირობებში აფხაზეთში დაბრუნების შემთხვევაში, წარმოადგენს გალის რაიონი, სადაც ქართული მოსახლეობა, რომელიც საკუთარი ხელისუფლების უსულგულო და მოკიდებულებით აიძულა ხსნა ენგურსა-გაღმა ედენა, მონის მდებარეობაში ჩაენებულ და სიცოცხლისა და უსაფრთხოების არავითარი გარანტია არ გააჩნია.

5. ა) საქართველოს ხელისუფლებამ არამც თუ არ გამოიყენა პრობლემის მოსაგვარებლად მის ხელთ არსებული ყველა საშუალება, არამედ სერიოზულად არც კი უცდია ამისი გაკეთება. უფრო მეტიც, ხელისუფლებას დღემდე არ შეუძლებია არამც თუ კონკრეტული გეგმა პრობლემის მოგვარებისა, მას არ გააჩნია ამ საკითხზე მეტ-ნაკლებად მისაღები საერთო კონცეფცია კი. იქნება შთაბეჭდილება, რომ პრეზიდენტი და მისი გუნდი სერიოზულად არც ფიქრობენ პრობლემის მოგვარებაზე, ისინი ცდილობენ ნელნელა ქვეყანა და ხალხი შეაგონ იმ აზრს, რომ აფხაზეთი დაკარ-

გულია.

5. საქართველოს გააჩნია აფხაზეთის პრობლემის სამართლიანად გადაჭრის პოტენციალი. სხვა საქმეა, რომ ხელისუფლებას არა აქვს უნარი მისი გონივრული გამოყენებისა და სწორი მიმართულებით წარმართვისა. აფხაზეთის შენარჩუნება უფრო ადვილი იყო, ვინამ მისი დაბრუნება.

გამომდინარე აქედან, უნდა გვეყოს გონი, მოქალაქეობრივი პასუხისმგებლობა მომავლის წინაშე, რამდენადაც მიძე არ უნდა იყოს, ვაღიაროთ, რომ ხელისუფლება, რომელმაც დაკარგა აფხაზეთი, ვერ მოახერხებს მის დაბრუნებას. 1993 წლიდან დღემდე გასული დრო და მომხდარი მოვლენები ნათლად მეტყველებენ იმაზე. ხელისუფლებამ ამ ხნის განმავლობაში არამც თუ ვერ მოახერხა აფხაზეთისა და სამაჩაბლოს პრობლემის მოგვარება, არამედ პირობებიც, უბრალოდ, ფონიც ვერ შექმნა ამისთვის. ქვეყანა საერთო კრიზისშია ჩავარდნილი. თუ ასე გაგრძელდა, უარესია მოსალოდნელი. აფხაზეთი და სამაჩაბლო არაა ერთჯერადი აქტი. ეს პროცესი საქართველოს საბოლოო დაშლის დასაწყისია მხოლოდ. ხელისუფლება თვალს არიდებს ამ კატასტროფულ საშიშროებას და ამით ხელს უწყობს მის დადგომას. დღეს დგას ქვეყნის ყოფნა-არყოფნის საკითხი. იმ საკითხთა შორის, რომელიც დგას ქვეყნის წინაშე, ერთ-ერთ უმთავრესს წარმოადგენს აფხაზეთის პრობლემა, რომლის გადაჭრის გარეშე ქვეყანა თავს ვერ დააღწევს იმ კოლაფსს, რომელშიც ის იმყოფება.

6. აფხაზეთის პრობლემა საქართველოს შიდა პრობლემაა და არ არსებობს მისი ინტერნაციონალიზაციის არავითარი აუცილებლობა. ნებისმიერმა სახელმწიფომ თავისი შიდა სახელმწიფოებრივი პრობლემები თვითონ უნდა მოაგვაროს. როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, საქართველოს გააჩნია ამისთვის საკმარისი პოტენციალი (მხედველობაში გვაქვს არა მარტო და არა იმდენად სამხედრო პოტენციალი), მაგრამ ხელისუფლებამ იმდენად უსუსური და არაფერის მაქნისია, რომ ვერ გამოიყენა ეს პოტენციალი.

სხვა საქმეა რუსეთთან ურთიერთობა. სწორედ რუსეთის აგრესიის საკითხის ინტერნაციონალიზაცია უნდა მოეხდინა საქართველოს ხელისუფლებას სწორედ ის უნდა ემხილებინა საერთაშორისო საზოგადოებრიობის წინაშე.

ეს ხელს შეუწყობდა რუსეთის ნეიტრალიზაციას და გაადვილებდა აფხაზეთის პრობლემის მოგვარებას, ნორმალური

ურთიერთობების აღდგენას ქართველთა და აფხაზებს შორის. მაგრამ რუსეთის ცნობილია, ხელისუფლებამ ყველაფერი გააკეთა იმისთვის, რომ არ ემხილებინა რუსეთი და პრობლემა ქართველ-აფხაზთა შორის ეთნიკურ კონფლიქტად გაესაღებინა.

7. უნდა გავივით ბოლოს და ბოლოს, რომ ჩვენი ხელისუფლების ჩაოხრებულ საქმეს სხვა არაფერს გამოასწორებს. ეს პრობლემა ისევ ჩვენი მოსაგვარებელია. რაც შეეხება გაეროს, ჯერ არავის უნახავს მის მიერ მოგვარებული კონფლიქტი. სამწუხაროდ, გაეროს და მისი უშიშროების საბჭოს მოღვაწეობა არ გასცილებია ერთმანეთისგან ძნელად განსხვავებულ ოცამდე რეზოლუციის მიღებას, რომელთაც არც არძინა და არც მისი მფარველი რუსეთი არავითარ ყურადღებას არ აქცევენ. გაეროს ამ ბოლო წარმომადგენელს საქართველოში, ბატონ ბოდენს განუცხადებია, რომ აფხაზეთის პრობლემა ნელ-ნელა უნდა მოგვარდეს და მას სულ ცოტა 50 წელი მაინც დასჭირდება. ასეთი მიდგომა ნიშნავს აფხაზეთის საბოლოო დაკარგვას საქართველოს მიერ.

ვერც მეგობარ სახელმწიფოთა თანადგომამ შეიძლება რაიმე რეალური პრობლემის მოგვარების საქმეს. და თუ მათი ძალისხმევა დარჩა დღევანდელ დონეზე, მაშინ სასურველ შედეგს ვერ მივიღებთ.

და საერთოდ, ესმარებიან იმას, ვინც თვითონ ცდილობს რაიმე გააკეთოს. საქართველოს ხელისუფლება კი თვითონ არაფერს აკეთებს და უნდა სხვამ აკეთოს მისი საკეთილად. ასე კი არ ხდება.

8. ესაა, უპირველეს ყოვლისა, რუსეთის მხილება და ნეიტრალიზაცია, მისი სამხედრო შენაერთების აუცილებელი გაყვანა მთლიანად საქართველოდან - უპირველეს ყოვლისა კი, აფხაზეთიდან;

პრობლემის მოგვარებისთვის აუცილებელია სრული სიმართლის თქმა იმის შესახებ, თუ რა მოხდა და რატომ მოხდა აფხაზეთში; ამ გზაზე აუცილებელია საკუთარი შეცდომების გულწრფელი აღიარება;

აუცილებელია საკუთარი შეცდომების აღიარება-დაგმობისა და ურთიერთ-მიტევებისა და შენდობის გზით ქართველთა და აფხაზთა დიდი შერიგებისკენ განუხრელი სვლა: პრობლემის მოგვარებისთვის აუცილებელია სახელმწიფო დამსგავსოს სახელმწიფოს, მისმა ხელისუფლებამ უარი თქვას კაპიტულანტურ, პრორუსულ პოლიტიკაზე და გამოიჩინოს პოლიტიკური ნება.

საქართველოს პრეზიდენტს, ბატონ ელუარდ შევარდნაძეს

ბატონო პრეზიდენტო!

მაღე მიიწერება შეიძლება წელი აფხაზეთის დაცემიდან. როგორც სავსებით სამართლიანად ბრძანებთ თქვენს წინა-საარჩევნო კონცეფციაში, "აფხაზეთი და ცხინვალის რეგიონი კვლავ არის საქართველოს სახელმწიფოს ერთ-ერთი უპირველესი პრობლემა" და თუ კვლავ დავესხსებით თქვენი კონცეფციის ტექსტს, "მართალია, ბოლო წლებში მოხერხდა მსოფლიო საზოგადოებრივი აზრის შემობრუნება, მაგრამ ეს მხოლოდ ერთი პატარა ნაბიჯია საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობის აღდგენის გზაზე".

ჩვენ კი ჩვენი მხრიდან დავამატებდით, რომ ესაა "ერთი პატარა", მაგრამ აბსოლუტურად არასაკმარისი ნაბიჯი ქვეყნის მთლიანობის აღდგენის გზაზე. სავალალო და გულის გასახუთი ისაა, რომ პრობლემის მოგვარების გზების ძიების მომცემი ამ თქვენს "კონცეფციაში" ვერ ვიპოვებთ.

თქვენ ბრძანებთ, რომ "შემდეგი ხუთი წელი იქნება საქართველოს გამომდინარის, იძულებით გამოდევნილთა საკუთარ კერებში დაბრუნების წლები. მაგრამ ეს სიტყვები რჩება მხოლოდ კეთილი სურვილების დონეზე, რამეთუ თქვენს წინა-

საარჩევნო პროგრამაში არ არის ჩადებული მათი რეალიზაციის კონკრეტული

ეს მიმართა პრეზიდენტს პრეზიდენტად მის არჩევამდე გაეცხა, მაგრამ აქტუალობა დღესაც არ დაუკარგავს.

მექანიზმი, ისინი აღბრუნებენ ზოგადდელარაციულ ხასიათს.

ბატონო პრეზიდენტო, საწყენი ნუ იქნება და გაგებდეთ მოგაგონოთ, რომ მსგავსი წინასაარჩევნო დაპირებები თქვენგან ბევრჯერ მოგვისმენია, მაგრამ თუ რა შედეგი მივიღეთ აქედან, ამას მთელი ქვეყანა ხედავს. მთავარი შედეგი კი ის არის, რომ ჩვენ კი არ ვუახლოვდებით აფხაზეთის პრობლემის გადაჭრას, არამედ კიდევ უფრო ვშორდებით მას. ეს განსაკუთრებით ნათელი გახდა 1998 წლის მაისში გალის რაიონში მომხდარი, თუ განხორციელებული ავანტურის შემდგომ.

განსაკუთრებით ჩამოვიქრებელი და საშიში ისაა, რომ საქართველოს ხელისუფლებამ, რომელსაც თქვენ უდაბნო სათავეში და რომელსაც ლომის წილი მიუძღვის აფხაზეთის კატასტროფაში, არამც თუ ვერ მოაგვარა აფხაზეთის პრობლემა, არამედ ქვეყანაში ვერ შექმნა ამისათვის აუცილებელი ფონი - კერძოდ, კატასტროფულ მდგომარეობაშია

ეკონომიკა, კრიტიკულ ზღვარს მიუახლოვდა მოსახლეობის სოციალური მდგომარეობა, არაა უზრუნველყოფილი ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობა, ვერ მოხერხდა ერის გაერთიანება. აფხაზეთის დაკარგვის კვლადკვალ საფრთხის ქვეშ აღმოჩნდა სამეგრელოს რაიონები, ენგურის სანაპირო სოფლებში აფხაზი სეპარატისტთა თარეშს ხელისუფლება ვერაფერს უპირისპირებს.

სხვა ყველაფერს რომ თავი დავანებოთ, ხელისუფლება ვერ უვლის კოდორის ხეობის იმ რამდენიმე სოფელს, რომლებშიც იტაური მოსახლეობის გმირული თავგანწირვის შედეგად ჯერჯერობით შენარჩუნებულია საქართველოს იურისდიქცია.

მთლიანობაში იძულებული ვართ დავაფიქსიროთ, რომ თქვენ, ბატონო პრეზიდენტო და ქვეყნის ხელისუფლებამ მთლიანად გამოამჟღავნეთ ქვეყნის მართვისა და მისი კრიზისიდან გამოყვანის სრული უუნარობა. იზრდება ქვეყნის დაშლის საშიშროება. მიმდინარეობს ქართული სახელმწიფოებრიობის იდეის მასშტაბური დისკრედიტაცია.

სამწუხაროდ, ასეთ სავალალო ვითარებაში მიმდინარეობს ქვეყანაში საპრეზიდენტო არჩევნებისთვის სამზა-

დისი. აფხაზეთიდან დევნილთა წინაშეც დადგა პრობლემა არჩევანისა.

როგორც ეტიკაბა, დევნილთა ზედა ფენას დიდი ხანია გაცემული აქვს პასუხი ამ კითხვაზე. აფხაზეთის დევნილობაში მყოფი სახელისუფლებო სტრუქტურების მესვეურებმა, ფრაქცია "აფხაზეთის" წევრებმა და ხელისუფლებასთან დაახლოებული დევნილი ინტელიგენციის ელიტარული ნაწილის წარმომადგენლებმა თებერვლის ბოლოს თქვენთან შეხვედრისას დააფიქსირეს თავიანთი უშენიშნო ერთგულება ხელისუფლების კურსისადმი და დევნილთა სახელით დაგპირდნენ სრულ მხარდაჭერას მომავალ საპრეზიდენტო არჩევნებში.

ჩვენ, კონფერენციის მონაწილენი, იძულებულნი ვართ არ დავეთანხმოთ დევნილთა ამ ზედა ფენის მოსაზრებას და დავაფიქსიროთ პრობლემისადმი მიდგომის განსხვავებული პოზიცია.

ბატონო პრეზიდენტო, საყოველთაოდ ცნობილია, თუ რა ბედი ელის წაგებულ ომის შემდგომ ქვეყნის ხელისუფლებასა და მისი არმის მთავარსარდალს. ეს ცნობილი იყო მთელი ქვეყნისა და დევნილებისთვისაც ჯერ კიდევ 1993 წლის შემოდგომაზე, როდესაც ხელისუფლები-სა და სარდლობის სრულმა უუნარობამ ქვეყანა მიიყვანა იმ სამარცხვინო მარცხამდე, რომლის ფატალური გარდაუვალობა არ არსებობდა.

მაგრამ მაშინ მთელმა ერმა და პირე-

(გაგრძელება მე-12 გვ.)

1. ბუნებრივია, ვთქვით, მაგრამ აფხაზებს, უფრო ზუსტად-აფხაზებს, უფრო ამ დანაშაულის თანამონაწილეებად განვიხილავ, ვიდრე მთავარ დამნაშავედ. აფხაზეთის სისხლიანი სცენარის ავტორები, მთავარი დამნაშავეები ქვეყნის ფარგლებს მიღმა უნდა



პასაბერ ლორია
საქართველოს ლეიბორისტული პარტიის მდივანი იდეოლოგიის, ინფორმაციის და ანალიტიკური უზრუნველყოფის საკითხებში.

ინსპირირებული და განხორციელებულიც.

საქმე იმაშია, რომ საქართველოს ხელისუფლება მხოლოდ სიმუღირებას ეწევა იმისას, რომ თითქოს პრინციპული პოზიცია აქვს ქართული სახელმწიფოებრიობის მტრების მიმართ, მათ შორის არიან ხოვასა და სხვა ჯგურობის სეპარატისტები, ასევე საქართველოს გარეთ მდგომი არამეგობრული ძალების მიმართ. ეს არის პრინციპული პოზიციის სიმულაცია, სინამდვილეში ხელისუფლებას, საუბედუროდ, პოზიცია არ გააჩნია. თქვენს მიერ დასახელებული მომენტი სწორედ გამოვლინებაა იმ ანტისახელმწიფოებრივი მიდგომისა, რომელსაც მმართველი ჯგუფი ახორციელებს.

აფხაზეთის ტერიტორიაზე ფაქტობრივ ხელისუფლებას ახორციელებს არძინბას ხროვა. თუმცა, ვიმეორებ, მის უკან უცხოეთის ძალიან სერიოზული პოლიტიკური ძალები დგანან. მთავარი ისაა სირაქლემის პოზიციის დგომა თავი დავანებით და ძირითადი აქცენტი მათ მხილებაზე გადავიტანოთ, მხოლოდ ამის შემდეგ შევძლებთ პროცესის წინ წაწევას.

2. ჩვენ ცალსახად უნდა ვისაუბროთ იმაზე, რომ ეს არის არა ქართულ-აფხაზური ეთნიკური კონფლიქტი, არამედ საქართველოს კონფლიქტი გაბრუნებული, უპირველეს ყოვლისა რუსეთთან. აქვე არ უნდა დავგავიწყდეს, რომ რუსული ხიშტიკების გარდა, აფხაზეთში არსებული დანაშაულებრივი, სისხლიანი რეჟიმი ეყრდნობა გარკვეულ ეკონომიკურ, მაკროეკონომიკურ ბერკეტებს სხვა ქვეყნებიდანაც და დიდი მნიშვნელობა ეკისრება თურქეთის და ისლამური სამყაროს გარკვეული წრეების დახმარებას. თურქეთი სახელმწიფო დონეზე ამას უარყოფს და უბრალოდ გაიძახის, რომ კერძო კომპანიები, ფირმები გარკვეულ კომანიტარულ დახმარებას უწევენ აფხაზეთის მოსახლეობას. სინამდვილეში, ვფიქრობ, რომ ამის მიღმა იმალება ფარული აგრესია ქართული სახელმწიფოებრიობის მიმართ. ასე რომ, აგრესიის ერთადერთი სუბიექტი რუსეთი არ არის. ამ ბინძურ პოლიტიკურ თამაშში ყველას თავისი ინტერესები აქვს. მე ვეთანხმები აფხაზეთის დევნილი ხელისუფლების თაყვანს, როცა ისინი ხელს არა მარტო სრულიად უიტივო, არამედ სამხრეთისკენაა მიმართული.

სახსიკილოა, სატირალი რომ არ იყოს. ეს არის ისევე და ისევე იმ პოლიტიკის გაგრძელება, როცა თითქოს ვერაფერს ვხედავთ და არაფერი არ ვიცით. არ შეიძლება აგრესორს შეამაფლად მოუხმოს. ამ კონფლიქტში მხოლოდ რუსეთის როლის მინიმუმადე დაყვანით შეიძლება წინ გადავდგათ გარკვეული ნაბიჯები, საქართველოს ხელისუფლება სინამდვილეში ეწევა თამაშს, როცა ის ემტკიცება მოსახლეობას, რომ მას აქვს შეუვადლი პრინციპული პოზიციები რუსეთთან დაკავშირებით. საქმე-საქმეზე როცა მივდგებით, საკიდო სერიოზულ და უპრინციპო დამთხოვნებზე მიდიან ხოლმე, რისი არაერთი მაგალითიც არსებობს. სინამდვილეში, ნებ-

ისმიერ მომენტში გაცვლიან ქვეყნის და მისი დასავლელი პარტნიორების გეოსტრატეგიულ ინტერესებს თავიანთ თბილ სავარძლებზე.

პირველ რიგში, ეს კითხვა უნდა დაუხვავთ მმართველ ჯგუფს, რომელიც თანამდებობაზეა. თანამდებობაზე უნდა იყოს ურთიერთობები, პოლიტიკური ნება და პრინციპულობა არა აქვთ. არ შესწევთ უნარი ყველაფერს თავისი სახელი დაარქვან და აგრესიას შესაბამისი პასუხი გასცენ.

3. ჩვენ არ უნდა დავგავიწყდეს, რომ ფაქტობრივად ამ ომის პროვოცირების საშუალება არძინბას ხროვას და მის უცხოელ დამკავშირებელს მისცა საქართველოს იმდროინდელი არალეგიტიმური ხელისუფლების, შევარდნაძის მეთაურობით, ავანტიურისტულმა ნაბიჯმა. კერძოდ, როცა აფხაზეთში შეყვანილ იქნა შევარდნაძისადმი დაქვემდებარებული შეიარაღებული რაზმები. ეს ნაბიჯი კი აბსოლუტურად პროვოკაციულად, მაგრამ თავისი პოზიციიდან დროის ზუსტი შეგრძნებით გამოიყენა დანაშაულებრივმა ექსტრემისტულმა ჯგუფმა. ქართული შეიარაღებული ძალების გადაადგილება მხოლოდ და მხოლოდ ერთადერთი მიზნით მოხდა: მის გარეშე შევარდნაძე ვერ ჩაატარებდა 1992 წლის შემოდგომის არჩევნებს და დარჩებოდა ბოლომდე არალეგიტიმური ხელისუფალი. სრული სიმართლის თქმა არსებულ ხელისუფლებას ამის გამო არ აწყობს, შედეგად საზოგადოების დაკმაყოფილებას ნახევარ-სიმართლით ცდილობენ.

4. შევარდნაძემ და მისმა ჯგუფმა აფხაზეთის მოსახლეობა ერთხელ კვლავ გახდა მძევალად. ეს იყო 1993 წლის სექტემბერში, როცა ფაქტობრივად ძალით დააბრუნა ხიშტიკები ხალხს, დააყენა უმძიმესი საფრთხის ქვეშ. ამის მიუხედავად, სხვაობა იმდენად, რეალური პასუხისმგებლობა კი არავის არ აქვია.

აქედან გამომდინარე, ასეთი რამ აბსოლუტურად დაუშვებლად მიმაჩნია. პრინციპულად არასწორია მიდგომა, რომ თითქოს აფხაზეთში ეთნიკური ქართული მოსახლეობის დიდი ნაწილის დაბრუნება იქ ავტომატურად საქართველოს იურიდიულობის აღდგენას გამოიწვევს. ეს ასე არ არის. პირიქით, როცა არძინბა დევნილთა გარკვეულ ნაწილს მოუწოდებს დაბრუნდნენ, ამით ის ფაქტობრივად უცხოელი ექსპერტებისათვის თორმე მას ეს ხალხი მძევლებად სჭირდება და ასეთ ელემენტარულ ხაფანგში არ უნდა გაგვბრუნოს.

5. ამისათვის აუცილებელია მმართველი ჯგუფის შეცვლა. არსებულმა ხელისუფლებამ ქვეყნის ნებისმიერი სფერო კატასტროფულად მიიყვანა. ხაზბედურად, არავითარი იმის ნიშანი არ ჩანს, რომ ეს ჯგუფი თავის პოლიტიკაში გარდატეხას შეიტანს. არადა აფხაზეთის დაბრუნება მხოლოდ ეკონომიკურად ძლიერ და სამხედრო თვალსაზრისით ანგარიშგასაწვევ ქვეყნას შეუძლია, ამავე დროს იმ ხელისუფლებას, რომელიც ნამდვილად ხალხის ნდობის მანდატით იქნება აღჭურვილი. არცერთი ეს მომენტი ჯერ სახეზე არ გვაქვს. ეს პროცესი, რა თქმა უნდა, დროში გაიწვდება და მაინც დამინდვარც არც ლატიმისტურად ვარჯჯერობით განწყობილი. აქვე უნდა აღვნიშნო, რომ ღირსეული ხელისუფლების მოსვლის პირობებშიც კი ძალიან რთული, შრომატევადი და კომპლექსური ამოცანაა და მისი გადაწყვეტა გარკვეულ დროს მოითხოვს. ჩვენთვის მნიშვნელოვანია - არ წავიდეთ იურიდიულ დამთხოვნებზე, რადგან ეს ნიშნავს კაპიტულაციის აღიარებას.

საქართველომ ჯერ ეკონომიკური, სამხედრო და ზოგადად სახელმწიფოებრივი თვალსაზრისით უნდა შეძლოს ფეხზე დადგომა და შემდეგ აღადგინოს აფხაზეთში კონსტიტუციური წესრიგი. მე ძალიან მაშფოთებს ის ნაირ-ნაირი, ჩემი აზრით, არამოკეთების მიერ შემოგდებული პროექტები საქართველოს სახელმწიფოებრივი მოწყობის შესახებ. ვფიქრობ, აბსოლუტურად სახიფათოა ორსუბიექტიანი ფედერაციად ჩვენი ქვეყნის წარმოდგენა. (საქმე იმაშია, რომ ჩვენი კანონმდებლობით და არა კონსტიტუციით აფხაზეთის სტატუსი, როგორც ავტონომიური რესპუბლიკისა, თითქოს დაფიქსირებულია. შემდეგ კი უნდა განისაზღვროს უფლებამოსილება მათა ის სპექტრი, რომელიც მხოლოდ აფხაზეთის გამგებლობაში იქნება გადაცემული.

მოგეხსენებათ, რომ კონსტიტუციურად ცენტრალური ხელისუფლების განსაკუთრებული გამგებლობის კომპეტენცია არის განსაზღვრული. უნდა განისაზღვროს მხოლოდ და მხოლოდ აფხაზეთისა და ერთობლივი გამგებლობის სფერო და ეს უნდა გაკეთდეს საერთაშორისო სტანდარტების მიხედვით. აფხაზეთს უნდა მიეცეს ავტონომიური სახელმწიფო წარმონაქმნის სტატუსი ერთიანი საქართველოს ფარგლებში, და ეს მოდელი სამართლებრივი, ზნეობრივი თვალსაზრისით საერთაშორისო სტანდარტებისათვის იქნება აბსოლუტურად მისაღები. ასეთი დიდი ავტონომია, ისეთ კლასიკურ ავტონომიურ წარმონაქმნსაც არა აქვს, როგორცაა ბასკეთი, ის მხოლოდ და მხოლოდ ავტონომიური რეგიონია და მაინც ითვლება ავტონომიის ძალიან წარმატებულ მოდელად, თუ ჩვენი მიერ შეთავაზებულ უკიდურესად ტოლერანტულ მოდელს შევარდნაძის ტიპის არ დაეთანხმებიან, უნდა ამოქმედდეს სხვა მექანიზმები. კონსტიტუციური წესრიგის აღსადგენად არცერთ ხერხს არ უნდა მოვერიდოთ. უკიდურეს შემთხვევაში კი აგრესიულად, ტერორისტულად, ექსტრემისტულად, განწყობილ ხეპარაკიტებს უნდა მოვუქცეოთ ისე, როგორც მოელ მსოფლიოშია მდებარე - კონსტიტუციური წესრიგი ძალით უნდა დამყარდეს.

6. ინტერნაციონალიზაცია აუცილებელია, ოღონდ არა იმ კუთხით, რომ საერთაშორისო საზოგადოებას მივცეთ უფლება აუცილებლად ჩაერიოს ქართულ-აფხაზურ ურთიერთობებში. ეს ჩვენი საშინაო საქმეა. ეს პრობლემა საქართველოში უდირსად არასოდეს გადაუწყვეტავთ. 1921 წლის კონსტიტუციის თანახმად აფხაზეთს აქონდა ტერიტორიული ავტონომიის სტატუსი. საბჭოეთის დაშლის პირობებში - ავტონომიური რესპუბლიკის სტატუსი და ის მაშინაც კი არ გაქმნებულა, ან დაწესდა დაბლა, როცა კონსტიტუცია და ითხილიანა 1921 წლის კონსტიტუცია თვითნებურად აღადგინეს. ასე რომ, ჩვენ ეს მაგალითი სახეზე გვაქვს.

ინტერნაციონალიზაცია იმ კუთხით, რომ არის კონფლიქტი უპირველეს ყოვლისა რუსეთსა და საქართველოს შორის, თუმცა ვიმეორებ - რუსეთი მარტო არ არის ამ ბინძურ ავანტიურაში, რა თქმა უნდა, აუცილებელია და ამასუ განვაშინო უნდა ავტონომიის, მთავარია საქართველოზე გარე აგრესია მოვხსნათ, შემდეგ კი ჩვენ და აფხაზეთი ურთიერთობებს უკეთ დავარეგულირებთ. ამ გზის პოვნა ისე ძნელი აღარ იქნება.

7. მათი ძალისხმევა ამ კრაპზე ჯერჯერობით საკმარისი არ არის. თვით ჩვენ ვერ ვმართავთ პროცესებს სასურველ კალაპოტში. ფაქტობრივად მდგომარეობა მაინც ისე განისაზღვრა, როგორც ეთნოკონფლიქტი. საქართველოსთვის გარე აგრესიის მოხსნა და საზოგადოების ქვეყნების მცდელობები მინიმალურია, თუ საერთოდ არის. ამასი მე უპირველესად მაინც ქართული მხარის კაპიტულანტურ პოზიციას დავადანაშაულებ...

ესაუბრა ირმა ურბეხაშვილი



გამოგვსწორებინათ ქვეყნის წინაშე დამკვეთი დალატის ტოლფასი, მიუტევებელი შეცდომები. იმედი გვაქონდა, რომ თქვენ ქვეყნის სასიკეთოდ გამოიყენებდით ამ ნდობასა და მხარდაჭერას.

ჩვენ სწორედ ამ იმედით ეველა ადრე ჩატარებულ არჩევნებში მხარს გიტყვოდით თქვენ და თქვენს პარტიას.

მაგრამ ჩვენი იმედი და მოლოდინი ამო აღმოჩნდა. თქვენ ხელიდან გაუშვით შანსი თქვენ მიერვე დაშვებული, რბილად რომ ვთქვათ, შეცდომების გამოსწორებისა, ჩვენი თქვენდამი ნდობის მანდატი ამოიწურა - მომავალ საპრეზიდენტო არჩევნებში ჩვენ იძულებულნი ვიქნებით, დავარდლით საკმაოდ პარადოქსული და ძნელად ასახსნელი ტრადიცია თქვენდამი ბრმა პრეტენზიებისა და უსიტყვო მხარდაჭერისა. ჩვენ არ გვინდა ვიყოთ ხელისშემწყობი იმ საეჭვო ღირებულების ექსპერიმენტებისა, რომელსაც თქვენ ახორციელებთ ქვეყანაში.

ჩვენ, ალბათ, საერთოდ არ მივიღებთ მონაწილეობას არჩევნებში, რამეთუ, რომ არაფერი ვთქვათ აშკარა ანტიდემოკრატიულ საარჩევნო სისტემაზე, მასში მონაწილე არც ერთი ძალისაგან არ მოველით რაიმე რეალურ ნაბიჯებს. ქვეყნის ხსენსა და აფხაზეთის პრობლემის სამართლიანი გადაჭრის გზაზე.

ბატონო პრეზიდენტო, ჩვენ გვესმის, რომ დევნილთა მონაწილეობა-არმონაწილეობა საპრეზიდენტო არჩევნებში არსებითად ვერ იმოქმედებს მის მდგომარეობაზე. მაგრამ ამით ჩვენ წავართმევთ სხვადასხვა პოლიტიკურ დაჯგუფებებს გაუქმდებულად აღმსიანებით მანიპულირების საშუალებას, დავაფიქსირებთ ჩვენს პროტესტს იმ კაპიტულანტურ პოლიტიკის წინააღმდეგ, რომელიც თქვენ და თქვენი ხელისუფლება ატარებთ აფხაზეთის საკითხში, მიგაყრდნობთ საზოგადოების ეჭვადებას ქვეყნის კატასტროფულ მდგომარეობაზე, მოუწოდებთ მას ეროვნული გამოცხადებისაკენ.

ბატონო პრეზიდენტო! ჩვენ ვიცით, რომ აფხაზეთის დევნილობაში მყოფი ხელისუფლების მესვეურები და ხელისუფლებასთან დაახლოებული დევნილი ინტელიგენციის წარმომადგენლები ჩვენ შემდგომ კვლავ მოიწვევენ ნომენკლატურისა და კრიზისულ დევნილთა მრავალრიცხოვან შეკრებებს და დევნილთა სახელით კვლავ ადგილქაზენ ერთგულებასა და მხარდაჭერას. შეეცდებიან და, ალბათ, შეძლებენ კიდევაც, გადაფარონ ჩვენი სამართლიანი პროტესტის ხმა. მათ გააჩნიათ ამის - დევნილთა სამართლიანი ხმის წასმობისა და გაქაფების - საკმაოდ მეტი გამოცდილება და განუხსნადელი საშუალებებიც. მაგრამ სიმართლეს ამით არაფერი დააკლდება, ამ აქციების მომწოდებნი კიდევ ერთხელ დააფიქსირებენ, რომ ისინი დგანან ზრდა ქვეყნის, არამედ ხელისუფლების მკერებელთა სამსახურში.

ჩვენ ვთვლით, რომ დღეს თქვენთვის მხარდაჭერა ნიშნავს აფხაზეთის საბოლოო დაკარგვისათვის მხარდაჭერას.

ჩვენ არ გვინდა ვიყოთ თანამონაწილენი ქვეყნის საბოლოო სამარცხვინო და დამანგრეველი კაპიტულაციისა.

აფხაზეთიდან დევნილთა კონფერენცია

თბილისი, 2000 წლის 29 მარტი.

მთავარი რედაქტორი სერგო ჯანაშია	რედაქციის მისამართი: თბილისი, თავისთავისი მოედანი, კუთხის ქ. №5 გაზეთის ინდექსი 66447	შ.პ.ს. გაზეთი „საქართველო“ რეგისტრირებულია თბილისის კრწისის რაიონის სასამართლოს მიერ. №06/4-444 ტელ.: რედაქცია 93-20-36	გაზეთი ხელმძღვანელობს თავისთავალი პრესის კონტრაქტით. გამოცემისათვის გასაღება პასუხს აპირებენ ავტორები.
---	---	---	--